

ဘာလုပ်ကြမလဲ မှတ်စုများ

အခုဆွေးနွေးမယ့် အကြောင်းအရာကတော့ လီနင်ရဲ့ "ဘာလုပ်ကြမလဲ" Lenin : What is to be done လက်ကမ်းစာအုပ်ထဲက အချက်တချို့ကို ကောက်နုတ်လေ့လာထားချက်တွေဖြစ်ပါတယ်။ လီနင်ရဲ့ What is to be Done ဟာ ၁၉၀၁ ခုနှစ်က သူရေးသားခဲ့တဲ့ Where to Begin ဆောင်းပါးကို အသေးစိတ်ပြန်ရေးခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ Where to Begin ဆောင်းပါးရဲ့ ပင်မအကြောင်းအရာက ပြဿနာ ၃ ခု ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီပြဿနာ ၃ ခုကတော့ (၁) ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံရေး လှုံ့ဆော်မှု၏ လက္ခဏာရပ်နှင့် အဓိကအတွင်းသဘော၊ (၂) ကျွန်ုပ်တို့၏ စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများ၊ (၃) အထက်ပါလုပ်ငန်းများနှင့်အတူ လုပ်ဆောင်ရမယ့် တိုက်စိတ်ခိုက်စိတ်ထက်သန်သော ရုရှား ပြည်လုံးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ တည်ဆောက်သွားရေးတို့ပါပဲ။ လီနင်ရဲ့ ဘာလုပ်ကြမလဲ စာအုပ်ကတော့ အဲဒီကာလတုန်းက ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်လှုပ်ရှားမှုမှာ အထင်ကရဖြစ်နေတဲ့ စီးပွားရေး တိုက်ပွဲတွေကိုပဲ တိုက်ရမယ်လို့ ရပ်ခံနေတဲ့ စီးပွားရေးဝါဒီ Economist လို့ခေါ်တဲ့ အဖွဲ့ရဲ့ Robochaya Dyelo (အလုပ်သမားအရေးတော်) သတင်းစာနဲ့ ကိမ်ဆိုင်ရှယ်ဒီမိုကရက်အုပ်စုရဲ့ Robochaya Gazetta (အလုပ်သမားဂေဇက်) သတင်းစာတွေကနေ အဆက်မပြတ်ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်မှုတွေကို အချက်ကျကျ တုံ့ပြန်ရင်း အခြေအတင် စကားစစ်ထိုးကြတာတွေ လုပ်ခဲ့တဲ့ လီနင်ရဲ့ Iskra (မီးပွား) သတင်းစာတုံ့ပြန်ချက်တွေကို အခြေခံထားတဲ့ စာအုပ်ငယ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အသေးစိတ်ဖတ်နိုင်ရင် လီနင်ရဲ့ ရပ်တည်ပုံ၊ အမြင်၊ နည်းနာတွေကို တွေ့နိုင်တာမို့ မူရင်းကို ဖတ်ကြဖို့တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။ အခုမှတ်စုတွေဟာလည်း မူရင်းဖတ်သူများအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်ဖို့ ရည်ရွယ်ပါတယ်။

ရုရှားပြည်မှာ ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အလုပ်သမားပါတီဆိုတဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ပီပီပြင်ပြင် ပေါ်မလာသေးခင်မှာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်လှုပ်ရှားမှုအတွင်း အဆင့် ၃ ဆင့် ဖြတ်ခဲ့ရတယ်။ ပထမအဆင့်က ၁၈၈၄ ကနေ ၁၈၉၄ အထိ ၁၀ နှစ်လောက် ကြာတယ်။ ဒီအဆင့်မှာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီ သဘောတရားနဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေ စတင်ပေါ်ထွက်လာပြီး အခြေခိုင်လာပေမယ့် အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှု မပါသေးတဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီဝါဒအဆင့်မှာပဲရှိသလို ပါတီအဖွဲ့အစည်းဆိုတာကလည်း စတင်သန္ဓေတည်စအဆင့်လောက်ပဲရှိခဲ့တယ်။ ဒုတိယအဆင့်ကတော့ ၁၈၉၄ ကနေ ၁၈၉၈ အထိ လေးနှစ်လောက်ကြာတယ်။ ဒီအဆင့်မှာတော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီဝါဒဟာ လူမှုလှုပ်ရှားမှုအဆင့်ကို တက်လာပြီ။ ပြည်သူတွေရဲ့ လူထုလှုပ်ရှားမှုအဖြစ်တက်လှမ်းလာသလို နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုအဖြစ်ကိုလည်း ဦးတည်လာပြီ။ ဒီကာလမှာ အထင်ရှားဆုံးကတော့ ပညာတတ်လူငယ်အပိုင်းပါပဲ။ သူတို့ဟာ အဲဒီကာလမှာ လွှမ်းမိုးနေတဲ့ နာရော့ဒ်နစ်ဝါဒခေါ် ပေါ်ပြုလာမင်းမဲ့ဝါဒကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဆန့်ကျင်ကြသလို အလုပ်သမားထုထဲကိုဆင်းပြီး စည်းရုံးလှုံ့ဆော်တာတွေလည်း အင်တိုက်အားတိုက်လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ အလုပ်သမားတွေရဲ့ သပိတ်တိုက်ပွဲစိတ်ဓာတ်တွေလည်း အရှိန်အဟုန်နဲ့ တက်လာနေတယ်။

ဒီကာလရဲ့ နောက်ထပ်ထင်ရှားတဲ့အချက်က ခေါင်းဆောင်ပိုင်းဟာ အသက် ၃၅ နှစ်တောင် မပြည့်သေးတဲ့ ပညာတတ်လူငယ်တွေ အများစု ဖြစ်နေကြခြင်းပါပဲ။ အဲသလို ပညာတတ်လူငယ်တွေဟာ အတွေ့အကြုံနည်းပါးသလို လက်တွေ့ထဲမှာလည်း လေ့ကျင့်မှု သိပ်မရှိကြလို့ လှုပ်ရှားမှုထဲကို ဝင်တုန်းကလည်း အစုလိုက်အပြုံလိုက်ဝင်သလို ထွက်ခွာတော့လည်း အစုလိုက်အပြုံလိုက် ထွက်ကုန်ကြတယ်။ အဲသလို ထွက်သွားရုံမက အရင်ကတည်းက ကြည်ညိုရင်းစွဲရှိတဲ့ နာရော့ဒ်နစ်အဖွဲ့ရဲ့ အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေး မင်းမဲ့ဝါဒဘက်ကို အလုံးအရင်းဝင်သွားကြတာတွေလည်း ရှိနေကြတယ်။ ကျန်ရစ်တဲ့ လူငယ်ပညာတတ်တချို့ကတော့ အခြေအနေရဲ့ တွန်းဆော်မှုအရ မိမိဘာသာ လေ့ကျင့်မွေးမြူတာ၊ လေ့လာသင်ကြားတာတွေလုပ်ရင်း အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုထဲ ဝင်ရောက်လိုက်ကြပြီး ဇာဘုရင် အာဏာရှင်အစိုးရကို ဖြုတ်ချရေးတွေ ဆက်လုပ်ရင်း မှာက်စိတ်ကို အပတ်တကုတ် လေ့လာကြတယ်။ နောက်ပိုင်းကာလ အထင်ရှားဆုံး လုပ်ဆောင်ချက်ကတော့ နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ရပ်ကို ထူထောင်နိုင်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

တတိယအဆင့်က သိပ်မကြာဘူး။ ၁၈၉၇ ကနေ ၁၈၉၈ အထိပဲ။ ဒီကာလရဲ့ထင်ရှားတဲ့ အမှတ်အသားကတော့ ဝါးအစည်းပြေသလို ညီညွတ်ရေးပြိုကွဲနေခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ညီညွတ်ရေးပျက်ပြားရုံမက တွေဝေယိမ်းယိုင်တာတွေ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်မပြတ်သားတွေကလည်း နေရာအနှံ့ဖြစ်နေတယ်။ ပထမအဆင့်ကို ကလေးအရွယ်လို့ခေါ်ရင် တတိယအဆင့်က မြီးကောင်ပေါက်အရွယ်လို့ ဆိုနိုင်တယ်။ အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း မြီးကောင်ပေါက်အရွယ်ရောက်ရင် အသံတွေဘာတွေလည်း ပြောင်းလာကြပြီ။ နာမည်ကြီးခေါင်းဆောင်တချို့လည်း လေသံတွေပြောင်းလာတယ်။ အပြန်အလှန် ဝေဖန်ထိုးနှက်တာတွေလည်း ပေါ်လာတယ်။ ဒါပေမဲ့ အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုတွေကတော့ အဆက်မပြတ်ကြီးထွားနေပြီး ခြေလှမ်းကျကျနဲ့ ရှေ့ကိုချီတက်နေတယ်။ အဲသလို အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုတွေ ကြီးထွားလာတဲ့အခါ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းရဲ့ နိုင်ငံရေးအသိဟာ မြင့်တက်လာရမယ့်အစား အင်အားကြီးနေတဲ့ အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုရဲ့ နောက်မြားဆွဲဘဝကို ကျရောက်လာကြတယ်။ သဘောတရားရေးဘက်မှာသာမက လက်တွေ့အရလည်း အခြေအနေနောက်မှာ အများကြီးပြတ်ကျန်ခဲ့ကြတယ်။

သူတို့ဟာ ကိုယ်နောက်ကျကျန်ခဲ့တာကို ပြုပြင်မယ့်အစား ကိုယ်လုပ်တာ မှန်ကန်ကြောင်း နည်းမျိုးစုံသက်သေထူဖို့ တိတ်ဟန်ကြီးတဲ့ စကားလုံးတွေသုံးပြီး ကာကွယ်ခဲ့ကြတယ်။ လီနင်ရဲ့ အခု စာအုပ်ငယ်ဟာ အဲဒီကာလမှာ မှတ်တမ်းတင်ဖို့ ကြံ့ကြံ့ခိုင်ကာကွယ်ရင်း ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ရပ်ကို ထူထောင်ရေးနဲ့ လူတန်းစားတိုက်ပွဲကိုအခြေခံထားတဲ့ စည်းရုံးရေး လှုံ့ဆော်ရေးတွေကို လုပ်ကိုင်ခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ရေးသားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ လီနင်ကတော့ တတိယကာလကုန်ဆုံးပြီး စတုတ္ထကာလမှာတော့ ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီပါတီဟာ အကျပ်အတည်းတွေထဲက ရုန်းထွက်လာပြီး လူလားမြောက်တဲ့ ယောက်ျားကြီးတစ်ယောက်ဘဝကို ရောက်လာရေး၊ တိုက်ပွဲဝင်မှတ်တမ်းတင်ဖို့ ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းလာရေး၊ အချောင်သမား နောက်မြားဆွဲ ကာကင်းဘဝကနေ စစ်မှန်တဲ့ အလုပ်သမားလူတန်းစား တပ်ဦးပါတီတစ်ရပ်ဘဝ ရောက်ရှိရေးတွေကို မျှော်လင့်ထားကြောင်း၊ ဖြစ်လာမယ်လို့လဲ ယုံကြည်ကြောင်း ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ သူ့မျှော်မှန်းချက်ဟာ တကယ်လည်း အကောင်အထည်ပေါ်လာတယ်။ အကောင်အထည်ပေါ်ရုံမက အောက်တိုဘာတော်လှန်ရေးကြီးကို အောင်မြင်စွာဆင်နွှဲနိုင်တဲ့ မှတ်တမ်းတင်ဖို့ပါတီတစ်ရပ်အဖြစ်တောင်ရောက်ရှိလာခဲ့တယ်။

အခု အဲဒီ What is to be done စာအုပ်ထဲက မှတ်စုတချို့ကို ဆက်လက်တင်ပြသွားပါမယ်။

(၁) လူထုအလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုနဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် နိုးကြားမှုအသိရှိရလုပ်ဆောင်မှုအကြား ဆက်ဆံရေး

ရုရှားပြည်မှာတော့ ၁၈၆၀-၇၀ ခုတွေအတွင်း စက်ရုံအလုပ်သမားသပိတ်တွေ အလုံးအရင်းထွက်ပေါ်လာချိန်ကို အလိုအလျောက် လှုပ်ရှားမှုကာလလို့ သတ်မှတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီကာလမှာ အလုပ်သမားတွေဟာ နိုးကြားလာပြီး လူထုလှုပ်ရှားမှုအဖြစ် သပိတ်တွေ တလုံးပြီးတလုံးမှောက်နေကြတယ်။ တချို့အလုပ်သမားတွေဆိုရင် သပိတ်မှောက်ရုံမက စက်တွေကိရိယာတွေကိုလည်း ရိုက်ချိုးတာတွေ လုပ်ကြတယ်။ နောက်ပိုင်းရောက်မှ အဲသလို ရိုက်ချိုးဖျက်ဆီးတာတွေ နည်းလာတယ်။ တနည်းအားဖြင့် သပိတ်တွေဟာ နိုင်ငံရေးအသိလေး တဖြည်းဖြည်း ဝင်လာလို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီကာလ နိုင်ငံရေးအသိစိတ်ဆိုတာ သန္ဓေတည်စ အဆင့်လို့ပဲ ပြောနိုင်ပြီး အဲဒီကာလရဲ့ လူထုလှုပ်ရှားမှုတွေကို လွှမ်းမိုးထားတဲ့အရာဟာ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လီနင်ကတော့ ဒီနှစ်ခုကို Relation between consciousness and spontaneity အသိစိတ်နဲ့ အလိုအလျောက်ဖြစ်မှုအကြား ဆက်ဆံရေးလို့ ခေါ်ခဲ့တယ်။ သန္ဓေတည်စ အသိစိတ်ဆိုတာ အလုပ်သမားတွေနဲ့ ဥပမာပြရရင် သူတို့ကိုဖိနှိပ်တဲ့ စနစ်ကြီး အစဉ်အမြဲတည်တံ့နေတဲ့အပေါ်မှာ အယုံအကြည်မရှိဖြစ်လာပြီး အာဏာပိုင်မှန်သမျှကို ကျွန်သဘောကလို့ နာခံရတဲ့စနစ်ကို စွန့်ပစ်ဖို့

စုပေါင်းနည်းနဲ့ ခုခံတော်လှန်ရမယ်လို့ ခံစားလာတာမျိုးကို ခေါ်တာလို့ ပြောနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုလို့ ဆိုတဲ့တိုင် သူတို့ရင်ထဲမှာ အဲဒီပုန်ကန်လိုစိတ် အနည်းနဲ့အများ သန္ဓေတည်နေတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုကြောင့် တစ်ဖက်ကလည်း ဒေါသပေါက်ကွဲမှုကို မထိန်းနိုင်ဖြစ်ပြီး လက်စားချေချင်တာ ဖျက်ဆီးပစ်ချင်တာတွေ ရောပါနေတတ်တယ်။ ဒါဟာ အလိုအလျောက်ပေါက်ကွဲမှုနဲ့ အသိနိုးကြားမှုအရ လုပ်ဆောင်တဲ့တိုက်ပွဲ struggle အကြား အဓိကခြားနားချက် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုတွေဟာ ၁၉ ရာစု အတွင်းမှာပဲ နိုင်ငံရေးနိုးကြားမှုအသိတွေ တဖြည်းဖြည်း ဖော်ပြလာတာတွေရတယ်။ သပိတ်မှောက်ရင် အချိန်ကာလကို ကောင်းကောင်းရွေးတာ လုပ်လာတယ်။ တခြားနယ်တွေမှာ ဖြစ်ပွားတဲ့အရေးအခင်းတွေ သပိတ်တိုက်ပွဲတွေအကြောင်း ကောင်းကောင်းနားလည်အောင် လုပ်လာတယ်။ စနစ်တကျ သပိတ်မှောက်တာတွေလုပ်လာတယ် စတဲ့အချက်တွေဟာ နိုင်ငံရေးအသိရေချိန် နည်းနည်းတက်လာတာကို ဖော်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သန္ဓေသားအဆင့်ထက် မကျော်သေးဘဲ အလိုအလျောက်ပေါက်ကွဲမှုတွေက လွှမ်းမိုးနေခဲ့တယ်။

Consciousness အသိစိတ်ဆိုတာ အလုပ်သမားတွေအကြားမှာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်ဂါဒ အသိစိတ်နိုးကြားလာခြင်းကို လီနင်က ရည်ညွှန်းတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုရှယ်လစ်ဂါဒ သဘောတရားဆိုတာ အဘိဓမ္မာရေးအရ၊ သမိုင်းရေးအရ၊ စီးပွားရေးအရ သဘောတရားတွေဖြစ်တဲ့အတွက် အလုပ်သမားတွေကြားထဲက တိုက်ရိုက်ထွက်ပေါ်မလာနိုင်ပါဘူး။ ခေတ်သစ်သိပ္ပံနည်းကျ ဆိုရှယ်လစ်ဂါဒကို စတင်တည်ထောင်သူကြီးတွေဖြစ်ကြတဲ့ ကားလ်မာ့က်စ်နဲ့ ဖရက်ဒရစ်အိန်ဂယ်လ်တို့ဆိုရင် နေရှင် ပညာတတ် အဝန်းအပိုင်းက ဆင်းသက်လာသူတွေဖြစ်ပြီး အလုပ်သမားလူတန်းစားဘက်မှာ ရပ်တည်သူတွေအဖြစ် ကူးပြောင်းလာကြသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အလားတူပဲ ရုရှားပြည်မှာဆိုရင်လည်း ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်လှုပ်ရှားမှုဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုကို အမှီပြုထွက်ပေါ်လာတာမဟုတ်ဘဲ နောက်မှ ပေါင်းစပ်သွားကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အလုပ်သမားတွေအကြားမှာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အသိစိတ် နိုးကြားဖို့ဆိုရင် ပြင်ပကနေ တင်သွင်းမှ ရမယ့်အနေအထားမှာ ရှိနေတယ်။ တစ်ဖက်မှာတော့ အလုပ်သမားလူတန်းစားအကြားမှာ ဘာအသိစိတ်မှ မရှိတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အလုပ်သမားတွေအကြားမှာ အလုပ်ရှင်ကို တိုက်ခိုက်ရမယ်၊ အစိုးရကိုလည်း အလုပ်သမားရေးရာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဥပဒေတွေပြဌာန်းလာအောင် ဖိအားပေးရမယ်၊ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေ ထူထောင်ပြီး အချင်းချင်း ချိတ်ဆက်လှုပ်ရှားရမယ်စတဲ့ အသိစိတ်တွေရှိကြတယ်။ ဒီအသိစိတ်တွေကို အိုဟောင်းနေပြီဖြစ်တဲ့ အလုပ်သမားသမဂ္ဂဂါဒ အသိစိတ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အလုပ်သမားတွေအကြား အဲသလို အလုပ်သမားသမဂ္ဂဂါဒ အသိတွေ အတော်လေးလွှမ်းမိုးထားတာဆိုတော့ နောက်မှပေါ်လာတဲ့ အသစ်ဖြစ်တဲ့ ဆိုရှယ်လစ်အသိစိတ်က အလွယ်တကူ ထိုးဖောက်ဖို့ မလွယ်လှဘူး။ ရုရှားပြည်မှာဆိုရင် အလုပ်သမားလွတ်မြောက်ရေးအစု Emancipation of Labour ဆိုတာ ၁၉ ရာစု အလယ်ပိုင်းမှာပေါ်လာပြီး ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ်တွေ ဘာတွေနဲ့စည်းရုံးရေးတွေ လုပ်တယ်။ တော်လှန်တဲ့ လူငယ်လူရွယ် အများစုကြီးကိုလည်း သိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ တော်လှန်ရေးအတွေ့အကြုံ နည်းပါးကြတာတွေနဲ့ လက်တွေ့လေ့ကျင့်သင်ကြားတာတွေ မရှိကြလို့ အဲဒီကာလ လက်ငင်းတောင်းဆိုချက်တွေကို အမှီမလိုက်နိုင်ခဲ့ကြဘူး။ စိန်ပီတာစဘတ်မှာ ထူထောင်လိုက်တဲ့ "အလုပ်သမားလူတန်းစားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲအဖွဲ့ချုပ်" ဆိုရင် အလုပ်သမားအရေးတော်ဆိုတဲ့ သတင်းစာကိုထုတ်ဖို့ လုပ်နေတုန်း တပြုံကြီးအဖမ်းခံလိုက်ရတယ်။ ပုလိပ်အစိုးရခံလိုက်ရတဲ့ သူတို့ရဲ့ သတင်းစာ အမှတ် ၁ ဆိုရင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီဂါဒ ဆောင်းပါးကောင်းတွေ အများကြီးပါတာ တွေ့ကြရတယ်။ အလားတူပဲ တခြားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အုပ်စုတွေလည်း နိုင်ငံရေးအသိစိတ်ပြန့်နှံ့ရေးတွေ ကြိုးစားလာကြတယ်။ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီ အသိစိတ်ဆိုတာ အလိုအလျောက်အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုတွေကို ကျယ်ပြန့်တဲ့လုပ်ငန်းစဉ်တွေ၊ တက်ကြွတဲ့ တိုက်ခိုက်စိတ်စိတ်ထက်သန်တဲ့ နည်းဗျူဟာတွေကိုင်စွဲလာတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေဖြစ်လာအောင် လုပ်ပေးဖို့ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအသိစိတ်မျိုးရှိမှ တိုက်ပွဲဝင်နေကြတဲ့ အလုပ်သမားတွေဟာ လှုပ်ရှားမှုအတွေ့အကြုံတွေကို ကောင်းကောင်းနိဂုံးချုပ် သင်ခန်းစာ ထုတ်ယူနိုင်မှာဖြစ်သလို ကိုယ်လုပ်ဆောင်နေတဲ့အရေးတော်ပုံအကြောင်း ကောင်းကောင်းနားလည်တာ၊ အနာဂတ်လျှောက်လှမ်းမယ့် ခရီးကို ပီပီပြင်ပြင်သိမြင်တာတွေ ရှိလာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ တော်လှန်ရေးအတွေ့အကြုံနဲ့ စနစ်တကျ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုကလည်း အတော်လေးစကားပြောပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဟာ ကိုယ်လုပ်ရမယ့်တာဝန်ကို

ချမှတ်ပြီးရင် မရရအောင်အကောင်အထည်ဖော်ကြမှာ သေချာတယ်။ အဲသလို အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ အောင်မြင်မှုတွေရသလို ရှုံးနိမ့်မှုတွေလည်း အများအပြားကြုံတွေ့ရတတ်ပါတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အဲသလို ဖြတ်သန်းခဲ့တဲ့အတွက် ရလာတဲ့ လက်တွေ့အတွေ့အကြုံတွေကလည်း တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်အောင် အဖိုးတန်လာပါတယ်။ ဒီအတွေ့အကြုံတွေဟာ နောက်မျိုးဆက်ကို စနစ်တကျသင်တန်းပေးစရာ သင်ခန်းစာတွေ ဖြစ်လာပါတယ်။ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီဝါဒကို လက်ခံသူတွေဟာ ဒီနည်းနဲ့ လူထုလှုပ်ရှားမှုကို နိုင်ငံရေးအသိရှိတဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေဖြစ်လာအောင် လုပ်ဆောင်ပေးကြတာဖြစ်ပါတယ်။

အဲသလို လီနင်ဦးဆောင်တဲ့ ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေက ကြိုးစားနေချိန်မှာ တခြားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အတော်များများဟာ လူထုလှုပ်ရှားမှု အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်ရေးသဘောတရားမျိုးစုံကို ရေးသားဖြန့်ဝေနေကြတယ်။ သူတို့ဟာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ တိုက်ပွဲနည်းကိုပဲ လုပ်ဖို့ အဆက်မပြတ်တောင်းဆိုကြတယ်။ တိုက်ပွဲအဖွဲ့ချုပ်ခေါင်းဆောင်အများအပြားကို ဇာဘုရင် စစ်ပုလိပ်က ဖမ်းတဲ့အခါမှာတောင် လက်ခုပ်ဩဘာတီးပြီး “ခုမှပဲ အလုပ်သမားတွေဟာ ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ ထမ်းပိုးအောက်က လွတ်ခွင့်ရတော့တယ်”လို့ ရေးကြတယ်။ “ နိုင်ငံရေးစိတ်ကူးစံကို မမေ့ကြန့်ဆိုပြီး ထပ်တလဲလဲပြောနေတာတွေက လှုပ်ရှားမှုရဲ့ စီးပွားရေးအခြေခံတွေပေါ်အရိပ်ထိုးထားတာ ခံနေရတယ်။ တကယ်ဆိုရင် အလုပ်သမားတွေရဲ့ ဆောင်ပုဒ်ဟာ ‘စီးပွားရေးအခြေအနေ ကောင်းမွန်ရေး’ ဒါမှမဟုတ် ‘အလုပ်သမားများသည် အလုပ်သမားများအတွက်သာဖြစ်ရမည်’ ဆိုတာမျိုးဖြစ်ရမယ်”လို့လည်း သူတို့က ဆိုကြတယ်။ “နိုင်ငံရေးဆိုတာ စီးပွားရေးနောက်ကို ရိုရှိသေသေလိုက်ရမယ့်အရာပဲ”လို့လည်း ဆိုကြတယ်။

တကယ်ဆိုရင် အဲဒီကာလ အလုပ်သမားထုလှုပ်ရှားမှုအတွင်းမှာ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုတရားက အဓိက လွှမ်းမိုးထားတယ်လို့တောင် ဆိုနိုင်တယ်။ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အမည်ခံတချို့တောင် အဲဒီအမြင်တွေဖြန့်ချိနေကြတဲ့ကာလဖြစ်ပါတယ်။ ဗီဇီဆိုတဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်ကဆိုရင် “လုပ်ခ တကျပ်ထဲကို တပြားတိုးတာကမှ ဆိုရှယ်လစ်တို့နိုင်ငံရေးတို့ထက် ပိုတန်ဖိုးရှိတယ်။ အခုတိုက်နေတဲ့တိုက်ပွဲတွေဟာ နောက်မျိုးဆက်တို့ဘာတို့အတွက် မဟုတ်ဘူး။ လက်ရှိမျိုးဆက်အတွက် တိုက်နေတာ၊ ကိုယ့်အတွက် ကိုယ့်သားသမီးအတွက် တိုက်နေတာ”လို့ သူတို့အုပ်စီးထားတဲ့ သတင်းစာထဲကနေ ရေးတယ်။ တချို့ကလည်း “အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုဆိုတာ စင်ကြယ်တယ်၊ ရိုးသားတယ်”လို့ပြောပြီး အလုပ်သမားသမဂ္ဂဝါဒနည်းအတိုင်း လိုက်ကြဖို့ ဆော်ဩကြတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီအလုပ်သမားသမဂ္ဂဝါဒနည်းဟာ အင်္ဂလန်မှာ ကျင့်သုံးလာတဲ့နည်းဖြစ်ပြီး ဓနရှင်လူတန်းစားက အလုပ်သမားတွေအပေါ် တဖက်လှည့်နဲ့ လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ထားနိုင်အောင် လုပ်ထားတဲ့နည်းသာဖြစ်ပါတယ်။ အင်္ဂလန်မှာဆိုရင် ကိုယ့်အတွက်ပဲတိုက်၊ ကိုယ့်သားသမီးအတွက်ပဲတိုက်။ နောက်မျိုးဆက်အတွက် စဉ်းစားစရာမလိုဘူးလို့ ကြွေးကြော်နေတာ လွန်ခဲ့တဲ့ ရာစုနှစ်ကတည်းကဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုအတွင်း အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုတရားကို ကိုးကွယ်ပြီး နိုင်ငံရေးအသိကို အထင်သေး ရှုတ်ချနေခြင်းဟာ သူတို့ကိုယ်တိုင် သိလို့ပဲဖြစ်စေ၊ မသိဘဲဖြစ်စေ အလုပ်သမားတွေအပေါ် ဓနရှင်လူတန်းစားဩဇာကို တောင့်တင်းခိုင်မာအောင် လုပ်ပေးနေတာသာဖြစ်ပါတယ်။

အမှန်တော့ အလုပ်သမားထုအတွက် ဘယ်အယူအဆ ဘယ်အတွေးအခေါ်ကိုင်စွဲရမယ်ဆိုတာ ရွေးချယ်စရာ များများမရှိပါဘူး။ အလုပ်သမားလူတန်းစားထု လှုပ်ရှားမှုထဲကနေပြီး သူတို့ကိုယ်တိုင် ဖော်ထုတ်တဲ့၊ သီးခြားအမှီခိုကင်းတဲ့ အယူအဆအတွေးအခေါ်ဆိုတာလည်း ပေါ်မလာနိုင်လေတော့ ရှိရင်းစွဲ၊ လွှမ်းခြုံထားဆဲ ဓနရှင်အတွေးအခေါ်အတိုင်း လိုက်မှာလား။ ဒါမှမဟုတ် ဆိုရှယ်လစ်အတွေးအခေါ်အတိုင်းလိုက်မှာလားဆိုတဲ့ ရွေးစရာပဲ ရှိတာပါ။ "တတိယ" အတွေးအခေါ် ဆိုတာ တကယ်မှာ ရှိကို မရှိပါဘူး။ ပြီးတော့ မျက်မှောက်လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုတာကလည်း လူတန်းစားပဋိပက္ခတွေနဲ့ ကွဲပြားနေတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်တဲ့အတွက် ဘယ်အတွေးအခေါ်၊ ဘယ်အယူအဆဖြစ်ဖြစ် လူတန်းစားမပါတဲ့အတွေးအခေါ်မဖြစ်နိုင်သလို လူတန်းစားရဲ့အထက်မှာရှိတဲ့ အတွေးအခေါ်ဆိုတာမျိုးလည်း မရှိနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုကို ဆိုရှယ်လစ်အတွေးအခေါ်မလွှမ်းမိုးအောင် တားဆီးတာဟာ ဓနရှင်အတွေးအခေါ်လက်အောက် သွတ်သွင်းလိုက်တာနဲ့ အတူတူသာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဒီနေရာမှာ အခုအခံ အတိုက်အခိုက် အနည်းဆုံး လမ်းကြောင်းအရလုပ်တဲ့ လှုပ်ရှားမှုဖြစ်တဲ့ အလိုအလျောက် လှုပ်ရှားမှု ဆိုတာ ဘာပြုလို့ ဓနရှင်အတွေးအခေါ်လွှမ်းမိုးမှုအောက် ရောက်သွားနိုင်တာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းတစ်ခု ပေါ်လာတယ်။ ဒီမေးခွန်းကို လီနင်က ရိုးရိုးပဲ ဖြေတယ်။ ဓနရှင်အတွေးအခေါ် ပေါ်ထွက်လာတာဟာ ဆိုရှယ်လစ်အတွေးအခေါ်ထက် အင်မတန်စောနေလို့ပါပဲလို့ ဖြေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဓနရှင်အတွေးအခေါ်ဟာ အပြည့်အဝဖွံ့ဖြိုးတဲ့အဆင့်ကို ရောက်နေချိန်မှာ ဆိုရှယ်လစ်အတွေးအခေါ်က နှုတ်ခွာအဆင့်မှာ ရှိနေတယ်။ ဓနရှင်အတွေးအခေါ်က နယ်ပယ်အသီးသီးကို စိတ်တိုင်းကျ အတိုင်းအဆမရှိ ဖြန့်ကြက်လွှမ်းခြုံနိုင်စွမ်းရှိနေချိန်မှာ ဆိုရှယ်လစ်အတွေးအခေါ်ကတော့ ကိုယ့်ကိုဆန့်ကျင်တဲ့အတွေးအခေါ်မျိုးစုံက ထောင်ထားတဲ့ ထောင်ချောက်မျိုးစုံကို ကျော်လွှားဖို့ မနည်းကြိုးစားနေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလိုအခြေအနေမှာ တချို့ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရက်တွေက အလုပ်သမားတွေရဲ့အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုစီးပွားရေးလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ အချိန်တန်ရင် ဆိုရှယ်လစ်လှုပ်ရှားမှုတွေအဖြစ် ကူးပြောင်းမယ်ဆိုပြီး ဝါဒဖြန့်ကြဲတယ်။ တကယ်တော့ ဒါဟာ အလုပ်သမားထု အလိုအလျောက် လှုပ်ရှားမှုတွေကို အလုပ်သမားသမဂ္ဂဝါဒအဆင့်ထက် မကျော်အောင်သိမ်းသွင်းဖို့ ကျိုးသွင်းနေတဲ့ ဓနရှင်လူတန်းစားကြီးပမ်းချက်ကို လျစ်လျူရှုလိုက်တာသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအတွက် လီနင်က ဂျာမနီအတွေးအကြံ့ကို ဥပမာအဖြစ်ပေးတယ်။ ဂျာမနီသမိုင်းမှာ အလှည့်အပြောင်းကြီးတစ်ခု ပေါ်လာချိန်လို့ဆိုရမယ့် အင်ပါယာကြီးကို တည်ထောင်လိုက်တဲ့အခါ ရိုင်းစတက်လွတ်တော်ပေါ်ထွက်လာသလို လူတိုင်းမဲပေးခွင့်တွေလည်း ပေါ်လာတယ်။ ဒီအချိန်မှာ ဂျာမနီဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရက်ခေါင်းဆောင် လစ်ဘနက်ဟာ အပြောင်းလဲထဲမှာ ပါဝင်ဖို့လုပ်သလို ရှိင်ဂစ်ဇာကလဲ သီးခြားအစီအစဉ်တွေ လုပ်ကိုင်လာကြတယ်။ ဒီအချိန်မှာပဲ အစိုးရက ဆိုရှယ်လစ်ဆန့်ကျင်ရေး ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တယ်။ ရလဒ်ကတော့ ဂျာမနီဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရက်တွေ အပိုင်းပိုင်းကွဲသွားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဟတ်ဆယ်မန်းထောက်ခံသူနဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရက်အများစုဟာ အကြမ်းဖက်နည်း၊ ခြိမ်းခြောက်အကြမ်းဖက်နည်းတွေကို ရွေးချယ်သွားကြတယ်။ တချို့ကတော့ တရားမဝင်မြေအောက်သတင်းစာ ထုတ်တဲ့နည်းကို ရွေးကြတယ်။ ဟောချ်ဘတ်စ်နဲ့ ရှာရမ်း၊ ဘန်းစတိုင်းဂိုဏ်းသား တစ်စိတ်တဒေသကတော့ ဆိုရှယ်လစ်ဆန့်ကျင်ရေးဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းရလောက်အောင်အထိ ဖြစ်စေခဲ့တဲ့ မိမိတို့ရဲ့ မလိုအပ်ဘဲ တူးတူးခါးခါးတော်လှန်ရေးဆန်မှုနဲ့ တရားလွန်လုပ်မိမှုများအတွက် အစိုးရကို တောင်းပန်ပြီး စံပြအနေနဲ့ ကိုယ့်အမှား ကိုယ်ပြင်ကြဖို့ ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရက်တွေကို တိုက်တွန်းတဲ့လမ်းကို လိုက်သွားကြတယ်။ သူတို့အဲသလို အမျိုးမျိုးကွဲနေပေမယ့် သေချာတာကတော့ သူတို့အားလုံးဟာ ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရေစီဝါဒ နိုင်ငံရေးအသိစိတ်ကို လျော့တွက်ပြီး အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို အလွန်အားကိုးခဲ့ကြသူတွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အချက် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို အားကိုးလွန်းလို့လည်း အုပ်စိုးသူက ရုတ်တရက်ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်လာချိန်မှာ အားလုံးဟာ ခြေမကိုင်မိ လက်မကိုင်မိ ဖြစ်ကုန်ရတယ်လို့ လီနင်က ထောက်ပြခဲ့တယ်။

ရုရှားမှာတော့ လူထုအလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုက ဒီရေလို အရှိန်အဟုန်ပြင်းပြင်း ထိုးတက်လာသလောက် ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရေစီလူငယ်တွေက အခြေအနေကို အမိလိုက်ပြီး ကြီးမားတဲ့သမိုင်းတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်စွမ်း မရှိသေးဘူး။ တော်လှန်ရေးသမားတွေဟာ တစ်နိုင်ငံလုံး ပြန့်လာတဲ့ လူထုလှုပ်ရှားမှုဒီရေကြီးနောက်မှာ အများကြီးပြတ်ကျန်နေခဲ့တယ်။ အဲသလိုကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ အကြောင်းရင်းဟာ သဘောတရားရေးအရော လက်တွေ့အရပါ ဖြစ်ရပ်မှန်နဲ့ မကိုက်ညီကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ လှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ခုလုံးကို အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုကနေ နိုင်ငံရေးအသိရှိတဲ့ လှုပ်ရှားမှုအဖြစ် တက်လှမ်းနိုင်အောင် ရှေ့ဆောင်နိုင်စွမ်းရှိမယ့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ကိုလည်း သူတို့မထူထောင်နိုင်ခဲ့လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

(၂) ဘာနိုင်ငံရေးလဲ။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂနိုင်ငံရေးလား ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရက်နိုင်ငံရေးလား

အဲဒီကာလ စီးပွားရေးဂါဒီတွေရဲ့အာဘော်ဖြစ်တဲ့ Rabocheye Dyelo သတင်းစာကတော့ လီနင်တို့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီ Iskra (မီးပွား)သတင်းစာကို သူတို့နဲ့ ပြုဒါးတလမ်း သံတလမ်းဖြစ်ကြောင်း မကြာခဏရေးလေ့ရှိတယ်။ Iskra သတင်းစာဟာ တော်လှန်ရေး အတိုက်အခံတွေရဲ့ အာဘော်သတင်းစာဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည်ရဲ့အခြေအနေကို အဓိကဖွင့်ချတဲ့သတင်းစာ ဖြစ်တယ်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေးကိုဇောင်းပေးတဲ့ သတင်းစာဖြစ်တယ်လို့ ရေးကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ Rabocheye Dyelo ကတော့ အလုပ်သမားလူတန်းစားပါတီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလမ်းကို ပိတ်ပင်နေတဲ့ စနစ်ကို ဖွင့်ချရုံသာမက ပစ္စည်းမဲ့တွေရဲ့ လတ်တလော နေ့စဉ်အကျိုးစီးပွားအတွက်ပါ တုံ့ပြန်ရေးသားတဲ့ သတင်းစာဖြစ်တယ်ဆိုပြီး ရေးတယ်။ တနည်းအားဖြင့် စီးပွားရေးဂါဒီတွေ လိုက်ပါနေတဲ့ နိုင်ငံရေးနဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီတွေ လိုက်နေတဲ့ နိုင်ငံရေးတွေ ကွဲပြားခြားနားတယ်လို့ သူတို့ကိုယ်တိုင် ဖော်ပြလိုက်တာလို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ လီနင်ကတော့ အဲသလို အမျိုးအစားချင်း မတူတဲ့ နိုင်ငံရေးတွေကို အထက်ပါခေါင်းစဉ်အောက်နေ ခေါင်းစဉ်ငယ်လေးတွေခွဲပြီး ရှင်းပြခဲ့တယ်။

က။ ပြုပြင်ရေးလား တော်လှန်ရေးလား

စီးပွားရေးဂါဒီခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ မာတီနော့ဗ်က “ကျုပ်တို့ပါတီဟာ စီးပွားရေးပြဿနာ၊အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာ၊ အငတ်ဘေးပြဿနာ၊ သွေးစုပ်မှုပြဿနာ စတာတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး နိုင်ငံတော်အစိုးရကို ဥပဒေပြုရေးအရဖြစ်စေ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအရဖြစ်စေ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးဖို့ အခိုင်အမာကျကျ တောင်းဆိုနိုင်စွမ်းရှိသလို တောင်းလည်းတောင်းဆိုနိုင်ခဲ့တဲ့ ပါတီဖြစ်ပါတယ်” လို့ အတိအလင်းရေးသားခဲ့တယ်။ ဒါဟာ လူမှုပြုပြင်ရေးလမ်းစဉ်မျှသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သူ့ဘာသာ ဖော်ပြလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တော့ သူတို့အဓိကဆင်နွှဲချင်တဲ့ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲဆိုတာ အလုပ်သမားတွေပေါင်းပြီး အလုပ်ရှင်ဆီကနေ ကိုယ်ရောင်းချတဲ့လုပ်အားအတွက် လုပ်ခတွေ အခွင့်အရေးတွေ ပိုကောင်းလာအောင် တောင်းဆိုတဲ့ တိုက်ပွဲသာဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို စက်ရုံတစ်ခုချင်း အလုပ်ရုံတစ်ခုချင်း တိုက်ပွဲဆင်ကြရာကနေ သူတို့နဲ့ ဘဝတူတွေဖြစ်တဲ့ သဘောသဘာဝချင်းတူသူ တခြားစက်ရုံအလုပ်ရုံက အလုပ်သမားတွေနဲ့အတူ လက်တွဲတဲ့လမ်း၊ တနည်းအားဖြင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂလှုပ်ရှားမှုလမ်း ပေါ်ထွက်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကနေ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးတွေအတွက် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ထဲမှာဖြစ်စေ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအပိုင်းမှာဖြစ်စေ တောင်းဆိုပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲအောင်လုပ်တဲ့ အလုပ်သမားသမဂ္ဂနိုင်ငံရေးဆိုတာ ပေါ်လာတာဖြစ်ပါတယ်။

၁၉ ရာစုကုန်ပိုင်း ရုရှားပြည်အခြေအနေဟာ အလုပ်သမားထုရဲ့ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲတွေ တဟုန်းထိုးကြီးမားလာတဲ့ အခြေအနေဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို ကြီးထွားခြင်းကို တွန်းဆော်လိုက်တဲ့အချက်ကတော့ အလုပ်သမားတွေရဲ့ လုပ်ခတို့ နေအိမ်တို့ အလုပ်ခွင်လုံခြုံရေးတို့စတဲ့ စီးပွားရေးအခြေအနေတွေကို ဖွင့်ချပေးကြတဲ့ မြေအောက်လက်ကမ်းစာရွက်တွေ၊ မြေအောက်စာအုပ်ငယ်လေးတွေ ပလူယံအောင် များပြားလာတဲ့အချက်နဲ့ တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေတယ်။ ၁၉ ရာစု ကုန်သွားတဲ့အခါမှာတော့ အဲဒီမြင်ကွင်း နည်းနည်း ပြောင်းလာတယ်။ အလုပ်သမားတွေလက်ထဲကို ရောက်လာတဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေ စာအုပ်တွေက အရင်လို စီးပွားရေးအကြောင်းအချက်သက်သက် မဟုတ်ကြတော့ဘူး။ ကိုယ့်စက်ရုံ ကိုယ့်အလုပ်ခန်းတွင်း ကိစ္စသက်သက်မဟုတ်တော့ဘူး။ အမျိုးအစားသစ် စာရွက်စာတမ်းတွေဖြစ်လာတယ်။ အလုပ်သမားတွေ ဘာကြောင့် ဒီလို ဒုက္ခဆင်းရဲရောက်ရသလဲဆိုတဲ့ အချက်တွေ ပါလာတယ်။ အလုပ်သမားတွေ အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးနေတဲ့ဘဝ၊ သွေးစုပ်ခံနေရတဲ့ဘဝကို ဘယ်လိုရောက်လာသလဲဆိုတာ ရှင်းပြထားတာတွေ ပါလာတယ်။ တခြားစက်ရုံအလုပ်ရုံတွေသာမက အပေးမှာရှိတဲ့ စက်ရုံတွေ၊ နိုင်ငံခြားကစက်ရုံတွေဆီက ဘဝတူ အလုပ်သမားတွေရဲ့ ပေးစာတွေလည်း ပါဝင်လာတယ်။ အဲသလို အလုပ်သမားတွေရဲ့ တကယ့်ဖြစ်ရပ်အမှန်တွေကို ဖတ်ရတဲ့အလုပ်သမားတွေဟာ ပိုပြီးတက်ကြွလာသလို သူတို့အပေါ်ဖိစီးထားတဲ့

လက်သည်စနစ်ဆိုးကြီးကိုလည်း တွန်းလှန်ပစ်ဖို့ စိတ်အားထက်သန်လာကြတယ်။ သူတို့အတွက် နောက်ထွက်တဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေဟာ လက်ရှိစနစ်ကို စစ်ကြည့်လိုက်တဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေနဲ့ တူနေတယ်။ အဲဒီ နောက်အမျိုးအစား စာရွက်စာတမ်းတွေကတော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ် လေ့လာရေးအစုလေးတွေက တိတ်တိတ်ဖြန့်ဝေကြတဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လီနင်ကတော့ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲအတွက် စီးပွားရေးအချက်အလက်ဖွင့်ချပေးဖို့ လိုလည်း လိုအပ်သလို အရေးလည်း ကြီးတယ်လို့ယူဆပါတယ်။ အရင်းရှင်စနစ်ရှိနေသ၍ အလုပ်သမားတွေဟာ ကိုယ့်အခွင့်အရေးတွေ ကာကွယ်နိုင်စွမ်းရှိအောင် အဲသလို စီးပွားရေးအချက်အလက်တွေ ဖွင့်ချတာ ဆက်လုပ်ရမယ်လို့လည်း ပြောပါတယ်။ စီးပွားရေးအရ အတိုးတက်ဆုံးဆိုတဲ့ ဥပဒေပိုင်ခံကြီးတွေမှာလည်း ပြည်တွင်းစက်မှုလုပ်ငန်းတွေ ထိခိုက်ပုံတို့ ကုန်သွယ်မှုကျဆင်းနေပုံတို့ ဘဏ္ဍာရေးအကျပ်အတည်းတို့ အကြောင်းတွေကို ဖွင့်ချဖော်ထုတ်တာတွေ လုပ်နေရဦးမှာပဲလို့ သူကဆိုတယ်။ အရေးကြီးတာက အဲသလို စီးပွားရေးအကြောင်းအချက်တွေဖွင့်ချဖော်ထုတ်တာဟာ အလုပ်သမားတွေ လူတန်းစားအသိစိတ်နိုးကြားလာအောင် စတင်ပေးလိုက်တာမျိုးဖြစ်ဖို့ပဲ။ အဲဒီစီးပွားရေးအရဖော်ထုတ်တာတွေဟာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတိုက်ပွဲတွေအတွက် အကျိုးရှိစေဖို့ဖြစ်သလို ဆိုရှယ်လစ်ဂါဒ်ပြန့်နှံ့စေဖို့လည်း ဖြစ်စေရမယ်လို့ လီနင်ကယူဆတယ်။

စီးပွားရေးအရဖော်ထုတ်ဖွင့်ချတာဟာ လုပ်ငန်းတစ်ခုအတွင်း အလုပ်သမားနဲ့ အလုပ်ရှင်အကြား ဆက်ဆံရေးကိုပဲ မီးမောင်းထိုးပြပြီး ကိုယ်ရောင်းချတဲ့ လုပ်အားအတွက် ထိုက်တန်တဲ့ လုပ်ခတွေ အလုပ်ခွင်အခြေအနေတွေရရှိအောင် ရည်ရွယ်တောင်းဆိုတာတွေဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီအပေါ်ကနေ အလားအလာနှစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ပထမအလားအလာက အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုဟာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတိုက်ပွဲသက်သက် ဖြစ်သွားနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုအပေါ် ကိုးကွယ်မှုရှိနေရင် ဒီ အလားအလာဖြစ်ဖို့ သေချာပါတယ်။ ဒုတိယအလားအလာကတော့ တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်မှ မှန်ကန်စွာ လမ်းကြောင်းပေးနိုင်ရင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်လှုပ်ရှားမှု အစပြုချက်တစ်ခုနဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစားတိုက်ပွဲကို ခေါင်းဆောင်တဲ့အခါ ကိုယ်လုပ်အားကိုရောင်းချရာမှာ ဈေးကောင်းရရေးအတွက်လောက်နဲ့ ရပ်မနေပဲ လုပ်အားကလွဲပြီး ပိုင်ဆိုင်မှုမရှိတဲ့သူတွေကို လူချမ်းသာတွေဆီမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုရောင်းချရတဲ့ ဘဝကိုရောက်အောင်တွန်းပို့လိုက်တဲ့ လူမှုစနစ်ကြီးကိုပါ ဖြိုချဖို့အထိ ခေါ်ဆောင်ကြပါတယ်။

ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီတွေအနေနဲ့ အလုပ်သမားလူတန်းစားကို ကိုယ်စားပြုတယ်ဆိုရာမှာ အလုပ်သမားနဲ့ အလုပ်ရှင်တစ်စုအကြား ဆက်ဆံရေးအပိုင်းတစ်ခုထဲအတွက် ကိုယ်စားပြုတာမဟုတ်ဘူး။ အလုပ်သမားလူတန်းစားနဲ့ ခေတ်သစ်လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ ရှိရှိသမျှ လူတန်းစားအားလုံးအကြား ဆက်ဆံရေးအပိုင်း၊ အလုပ်သမားလူတန်းစားနဲ့ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အကြား ဆက်ဆံရေးအပိုင်းတွေ အတွက်ကိုပါ ကိုယ်စားပြုတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စီးပွားရေးတိုက်ပွဲ အတွက်ပဲ ကန့်သတ်မထားရုံနဲ့ မရသေးပါ။ အချက်အလက်တွေ ဖော်ထုတ်ဖွင့်ချတဲ့ အလုပ်ကပဲ ကိုယ့်လုပ်ငန်းတွေထဲမှာ လွှမ်းမိုးနေတာမျိုး ဖြစ်မသွားစေရပါဘူး။ အလုပ်သမားတွေ နိုင်ငံရေးအသိ နိုးကြားမြင့်တက်လာအောင် နိုင်ငံရေးပညာပေးမှုကို လုပ်ဆောင်ကြရပါမယ်။ ဒီနေရာမှာလည်း အလုပ်သမားလူတန်းစားနဲ့အာဏာရှင်အကြား ထိပ်တိုက်ဖြစ်မှုအကြောင်းတွေချည့် ပညာပေးတာမျိုးနဲ့ မလုံလောက်ပါဘူး။ အာဏာရှင်တွေရဲ့ နိုင်ငံရေးဖိနှိပ်မှုဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူတန်းစားမျိုးစုံအပေါ် သက်ရောက်တယ်။ အလုပ်အကိုင်ဆိုင်ရာ၊ နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ၊ မိသားစုဆိုင်ရာ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ၊ သိပ္ပံပညာဆိုင်ရာစတဲ့ ဘဝတွေနဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေ အပေါ်လည်း သက်ရောက်တယ်။ ဒါကြောင့် "သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်ရဲ့ ဖိနှိပ်မှု သွေးစုပ်မှုတွေကို ဘက်စုံ လူတန်းစားစုံ နယ်ပယ်အသီးသီးကနေ နိုင်ငံရေးအရ ဖွင့်ချဖော်ထုတ်တာ မလုပ်ရင် အလုပ်သမားလူတန်းစားနိုင်ငံရေးအသိ တိုးတက်မြင့်မားအောင်လုပ်ရေးဆိုတဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့တာဝန် ကျေပြန်တယ်လို့ မပြောနိုင်ဘူး" လို့ လီနင်က ရေးပါတယ်။

တော်လှန်တဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေဟာ ကိုယ့်လှုပ်ရှားမှုတွေထဲမှာ ပြုပြင်ရေးတိုက်ပွဲကို အမြဲလိုလိုတိုက်ပွဲကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် ထည့်ထားကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ စီးပွားရေးအချက်အလက်တွေနဲ့ လှုံ့ဆော်တဲ့အခါမှာတော့ အစိုးရကို လိုအပ်တဲ့ အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုတွေ လုပ်ပေးရေးသက်သက် မဟုတ်တော့ဘဲ သက်ဦးဆံပိုင်ဇာနစ် အဆုံးသတ်ရေးကိုပါ တောင်းဆိုကြတယ်။ အစိုးရကို တောင်းဆိုတဲ့အချက်တွေဟာ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲတစ်ခုတည်း အပေါ်ပဲ အခြေခံတာ မဟုတ်ဘဲ အများပြည်သူဆိုင်ရာ၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဘဝ အထွေထွေ သဏ္ဍာန်အားလုံးအပေါ် အခြေခံတာဖြစ်ပါတယ်။ တိုတိုဆိုရရင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေဟာ ပြုပြင်ရေးတိုက်ပွဲကို လွတ်လပ်ရေးအတွက်၊ ဆိုရှယ်လစ်ရေးအတွက် ဆင်နွှဲတဲ့ တော်လှန်ရေးတိုက်ပွဲရဲ့ လက်အောက်ခံအဖြစ်၊ တစ်ခုလုံးရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ထားရှိကြတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒီတွေဟာ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု မြင့်နေချိန်မှာ ပြုပြင်ရေးတိုက်ပွဲ အထူးလုပ်ငန်းဆိုတာမျိုးတွေ တင်လာပြီး တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုကို နောက်ပြန်ဆွဲတတ်ကြပါတယ်။

ပိုဆိုးတာက စီးပွားရေးဝါဒီတွေဟာ ပြုပြင်ရေးတိုက်ပွဲကိုတောင် အပြည့်အဝမလုပ်ကြတဲ့အချက်ဖြစ်ပါတယ်။ မာတီနော့ဖ်ကဆိုရင် စက်ရုံဆိုင်ရာပြုပြင်ရေးသက်သက်၊ တနည်းအားဖြင့် စီးပွားရေးနယ်ပယ်သက်သက်ကိုပဲ ပြုပြင်ရေးတောင်းဆိုတာ လုပ်ရမယ်။ ဒါမှ အစိုးရကလည်း လိုက်လျောနိုင်မယ်လို့ မပြတ်ပြောဆိုနေခဲ့တယ်။ အမှန်တော့ ပြုပြင်ရေးလုပ်လို့ရတဲ့ နယ်ပယ်တွေဟာ မာတီနော့ဖ် ထင်သလို စီးပွားရေးနယ်ပယ်ကလေးတစ်ခုတည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဇာဘရင် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ထဲမှာ ကြိမ်ဒဏ်မပေးရေး ဥပဒေတို့၊ ပြည်ပခရီး သွားလာခွင့် ပတ်စ်ပို့ ထုတ်ပေးမှုဥပဒေတို့၊ ဘာသာရေးဂိုဏ်းခွဲအမျိုးမျိုး တည်ရှိခွင့်တို့၊ မြေကျွန်စနစ်ဖျက်ရေးမှာ လယ်သမားတွေက မြေရှင်ဆီမှာ လျော်ကြေးပေးပြီး မြေကျွန်ဘဝက ကင်းလွတ်ခွင့်ယူနိုင်တဲ့ ဥပဒေတို့ ပြဌာန်းနေတာတွေကိုကြည့်ရင် အစိုးရဆီကနေ ခွင့်ပြုလိုက်လျောချက်တောင်းလို့ရတာ စီးပွားရေးနယ်ပယ်တစ်ခုတည်း မဟုတ်တာ ထင်ရှားနေတယ်။ ဒါကြောင့် ပြုပြင်ရေးတိုက်ပွဲ လုပ်ရာမှာတောင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေဟာ စီးပွားရေးဝါဒီတွေထက် နယ်ပယ်ပိုပြီးကျယ်ကျယ်တိုက်တာတွေရမှာပါ။

ဒီနေရာမှာ စီးပွားရေးဝါဒနဲ့ အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေးဝါဒအကြားမှာ ရေသောက်မြစ်အရ ဆက်စပ်မှုတစ်ရပ်ဟာ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ဆိုတာထက် မလွဲမသွေ တည်ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီ ရေသောက်မြစ်ကတော့ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ကျွန်သဘောကလို ကိုးကွယ်ကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒရဲ့ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှု ကိုးကွယ်ပုံတွေကို အထက်မှာ အသေးစိတ်ပြောခဲ့ပြီးပြီဖြစ်လို့ ဒီနေရာမှာတော့ နိုင်ငံရေး ပညာပေးတဲ့ဘက်၊ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားတဲ့ဘက်ကို အဓိကထားဆန်းစစ်သွားချင်တယ်။

စီးပွားရေးဝါဒီတွေက "ငြီးငွေ့ဖွယ် ထပ်တလဲလဲလုပ်ဆောင်ရမယ့် နေ့စဉ်တိုက်ပွဲ"အကြောင်းတွေကို အလေးပေးနေပြီး အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေးဝါဒီတွေက တဦးချင်း အနစ်နာခံတိုက်ခိုက်ရေးတွေလုပ်ဖို့ ဆော်သြနေကြတာဖြစ်လို့ သူတို့နှစ်ဦးအကြား တူညီတယ်လို့ပြောတာ ကြားကြားချင်း နားဝေတိမ်တောင်ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒီဝါဒနှစ်ခုဟာ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုရဲ့ အစွန်းနှစ်ဖက်အပေါ် ဦးညွှတ်နေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒီတွေက တခြားဘယ်အရာနဲ့မှ မရောယှက်၊ ရိုးရှင်းလှတဲ့ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုရဲ့ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ဦးညွှတ်တယ်။ အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေးဝါဒီတွေကတော့ ပညာတတ်တွေရဲ့ ထိန်းမနိုင်သိမ်းမရ ဒေါသတွေ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ဦးညွှတ်ပါတယ်။ ပညာတတ်တွေဟာ တော်လှန်ရေးတိုက်ပွဲနဲ့ အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုတို့ကို တသားတည်း ပေါင်းစပ်ပေးဖို့အတွက် စွမ်းရည်ရှိတဲ့ သို့မဟုတ် အခွင့်အလမ်းမရှိ ဖြစ်တတ်ကြပါတယ်။ ဒီလို ပေါင်းစပ်ပေးဖို့ရာ ဖြစ်နိုင်တာကို မယုံကြည်တော့သူ၊ သို့မဟုတ် ဘယ်တုန်းကမှ မယုံကြည်ခဲ့သူတွေအဖို့ သူတို့ရဲ့ မကျေနပ်ဒေါသတွေနဲ့ တော်လှန်ရေးစွမ်းအားတွေအတွက် ထွက်ပေါက်အဖြစ် အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေးလမ်းကလွဲလို့ တခြားလမ်းကို ရှာဖွေတွေ့ရှိဖို့ အမှန်ပင် ခက်ခဲပါတယ်။

အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်မှုကို ဦးညွှတ်တဲ့ အထက်ဖော်ပြပါ ပုံစံနှစ်ခုဟာ အမှန်တော့ စီးပွားရေးဝါဒီတွေရဲ့ Credo လုပ်ငန်းစဉ်ကို စတင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းစဉ်မှာ "အလုပ်သမားများက အလုပ်ရှင်နဲ့ အစိုးရအပေါ် စီးပွားရေးတိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲရမည်။ ပညာတတ်များက ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်၊ ကိုယ်ကြိုးပမ်းချက်နှင့် နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲဆင်နွှဲရမည်"လို့ ပါရှိပြီး လက်တွေ့မှာ ပညာတတ်တွေရဲ့ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်တိုက်ပွဲဆိုတာ အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်မှု အထောက်အကူပါတဲ့ တိုက်ပွဲဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ရုရှားတော်လှန်တဲ့ ဆိုရှယ်လစ်များဆိုတဲ့ Svoboda အုပ်စုကတော့ စီးပွားရေးဝါဒီတွေထက် ပိုပြီးပွင့်လင်းတယ်။ Svoboda ရဲ့လမ်းစဉ်ထဲမှာ အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုကို ကူညီလို့ရသမျှ နည်းလမ်းပေါင်းစုံမှာ အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေး လမ်းစဉ်ကိုထည့်ထားသလို လက်ရှိဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီဝါဒအောက်ကနေပြီးလည်း လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ရမယ်လို့ အတိအလင်းဖော်ပြခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီ Svobodaအုပ်စု အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေးဝါဒကို ကိုင်စွဲတာဟာ အကြမ်းဖက်မှုတစ်ခုခု လုပ်နိုင်ရင် အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုကို စိတ်ဓာတ်လှုပ်ရှားလာစေနိုင်သလို ကြီးမားတဲ့ ရိုက်ခတ်မှုကြီးလည်း ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တယ်လို့ ယူဆကြလို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ တော်လှန်ရေးပြုမှုလှုပ်ရှားမှုအတွက် ပညာပေးတဲ့ လုပ်ငန်းရဲ့ အရေးတကြီးတာဝန်ကို သူတို့ နားမလည်ဘူးဆိုတာ ဖော်ပြလိုက်တာဖြစ်သလို အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေးဝါဒဟာ တော်လှန်ရေးကို အဟန့်အတားပြုတယ်ဆိုတဲ့အချက်ကိုလည်း ငြင်းပယ်လိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း ရုရှားတွေဟာ သူတို့ဘဝတလျှောက်လုံး ဇာဘုရင်စားမိုးအုပ်စိုးမှုအောက်မှာ နေလာခဲ့တာဖြစ်လို့ ဒုက္ခပေါင်းစုံ နှိပ်စက်မှုပေါင်းစုံ ရက်စက်မှုပေါင်းစုံကို ထမင်းစားရေသောက်လို နိစ္စဂူဝရိုးနေကြတယ်။ တော်ရုံအကြမ်းဖက်ပြုမှုနဲ့ ဗုံးဖောက်မှုမျိုးလောက်ကို စိတ်လှုပ်ရှားလာစရာ မရှိကြပါဘူး။ တကယ်တော့ ရုရှား လက်တွေ့ဘဝအတွင်း လူမှုဒုက္ခတွေကြောင့် အလုပ်သမားထုဟာ အကြီးအကျယ် စိတ်လှုပ်ရှားနေကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူထုအကြား အကျယ်အပြန့် အတိုင်းအတာ အကြီးအမား ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ မကျေနပ်မှု ရေစက်စမ်းရေကလေးများကို မြစ်ကြီးတစ်စင်း ဖြစ်လာအောင် ကျွန်တော်တို့ စုစည်းမပေးနိုင်သေးပါဘူး။ တကယ် စုစည်းပေးရင် ဖြစ်မြောက်နိုင်တယ်ဆိုတာ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှု ကြီးထွားလာနေမှုနဲ့ အလုပ်သမားများ နိုင်ငံရေးစာပေအပေါ် အာသာငမ်းငမ်း တောင့်တနေမှုတို့က သက်သေပြနေပါတယ်။ Svoboda အုပ်စုကတော့ နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုအလုပ် လုပ်မယ့်အစား အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်မှုကိုပဲ လုပ်ကိုင်ချင်ကြတယ်။ "လူထုကြားထဲမှာ လှုံ့ဆော်မှုတွေ ဖွဲ့ကောင်းကောင်းနဲ့ ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဖိလုပ်လာတာနဲ့ အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေးကပေးတဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေလည်း နိဗ္ဗိတန်သွားမှာပဲ" လို့ Svoboda အုပ်စုကိုယ်တိုင် ဝန်ခံထားတာကိုကြည့်ရင် လူထုတွင်းတော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုကို အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်ရေးကိုးကွယ်သူတွေက ဘယ်လောက် ရွံ့မုန်းတယ်ဆိုတာတွေနိုင်တယ်။

ခ။ ဝါဒဖြန့်ချိရေးနဲ့လှုံ့ဆော်ရေးလား၊ နည်းပရိယာယ်အခြေခံမှုလား

စီးပွားရေးဝါဒခေါင်းဆောင်တွေဖြစ်တဲ့ လိုမိုနိုဆော့ဖ်နဲ့ မာတီနော့ဖ်တို့ကတော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေကို ပါတီ နည်းပရိယာယ်ဆိုင်ရာ ကျယ်ပြန့်တဲ့ သဘောတရားအခြေခံမရှိဘူးလို့ပဲ တလျှောက်လုံး စွပ်စွဲခဲ့တာပါ။ ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် စတင်သူခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ပလက်ခနော့ဖ်ရေးတဲ့ Tasks of the Social-Democrats in the Fight Against the Feminine in Russia စာအုပ်နဲ့ပတ်သက်ရင်လည်း "ဒီစာအုပ်ကို ပလက်ခနော့ဖ်ရေးပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း တံတားအောက်မှာ ရေတွေအများကြီး စီးသွားပြီးပြီ"လို့ ပြောလေ့ရှိတယ်။ သူတို့ အဲဒီစာအုပ်ကို မကြိုက်တဲ့ အဓိကအချက်က ပလက်ခနော့ဖ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြတဲ့ ဝါဒဖြန့်ချိရေးနဲ့ လှုံ့ဆော်ရေးတို့အကြားရှိ ကွဲပြားတဲ့ သဘောသဘာဝတွေကို မကြိုက်ကြတာဖြစ်ပါတယ်။

ပလက်ခနော့ဖ်က ဒီစာအုပ်ထဲမှာ "ဝါဒဖြန့်ချိရေးသမားတွေဟာ လူတစ်ဦးဦး ဒါမှမဟုတ် လူ အနည်းငယ်ကို အတွေးအမြင် အများအပြား တင်ပြတာဖြစ်ပြီး လှုံ့ဆော်ရေးသမားကတော့ လူထုကြီးကို အတွေးအမြင်တစ်ခု ဒါမှမဟုတ် အတွေးအမြင် အနည်းငယ် တင်ပြတာ ဖြစ်ပါတယ်"လို့ ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒီတွေက ဝါဒဖြန့်ချိရေးအပိုင်းဆိုတာ လက်ရှိလူမှုစနစ်ကို

တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်စေ တစ်ခုလုံးဖြစ်စေ၊ လူတစ်ဦးစီ နားလည်အောင်ဖြစ်စေ၊ လူထုကြီးတစ်ရပ်လုံး နားလည်အောင်ဖြစ်စေ တော်လှန်တဲ့ရှင်းလင်းပြဆိုနည်းနဲ့ ပြုလုပ်တာကိုခေါ်တယ်လို့ ပြောကြပါတယ်။ ဒီအချက်မှာ ကွဲလွဲမှု သိပ်မသိသာပေမယ့် လှုံ့ဆော်ရေးအပိုင်းမှာတော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေနဲ့ အတော်လေးကွဲသွားပါတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒီတွေအမြင်အရ လှုံ့ဆော်ရေးဆိုတာလူထုကြီးကို တိကျတဲ့အခိုင်အမာ အရေးယူလှုပ်ရှားမှု ပြုလုပ်လာအောင် ဆော်သြတာဖြစ်သလို ပစ္စည်းမဲ့တွေကို လူမှုဘဝပြဿနာများထဲ တော်လှန်ရေးနည်းနဲ့ တိုက်ရိုက်ပါဝင်စွက်ဖက်ဖို့ တွန်းအားပေးတာလည်း ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆကြပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဝါဒဖြန့်ချိရေး၊ လှုံ့ဆော်ရေးနဲ့ လက်တွေ့ပြုမူလှုပ်ရှားရေးဆိုတာတွေကို တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ရောထွေးလို့မရကြောင်း လီနင်က ရှင်းပြပါတယ်။ သူက အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာကို ဥပမာအဖြစ်ထားပြီး ဒီ ၃ ခု လုပ်ကိုင်ပုံမတူတာကို ထောက်ပြလိုက်တယ်။ ဝါဒဖြန့်ချိရေးဘက်ကဆိုရင် အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာကို ပြောတာနဲ့တပြိုင်နက် အရင်းရှင်စနစ်ရဲ့ စီးပွားပျက်ကပ်တွေအကြောင်း ပြောရမယ်။ ခေတ်သစ်နေရှင်လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာဟာ မရှောင်လွှဲနိုင်တဲ့ပြဿနာဖြစ်ကြောင်း ပြောရမယ်။ အလုပ်လက်မဲ့ ပြဿနာက လွတ်မြောက်ဖို့ဆိုရင် လက်ရှိလူ့အဖွဲ့အစည်းကို ဆိုရှယ်လစ်လူ့အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်မှသာ ရမယ်ဆိုတာတွေ ပြောရမယ်။ ဒါကြောင့် ဝါဒဖြန့်ချိရေးဆိုတာ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းအရ လူအနည်းငယ်ကို အခြေအနေတစ်ခုလုံး ခြုံငုံနားလည်လာအောင် အကြောင်းအရာ အများအပြား အယူအဆအများအပြားကို တင်ဆက်တာလို့ ပြောနိုင်တယ်။ လှုံ့ဆော်ရေးဆိုတာကတော့ အကြောင်းအရာအယူအဆ သိပ်များများ ပြောစရာမလိုဘူး။ ကျယ်ပြန့်တဲ့ ပရိသတ်ကြီးကို ချက်ချင်းမြင်သာထင်သာရှိမယ့် အကြောင်းအရာ နည်းနည်းလောက်ကို စိတ်ထိခိုက်လာအောင် တင်ပြတာမျိုးကို ဆိုလိုတယ်။ ဥပမာ အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာကို လှုံ့ဆော်မယ်ဆိုရင် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ပြီး ငတ်သေသွားတဲ့ အလုပ်သမားမိသားစု တစ်စုအကြောင်းမျိုး၊ အလုပ်သမားတွေ ကြာလေဆင်းရဲလေဖြစ်နေတဲ့ ဥပမာမျိုးတွေကို ပြောဖို့လိုလိမ့်မယ်။ နားထောင်သူတွေအတွက် တရားမျှတမှုမရှိတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ် ဒေါသတွေဖြစ်လာနိုင်ဖို့ လှုံ့ဆော်နိုင်စွမ်းရှိရင်ရပြီ။ အရင်းရှင်စနစ်အကျပ်အတည်းအကြောင်းတွေ ဘာတွေပြောဖို့မလိုဘူး။

ဒါတွေကိုကြည့်ရင် ဝါဒဖြန့်ချိရေးနဲ့ လှုံ့ဆော်ရေးအကြားမှာ လုပ်ငန်းချင်းမတူသလို ဝါဒဖြန့်ချိရေးတို့ လှုံ့ဆော်ရေးတို့နဲ့ လက်တွေ့လှုပ်ရှားမှုအကြားမှာလည်း လုပ်ငန်းချင်းမတူဘူးဆိုတာ ရှင်းနေတယ်။ လီနင်ကတော့ ဂျာမနီမှာ သီးနှံခွန်တွေတိုးဖို့ ရိုင်းစတက်လွတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တဲ့ကိစ္စကို သာဓကပြတယ်။ ဒီပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ကန့်ကွက်တဲ့ လက်မှတ်ကောက်ခံပွဲပြုလုပ်ဖို့ဆိုရင် မတူတဲ့လုပ်ငန်း ၄ ခု တောင် ရှိတယ်။ သဘောတရားရေးပညာရှင်တွေက သွင်းကုန်ခွန်တိုးမြှင့်တဲ့ တံတိုင်းခတ်မှုဆိုင်ရာပေါ်လစီ အချက်အလက်တွေကို သုတေသနပြုခဲ့ကြတယ်။ ဝါဒဖြန့်ချိသူတွေက သတင်းစာတွေ ဂျာနယ်တွေကနေပြီး လယ်သမားတွေ နှစ်နာချက်တွေကို အယူအဆများစွာနဲ့ ရှင်းပြကြတယ်။ လှုံ့ဆော်ရေးသမားတွေကလည်း လူထုအစည်းအဝေးတွေ ဟောပြောချက်တွေကနေ နှစ်နာချက်တွေ ပြောကြတယ်။ စတုတ္ထအမျိုးကတော့ အလုပ်သမားတွေရဲ့တိုက်ရိုက်ပြုမူလှုပ်ရှားမှုဖြစ်ပြီး စက်ရုံတိုင်းအိမ်တိုင်းကိုလှည့်ပြီး လက်မှတ်ရေးထိုးဖို့ တိုက်တွန်းတာ လက်တွေ့ကောက်ခံတာတွေ လုပ်ခဲ့ရတယ်။

စီးပွားရေးဝါဒီတွေဟာ လှုံ့ဆော်ရေးကို လက်တွေ့ပါဝင်လှုပ်ရှားရေးလို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကြသလို ပလက်ခနေ့ရဲ့ စာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့ ဝါဒဖြန့်ချိရေးနဲ့လှုံ့ဆော်ရေး အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ချက်ကို ထောက်ပြပြီး ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေမှာ နည်းပရိယာယ်အခြေခံ သဘောတရား ချမှတ်နိုင်ခြင်း မရှိဘူးဆိုပြီး စွပ်စွဲခဲ့ကြတာပါ။ ပိုဆိုးတာက သူတို့ပြောနေတဲ့ လှုံ့ဆော်ရေးနည်းပရိယာယ်ထဲမှာပါတဲ့ တိကျခိုင်မာတဲ့ ပြုမူလှုပ်ရှားမှုဆိုတာ လက်တွေ့မှာ ဥပဒေပြုနည်းနဲ့ဖြစ်စေ အုပ်ချုပ်ရေးနည်းနဲ့ဖြစ်စေ လူမှုပြုပြင်ရေးရလဒ်တစ်ခုခုကို လက်ဆုပ်လက်ကိုင် ဖြေရှင်းပေးဖို့ နိုင်ငံတော်အစိုးရထံ တင်ပြတောင်းခံခြင်းကိုခေါ်တာ ဖြစ်နေတယ်။

ဂ။ နိုင်ငံရေးပြုမူလှုပ်ရှားမှု နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုနဲ့ နိုင်ငံရေးအသိစိတ်

နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှု တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် အရင်းခံအကျဆုံးလိုအပ်ချက်ကတော့ လူတွေရွှေ့မောက်မှာ မတရားမှုတွေကို နိုင်ငံရေးအရ ဘက်ပေါင်းစုံ ဖွင့်ချဖော်ထုတ်နိုင်အောင် စည်းရုံးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး ဖြစ်ပါတယ်။ လူထုကြီးကို နိုင်ငံရေးအသိစိတ် မြှင့်မားလာအောင် လုပ်ချင်ရင်၊ လူထုကြီးကို တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွေ လုပ်ကိုင်လာစေချင်ရင် အဲသလို ဖွင့်ချတဲ့နည်းကလွဲပြီး တခြားနည်း မရှိဘူး။ အထူးသဖြင့် စီးပွားရေးပါဒီတွေ ပြောနေသလို နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုကို စီးပွားရေးအခြေခံ ဘောင်ထဲက မထွက်အောင် ကန့်သတ် မှုမျိုးစုံနဲ့ ကန့်သတ်ထားတာမျိုးမလုပ်မှ အလုပ်သမားလူထုကြီးရဲ့ လှုပ်ရှားမှုကို ကြီးထွားအောင် လုပ်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ လူတန်းစားအသိဆိုတာဘာလဲ။ လူတန်းစားလူ့အလွှာပေါင်းစုံ ခံကြရတဲ့ ဓားမိုးအုပ်စိုးမှုတွေ၊ ဖိနှိပ်မှုတွေ၊ အကြမ်းဖက်မှုတွေ၊ အနိုင်ကျင့်စော်ကားမှုတွေ စတဲ့ စတဲ့ ပြဿနာအဝဝအပေါ် တုံ့ပြန်တတ်အောင် ၊ တုံ့ပြန်ရာမှာလည်း တခြားအမြင်အရ မဟုတ်၊ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီ အမြင်အရ တုံ့ပြန်တတ်အောင် အလုပ်သမားတွေ လေ့လာသင်ကြားကြရမယ် ၊ မသင်ကြားရင် အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ လူတန်းစားအသိဟာ စစ်မှန်တဲ့ နိုင်ငံရေးအသိ ဘယ်လိုမှ ဖြစ်မလာနိုင်ဘူး။ နောက်ပြီး အခိုင်အမာလက်တွေ့ထဲကတဆင့် အထူးသဖြင့် လူအများ စိတ်ဝင်စားတဲ့ နိုင်ငံရေးအချက်အလက်တွေ၊ ဖြစ်ရပ်တွေထဲကတဆင့် တခြားလူမှုလူတန်းစားတိုင်းရဲ့ အသိပညာ၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ နိုင်ငံရေးဘဝစတဲ့ ဖော်ပြချက်အားလုံးကို အကဲခတ်တတ်အောင်၊ အလုပ်သမားတွေ လေ့လာသင်ကြားကြရမယ် ၊ အဲဒါတွေအပြင် ကိုယ့်နိုင်ငံတွင်းက လူတန်းစား လူ့အလွှာ လူအုပ်စုမရွေး လူအားလုံးရဲ့ ဘဝဘက်မျက်နှာအသီးသီးနဲ့ လှုပ်ရှားမှုအသီးသီးအပေါ် ရုပ်ဘဝကျကျ ပိုင်းခြားစိစစ်ချက်များနဲ့ ရုပ်ကျကျ ခန့်မှန်းချက်များကို လက်တွေ့နဲ့ ပေါင်းစပ် အသုံးပြုတတ်မြောက်လာအောင် အလုပ်သမားတွေ လေ့လာသင်ကြားကြရမယ်။ ဒါတွေ မသင်ကြားနိုင်ရင် အလုပ်သမားထုရဲ့ အသိဟာ စစ်မှန်တဲ့ လူတန်းစားအသိ ဖြစ်မလာနိုင်ပါဘူး။ အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ အာရုံစိုက်မှု ၊ အကဲခတ်မှု ၊ သိရှိမှုတို့ကို ကိုယ့်လူတန်းစားအပေါ်မှာပဲ ကွက်ပြီး စုပုံတာမျိုး မဆိုထားနဲ့ ၊ အဓိကအားဖြင့် စုပုံတာမျိုးတောင် မဖြစ်စေရပါဘူး။ ဒါမျိုးဖြစ်အောင် လုပ်တဲ့သူဟာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ အလုပ်သမားလူတန်းစား ကိုယ်ပိုင်သိမြင်မှုဆိုတာ ခေတ်သစ် လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ လူတန်းစားအားလုံးအကြား ဆက်ဆံရေးမျိုးစုံ အကြောင်းကို သဘောတရားရေးအရ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်သဘောပေါက်မှုသာမက နိုင်ငံရေးဘဝ လက်တွေ့အတွေ့အကြုံတွေ ဖြတ်သန်းရင်း ရလာတဲ့ လက်တွေ့နားလည်သဘောပေါက်မှု မပါရင်မဖြစ်နိုင်လို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် စီးပွားရေးပါဒီတွေ ပြောသလို စီးပွားရေးတိုက်ပွဲဆိုတာ လူထုကို နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုထဲ ဆွဲသွင်းဖို့အတွက် အကျယ်ပြန့်ဆုံး အသုံးပြုနိုင်တဲ့နည်းနာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆဟာ လက်တွေ့အဓိပ္ပာယ်အရကြည့်ရင် အလွန်အန္တရာယ်ရှိတဲ့ ဖောက်ပြန်တဲ့ အယူအဆ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်ယောက် ဖြစ်လာဖို့ဆိုရင် အလုပ်သမားတစ်ယောက်ဟာ မြေရှင်တွေ၊ ဘုန်းကြီးတွေ၊ အစိုးရအရာရှိကြီးတွေကနေပြီး တောင်သူလယ်သမားတွေ၊ ကျောင်းသားတွေ၊ ခြေသလုံးအိမ်တိုင်တွေအထိ သူတို့ရဲ့ စီးပွားရေးသဘာဝတွေ၊ လူမှုရေးနဲ့နိုင်ငံရေး လက္ခဏာတွေကို ခေါင်းထဲမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်ထားရမယ်။ သူတို့ရဲ့ အားကောင်းချက်တွေနဲ့ အားနည်းချက်တွေကိုလည်း သိနေရမယ်။ လူတန်းစားတစ်ခုစီ လူ့အလွှာတစ်ခုစီဟာ ကိုယ့်အတွင်းစိတ်ကို မဖော်ဘဲ ကိုယ့်တကယ်ဖြစ်နေတာကို အသိမခံဘဲ ဖုံးကွယ်ပြောကြားတဲ့ စကားကုလားဖန်ထိုးတာတို့ အချက်ပြစကားတို့ရဲ့ အတိမ်အနက်ကို ဆုပ်မိကိုင်မိ နားလည်နေရမယ်။ ဘယ်အဖွဲ့အစည်း ဘယ်ဌာနနဲ့ ဘယ်ဥပဒေတွေက ဘာအကျိုးစီးပွားကို ဘယ်လိုရောင်ပြန်ဟပ်ထားတယ် ဆိုတာကိုလည်း သိနေရမယ်။ သေချာတာကတော့ ဒါတွေအားလုံးကို စာအုပ်ထဲက မပေးနိုင်ဘူးဆိုတာပဲ။ ဒါတွေကို သက်ရှိဘဝထဲကနေပဲ ရနိုင်တယ်။ လက်ငင်း ဘာတွေဖြစ်နေသလဲ၊ လူတွေတိုးကျယ်မဟူ ဘာတွေ ဆွေးနွေးနေကြသလဲ၊ အဖြစ်အပျက်တွေ တရားရုံးစီရင်ချက်တွေ စာရင်းဇယားတွေကနေပြီး ဘာတွေ ဖော်ပြနေသလဲ စတာတွေအပေါ် မျက်ခြည်မပြတ် အနီးကပ်လေ့လာသုံးသပ်နေမှပဲ ရနိုင်တယ်။ အဲသလို နိုင်ငံရေးအရ ဘက်ပေါင်းစုံကနေ ရုပ်လုံးပေါ်အောင် ဖော်ထုတ်မှုဟာ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုအတွင်း လူထုကြီးကို လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးဖို့အတွက် အနှစ်သာရလည်းကျ။

အခြေခံလည်းကျတဲ့ အချက်အလက်တရပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေအနေနဲ့ စီးပွားရေးဝါဒီတွေ ပြောနေကြတဲ့ “တက်ကြွတဲ့နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုနဲ့ဆော်သြမယ့် လူထုပြုမှုလှုပ်ရှားမှု” ဆိုတာကို လက်တွေ့နဲ့မကိုက်ညီဘူးလို့ တလျှောက်လုံး ယူဆခဲ့ကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ လူထုကြီးကို တစ်ခုခုလုပ်ကိုင်ဖို့ဖြစ်စေ၊ဆန္ဒပြကြဖို့ အကြံပေးတာဖြစ်စေ အကြိမ်သယ်လောက်များများ လုပ်ပါစေ လက်တွေ့အနီးကပ်ပြဿနာ ပူပူနွေးနွေးကို ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်ချိန်မျိုးမှာ ဆော်သြတာလောက် မထိရောက်ဘူးလို့ ယူဆကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။လှုပ်ရှားရေး ယေဘုယျလှုံ့ဆော်မှုအကြောင်း အသာထား၊အခိုင်အမာ လှုံ့ဆော်မှုဆိုတာ အရေးအခင်းဖြစ်တဲ့နေရာမှာပဲ၊ ပါဝင်သူတွေ ကိုယ်တိုင်ကပဲ လက်ငင်းကောက်ကာငင်ကာ လုပ်နိုင်တာပါ။

ဒီနေရာမှာ လီနင်က ဥပမာတစ်ခုကို ထောက်ပြတယ်။ အဲဒါကတော့ ၁၉၀၁ ခု ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်မှာ ကျောင်းသား ၁၈၃ ယောက်ကို ဇာဘုရင်စစ်တပ်မှာ အမှုထမ်းဖို့ ရွေးချယ်စေလွှတ်ရန်ဆိုတဲ့ အမိန့်ထုတ်လာတဲ့ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီပြဿနာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အမိန့်ထုတ်မယ်လို့ သတင်းရချိန်မှာရော အမိန့်ထုတ်လိုက်တဲ့အချိန်မှာပါ ကန့်ကွက်ကြဖို့ ဆော်သြတဲ့ သတင်းစာဆိုလို့ တစ်စောင်ပဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒီသတင်းစာကတော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေရဲ့ Iskra သတင်းစာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေကို စစ်ထဲသွင်းတာကို ကန့်ကွက်ဖို့ ဒီသတင်းစာက “အလုပ်သမားတွေအနေနဲ့ ကျောင်းသားတွေကို အထောက်အကူပြုကြပါ”ဆိုပြီး အလုပ်သမားတွေကို အဓိကလှုံ့ဆော်တာ လုပ်သလို ပြည်သူလူထုကိုလည်း ဒီလောက်တောင် ပိုင်စိုးပိုင်နင်း ရမ်းကားနေတဲ့အစိုးရကို လက်ပိုက်ကြည့်မနေကြဖို့ ဆော်သြခဲ့တယ်။ တနည်းအားဖြင့် လူထုဆန္ဒပြပွဲကြီးတစ်ခု ပြုလုပ်ဖို့တိုက်တွန်းတဲ့ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု အခိုင်အမာခြေလှမ်းများကို အနီးကပ်ဖော်ပြပြီး လှုံ့ဆော်တာ လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီအချိန်မှာ “နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှု နည်းပရိယာယ်သဘောတရားကို အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်ရမယ်” လို့ကြွေးကြော်ကြတဲ့ ဘယ်စီးပွားရေးဝါဒီ သတင်းစာကမှ ဒီကိစ္စကို ကန့်ကွက်တာ မလုပ်ခဲ့ကြဘူး။

ဃ။ ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံမှာ တပ်ဦးအခန်းကပါဝင်တဲ့ အလုပ်သမားလူတန်းစား

အထက်မှာပြောခဲ့တဲ့ အကျယ်ပြန့်ဆုံး နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုနဲ့ ဘက်ပေါင်းစုံနိုင်ငံရေးအရ ဖော်ထုတ်ဖွင့်ချရေး တာဝန်ဟာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေ မလုပ်မနေ လုပ်ရမယ့် မဟာတာဝန် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချက်ကို ဘာကြောင့်သိမြင်လာရသလဲဆိုတော့ အလုပ်သမားလူတန်းစားအတွက် နိုင်ငံရေး အသိပညာနဲ့ နိုင်ငံရေးလေ့ကျင့်သင်ကြားမှု အရေးတကြီး လိုအပ်နေလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေရဲ့ အထွေထွေဒီမိုကရေစီရေး လုပ်ငန်းတာဝန်တွေက ဒီထက်ပိုမိုကျယ်ပြန့်သလို ပိုပြီးတော့လည်း ရှုပ်ထွေးများပြားပါတယ်။ ဒီလုပ်ငန်းဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ နိုင်ငံရေးအသိ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာစေရေးတာဝန်လို့လည်း ခေါ်နိုင်တယ်။

အဲဒီအလုပ်သမားလူတန်းစား နိုင်ငံရေးအသိ မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းကို ဘယ်နည်းနဲ့လုပ်ဆောင်မလဲဆိုတဲ့ လက်တွေ့ပြဿနာမှာ လမ်းကြောင်းနှစ်ခုကို တွေ့ရမယ်။ ပထမတစ်ခုက စီးပွားရေးတိုက်ပွဲတွေလုပ်တဲ့နည်းနဲ့သာ သူတို့အပေါ်ထားရှိတဲ့ အစိုးရရဲ့ သဘောထားကို အလုပ်သမားတွေ သိလာနိုင်တယ်။ ဒီနည်းနဲ့သာ နိုင်ငံရေးအသိမြင့်မားလာမယ်လို့ ယူဆတဲ့အမြင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒုတိယတစ်ခုကတော့ အလုပ်သမားတွေကို စီးပွားရေးတိုက်ပွဲဆိုတဲ့ အလွန်ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ဘောင်ထဲမှာ ပိတ်လှောင်ထားသ၍ နိုင်ငံရေးအသိမြင့်မားလာစရာ မရှိဘူးဆိုတဲ့အမြင် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို ကွဲပြားတဲ့ အမြင်တွေပေါ်ကနေပြီး လက်တွေ့စည်းရုံးရေးသမားတွေ ဘာလုပ်ရမလဲဆိုတဲ့မေးခွန်း လိုက်ပါလာပြန်တယ်။ လက်တွေ့စည်းရုံးရေး လုပ်ကိုင်နေသူတွေဟာ “အလုပ်သမားတွေကြားထဲကို သွားရမယ်”လို့ စီးပွားရေးဝါဒသမားတွေက ပြောကြတယ်။ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေကတော့ အလုပ်သမားတွေအကြားပဲ သွားရင် အလုပ်ရှင်နဲ့အလုပ်သမား၊ အစိုးရနဲ့အလုပ်သမားဆက်ဆံရေးကိုပဲ သိနိုင်မယ်။ ဒါကြောင့် အလုပ်သမားတွေ ပြည်လုံးဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးအသိကို ရစေချင်ရင် သူ့ပါတီဝင်တွေဟာ “နိုင်ငံအနှံ့လူအားလုံး၊ လူတန်းစားအားလုံး အကြားကို သွားရမယ်”လို့ ဆော်သြတယ်။

အမှန်တော့ အလုပ်သမားတွေ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲ တိုက်လာတာကြာပါပြီ။ အင်္ဂလန်အလုပ်သမားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်တွေဆိုရင် စီးပွားရေးတိုက်ပွဲတွေ တိုက်နိုင်အောင် အမြဲကြိုးပမ်းခဲ့ကြတယ်။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးတွေဆိုရင် စက်ရုံတွင်း မတရားအနိုင်ကျင့်မှုတွေ ဖွင့်ချနေကြသလို လွတ်လပ်စွာသပိတ်မှောက်ခွင့် သပိတ်တားခွင့်တွေကို ဟန့်တားထားတဲ့ ဥပဒေတွေ၊ တည်ဆဲအမိန့်တွေကိုလည်း ဖွင့်ချနေကြတာပါပဲ။ ဒါသာမက တချို့ဆိုရင် တရားသူကြီးတွေ ခုံရုံးတွေဟာ နေရှင်လူတန်းစား ဘက်တော်သားတွေဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြနေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြင်ပလောကမှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ နိုင်ငံရေး လူမှုရေး စီးပွားရေး ပြဿနာတွေကို အဲဒီအလုပ်သမားတွေ သိခွင့်မရနိုင်ကြဘူး။

အမှန်တော့ ရုရှားပြည်မှာ ပညာတတ်လူငယ်တွေ အလုပ်သမားတွေအကြား သွားတဲ့ခေတ်တစ်ခေတ် ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ ၁၉ ရာစု ကုန်ပိုင်းမှာ လေ့လာရေးအစုတွေအများကြီးပေါ်လာပြီး အလုပ်သမားတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ယူခဲ့ကြတယ်။ ဒီလေ့လာရေးအစုတွေဟာ အလုပ်သမားတွေအကြား မြေအောက်လက်ကမ်းစာရွက်တွေကိုလည်း ဖြန့်ကြတယ်။ အဲဒီလက်ကမ်းစာရွက်တွေမှာ ဘာတွေရေးကြသလဲဆိုရင် စက်ရုံထဲမှာ မတရားအနိုင်ကျင့်မှုတို့၊ အစိုးရကအရင်းရှင်ဘက်ကို မျက်နှာလိုက်တာတို့၊ ပုလိပ်အဖွဲ့ရဲ့ ဓားမိုးအုပ်စိုးမှုတို့ ပါဝင်ကြပြီး ဒီလုပ်ရပ်တွေကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်ရှုံ့ချထားကြတယ်။ ဒီစာရွက်တွေကြောင့် အလုပ်သမားတွေဟာ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ တက်ကြွနိုးကြားလာကြတာလည်း အမှန်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ သေသေချာချာ ပြန်ကြည့်လိုက်ရင် အဲဒီကာလ စာရွက်စာတမ်းတွေမှာရော အလုပ်သမားအစည်းအဝေးတွေဟောပြောပွဲတွေမှာပါ အကြောင်းအရာများဟာ ကိုယ့်စက်ရုံ အဝန်းအဝိုင်းကလေးရဲ့ အပြင်ကို မထွက်နိုင်ခဲ့တာကို တွေ့ကြရတယ်။ အဲဒါတွေအထဲမှာ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုသမိုင်းကြောင်းတို့၊ အစိုးရရဲ့ ပြည်ထဲရေးနဲ့ နိုင်ငံခြားရေးပေါ်လစီ ပြဿနာတို့၊ ရုရှားပြည်နဲ့ ဥရောပတိုက်တို့ရဲ့ စီးပွားရေးဆင့်ကဲပြောင်းလဲမှုအကြောင်းတို့၊ ခေတ်သစ်လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ ပါဝင်နေတဲ့ လူတန်းစားလူ့အလွှာမျိုးစုံရဲ့ အနေအထားတို့ တစ်ခုမှ မပါသလောက် ဖြစ်နေတာ တွေ့ကြရတယ်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲက တခြားလူတန်းစားတွေကို စနစ်တကျ ထိတွေ့ဆက်သွယ်ဖို့ကိုတော့ အဲဒီကာလ လေ့လာရေးအစုတွေ အိပ်မက်တောင် မက်မိကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

လီနင်က "ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေရဲ့ စိတ်ကူးစံဟာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူး မဖြစ်ရဘူး။ ပြည်သူလူထုကြီးရဲ့ သမာဓိတရား သူကြီးပဲ ဖြစ်ရမယ်။ ဒီတရားသူကြီးဟာ ပြည်သူလူထုကြီးအပေါ် ပြုလုပ်လာတဲ့ ဓားမိုးအုပ်စိုးမှုနဲ့ ဖိနှိပ်မှုပုံသဏ္ဍာန်မျိုးစုံကို ချက်ချင်းတုံ့ပြန်အရေးယူနိုင်စွမ်း ရှိရမယ်။ ဘယ်လူတန်းစားအပေါ်မှာ ကျူးလွန်တာဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လူ့အလွှာအပေါ် ကျူးလွန်တာဖြစ်ဖြစ် ဘယ်နေရာမှာ ပေါ်လာပေါ်လာ တုံ့ပြန်နိုင်ရမယ်။ အဲဒီဓားမိုးအုပ်စိုးမှုနဲ့ ဖိနှိပ်မှုတွေ သဏ္ဍာန်မျိုးစုံကိုလည်း ခြုံငုံသုံးသပ်ပြီး ပုလိပ်တွေရဲ့ အကြမ်းဖက်မှုနဲ့အရင်းရှင်တွေရဲ့ သွေးစုပ်မှုတွေ အတူဖော်ပြထားတဲ့ တစ်ခုတည်းသော ရုပ်ပုံကားတစ်ချပ်ဖြစ်အောင် ထုတ်ပေးနိုင်စွမ်းရှိသူမျိုး ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီတရားသူကြီးဟာ ကိုယ့်ဆိုရှယ်လစ်ဆုံးဖြတ်ချက် တာဝန်ခံချက်တွေနဲ့ ဒီမိုကရေစီတောင်းဆိုချက်တွေအတိုင်း ဘယ်လောက်သေးငယ်တဲ့ကိစ္စ ဖြစ်ပါစေ ကိစ္စတိုင်းကို အတိအကျဆုံးဖြတ်ရမယ်။ ဒါမှသာ ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာအရဖြစ်စေ သမိုင်းရေးအရဖြစ်စေ အရေးပါလှတဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲအကြောင်း လှည်းနေလှေအောင်း မြင်းဖောင်းမကျန် သိရှိနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်" လို့ ရေးခဲ့ပါတယ်။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားရဲ့ နိုင်ငံရေးအသိစိတ်ကို ဘက်ပေါင်းစုံ ဖွံ့ဖြိုးလာအောင် လုပ်ဖို့လိုအပ်တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို လက်ခံယုံကြည်တယ်ဆိုရင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်တိုင်း နိုင်ငံအနှံ့ လူတန်းစားအားလုံးအကြားကို သွားရမယ်လို့ လီနင်က သင်ကြားပါတယ်။ ဘယ်ပုံစံနဲ့သွားမလဲဆိုရင် သဘောတရားရေးဆရာပုံစံလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ ဝါဒဖြန့်ချိရေးသမားပုံစံလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ လှုံ့ဆော်ရေးသမားလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ စည်းရုံးရေးမှူးအနေနဲ့လည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ အရေးကြီးတာက လူတန်းစားအမျိုးမျိုးရဲ့ လူမှုရေး နိုင်ငံရေးအခြေအနေ ထူးခြားတဲ့လက္ခဏာ မှန်သမျှကို လေ့လာမယ်ဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်ထားရှိဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ လောလောဆယ် တည်ရှိနေတဲ့ လေ့လာရေးအစုတွေ လေ့လာရေး ကော်မတီတွေထဲမှာ စက်ရုံဘဝ လက်ငင်းပြဿနာ

နဲ့ပတ်သက်ပြီး အသေးစိတ် အချက်အလက်စုဆောင်း လေ့လာသူတွေ ရှိပေမယ့် ပြည်လုံးဆိုင်ရာ လူမှုရေးနိုင်ငံရေးဘဝထဲက အပူတပြင်းပြဿနာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အချက်အလက်စုဆောင်းတဲ့ အလုပ်ကို အထူးဇောက်ချလုပ်သူ မရှိသလောက် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ အပူတပြင်းပြဿနာတွေဟာ တခြားလူ့အလွှာတွေအကြား ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီရေးတာဝန် ထမ်းဆောင်ရာမှာ အသုံးဝင်တဲ့ အရာများ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။

လက်ရှိအခြေအနေမှာ အဓိကထမ်းဆောင်ရမယ့် လုပ်ငန်းတာဝန်ဟာ ပြည်သူလူထုအတွင်း လူတန်းစားလူ့ အလွှာအားလုံး အကြားမှာ ဝါဒဖြန့်ချိရေးနဲ့ လှုံ့ဆော်ရေးတွေလုပ်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အနောက်ဥရောပ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေအဖို့ ဒီတာဝန် ထမ်းဆောင်ရတာ လွယ်ကူပါတယ်။ သူတို့ဆီမှာ လူထုအစည်းအဝေးတွေ၊ လူထုစုဝေးမှုတွေလုပ်ပြီး ဝါဒဖြန့်နိုင်သလို ပါလီမန်တွေထဲကနေလည်း တင်ပြလို့ ရနေလို့ပါပဲ ။ ရုရှားမှာတော့ အဲသလို လုပ်ခွင့်မရှိဘူး။ ပါလီမန်တွေ ဘာတွေလည်း မရှိဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေအနေနဲ့ လူတန်းစားပေါင်းစုံ ပါဝင်နိုင်မယ့် ဒီမိုကရေစီလိုလားသူ ဟောပြောပွဲပုံစံမျိုးဖြစ်ဖြစ် နည်းလမ်းတစ်ခုခုကိုတော့ စဉ်းစားသင့်တယ်။ "ကွန်မြူနစ်တွေဟာ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုမှန်သမျှကို ထောက်ခံသူတွေဖြစ်တယ် " ဆိုတဲ့အချက်ကို လက်တွေ့အရ မေ့နေရင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး ရှေ့မှောက်မှာ အထွေထွေ ဒီမိုကရေစီ လုပ်ငန်းတာဝန်တွေကို အလေးထား ဖော်ထုတ်ရှင်းပြရပါမယ်။ တချိန်တည်းမှာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို ယုံကြည်ပါတယ်။ ဆိုရှယ်လစ်ရေးရည်မှန်းချက်တွေအထိ ဆောင်ရွက်မယ့်ဆိုတာကိုလည်း တအောင်ကလေးမျှ ဖုံးကွယ်ထားရ။ အထွေထွေဒီမိုကရေစီရေး ပြဿနာတိုင်းကို ပေါ်လွင်အောင်တင်ပြပြီး ဖြေရှင်းတဲ့လုပ်ငန်းကို ရှေ့ဆုံးက ခေါင်းဆောင်လုပ်ရမယ်။ ဒီတာဝန်ကို လက်တွေ့အရ မေ့နေရင်လည်း ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒီနေရာမှာ စီးပွားရေးဝါဒီတွေရဲ့ Rabocheye Dyelo သတင်းစာလောက် တပ်ဦးတာဝန်အကြောင်းရေးတဲ့ သတင်းစာမျိုး မရှိသေးတာကိုလည်း မမေ့ဖို့လိုတယ်။ "ပစ္စည်းမဲ့များသည် အထူးလူတန်းစား တစ်ရပ်အနေနဲ့ဖြစ်စေ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ တော်လှန်ရေးအင်အားစုအားလုံး၏ တပ်ဦးအနေဖြင့်ဖြစ်စေ မိမိတို့အပေါ် တိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှုရှိသော လူမှုရေးနိုင်ငံရေး ဘဝအရေးအခင်းမှန်သမျှကို နိုင်ငံရေးဝါဒဖြန့်ချိရေးနှင့် လှုံ့ဆော်ရေးကုန်ကြမ်း အချက်အလက်များအဖြစ် အသုံးပြုသင့်သည်"လို့ ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဆိုလိုတဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားရဲ့ တပ်ဦးအခန်းဆိုတာ ဘာပါလဲ။ လက်ငင်းလုပ်ငန်းနဲ့ ပဋိပက္ခဖြစ်မှာစိုးလို့ဆိုပြီး ရှေ့ဆက်လုပ်မယ့် အကြောင်းအရာ မပါအောင် အစွမ်းကုန်ကန့်သတ်ထားတဲ့ သူတွေကို တပ်ဦးတာဝန် ထမ်းဆောင်သူ၊ ရှေ့တန်းရောက်သူလို့ ခေါ်သင့်ပါရဲ့လား။ တပ်ဦးဖြစ်ချင်ရင် ကျန်တပ်ဖွဲ့တွေ အင်အားစုတွေ အားလုံးက အသိအမှတ်ပြုတာ ခံရအောင်လုပ်ရမယ်။ ဒီတပ်ဖွဲ့အားလုံးရဲ့ရှေ့ဆုံးကနေ တာဝန်ယူ ချီတက်နေရမယ်လို့ လီနင်က ရေးပါတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒီတွေ အလိုအရ "ကျုပ်တို့ တပ်ဦးဟာ လောလောဆယ်မှာ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲတွေကို နိုင်ငံရေးလက္ခဏာဆောင်အောင် လုပ်နေပါတယ်" ဆိုပြီး ရုရှားလစ်ဘရယ် စည်းမျဉ်းခံတွေ ရုရှားရက်ဒီကယ်တွေကို သွားပြောမိရင် သူတို့က ရယ်သွမ်းသွေးပြီး "မင်းတို့တပ်ဦးကလည်းကွာ လူအလူနတွေရဲ့ တပ်ဦးပါ ။ ငါတို့လဲပဲ အလုပ်သမားတွေကို သမဂ္ဂဝါဒ နိုင်ငံရေးထဲ ဆွဲသွင်းနေတာပါပဲ။ " လို့ ပြောကြမှာ သေချာနေတယ်။ သမဂ္ဂဝါဒ နိုင်ငံရေးဟာ အလုပ်သမား လူတန်းစားအတွင်းမှာ နေရှင်လက္ခဏာဆောင်တဲ့ နိုင်ငံရေးမျှသာ ဖြစ်တယ်။ နိုင်ငံရေးအသိနဲ့ လုပ်ကိုင်မှုက အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို နှာတဖျားသာသွားမှာ ကြောက်နေသူများ၊ ကိုယ်နဲ့အမြင်မတူသူများကတောင် အသိအမှတ်မပြုဘဲ မနေနိုင်တဲ့ ရဲရင့်တည်ကြည်တဲ့ နိုင်ငံရေးစီမံကိန်းတစ်ရပ်ကို တင်သွင်းဖို့ ကြောက်နေသူများကို တပ်ဦးလို့ မခေါ်သင့်ပေ။ စီးပွားရေးဝါဒီတွေဟာ "တပ်ဦးနဲ့ နောက်ချန်ကာကင်း စကားလုံးတို့ကို နေရာမှားသုံးခဲ့ကြပြီ" ဆိုပြီး လီနင်က ထောက်ပြခဲ့တယ်။

လက်ငင်းဆွေးနွေးနေတဲ့ ပြဿနာဟာ ဇာဘုရင်အာဏာရှင်စနစ်ကို ဖြိုချရေးမှာ လူမှုအလွှာအမျိုးမျိုး ပါဝင်လာနိုင်မှုနဲ့ ပါဝင်ဖို့ လိုအပ်မှု အကြောင်းတို့ကို ဆွေးနွေးနေကြတယ် ဆိုတာကိုလည်း မမေ့ဖို့လိုတယ်။ အဲဒီအာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေး အလွှာအမျိုးမျိုးရဲ့ ပြုမူလှုပ်ရှားမှုတွေကို လမ်းညွှန်ရေးဆိုတဲ့ တာဝန်ဟာ တပ်ဦးဖြစ်ချင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတိုင်းရဲ့ မဖြစ်မနေ ထမ်းဆောင်ရမယ့် တာဝန်ဖြစ်ရုံမက ထမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းလည်း ရှိဖို့လိုတယ်။ တပ်ဦးအခန်းက ပါဝင်လိုတဲ့ ဒီမိုကရက်တိုင်းဟာ

တက္ကသိုလ်ကျောင်းတွေက အခြေအနေအပေါ်မျှသာကိုပဲ မကျေနပ်သူ ၊ သို့မဟုတ် ကျေးလက်ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် အစိုးရအခြေအနေ အပေါ်မျှသာကိုပဲ မကျေနပ်သူစတဲ့ သူတွေရဲ့ ခေါင်းထဲမှာ လက်ရှိနိုင်ငံရေးစနစ်ကြီးတစ်ခုလုံး အသုံးမကျဘူးဆိုတဲ့ အယူအဆ ဝင်လာအောင် လမ်းကြောင်းပေးနိုင်သူတွေ ဖြစ်ဖို့လိုတယ်။

ကျွန်တော်တို့တာဝန်ဟာ ကျွန်တော်တို့ပါတီရဲ့ခေါင်းဆောင်မှုနဲ့ ဘက်ပေါင်းစုံ နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲကြီးတစ်ခု ထွက်ပေါ်လာအောင် စည်းရုံးသွားရမယ့် တာဝန်ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုစည်းရုံးရာမှာ အတိုက်အခံအလွှာအားလုံးက ဒီတိုက်ပွဲကိုရော ကျွန်တော်တို့ပါတီကိုပါ အပြည့်အဝ အင်တိုက်အားတိုက် ထောက်ခံလာအောင် လုပ်ရမယ်။ ဒါဆိုရင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီရေး လက်တွေ့လုပ်ကိုင်နေကြတဲ့ လုပ်သားတွေကို ဘက်ပေါင်းစုံ တိုက်ပွဲဖော်ပြချက်တိုင်းမှာ လမ်းညွှန်နိုင်မယ့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေ ဖြစ်လာအောင် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရမယ်။ သူတို့ကို တက်ကြွနိုးကြားနေတဲ့ ကျောင်းသားတွေ၊ ကျေးလက်အုပ်ချုပ်ရေးအစိုးရကို မကျေနပ်နေသူတွေ၊ အနှိမ်ခံဘာသာရေးဂိုဏ်းတွေ၊ အခွင့်အရေး အမျိုးဖောက်ခံနေရတဲ့ ကျောင်းဆရာဆရာမတွေ စတဲ့ စတဲ့ အတိုက်အခံတွေ အားလုံးအတွက် အချိန်ကိုက် အံဝင်ခွင့်ကျမယ့် တက်ကြွတဲ့ လှုပ်ရှားမှုလုပ်ငန်းစဉ်တွေ ချပေးနိုင်စွမ်းရှိမယ့် နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တွေ ဖြစ်လာအောင် လေ့ကျင့်သင်ကြားနိုင်ရမယ်။

မျက်မှောက်ကာလမှာ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ မတရားမှု ဖော်ထုတ်ဖွင့်ချရေးတွေ တကယ်စည်းရုံးလုပ်ဆောင်နိုင်မယ့် ပါတီဟာ တော်လှန်ရေးအင်အားစုတွေရဲ့ တပ်ဦးဖြစ်မှာပဲ။ ဒီနေရာမှာ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မမေ့ဖို့ လိုတယ်။ အလုပ်သမားလူတန်းစား မဟုတ်တဲ့ မတရားမှုခံစားရသူ အများစုကြီးဟာ နိုင်ငံရေးမှာ မယုတ်မလွန် ချင့်ချင်ချိန်ချိန် လုပ်တတ်တဲ့ အမျိုးအစားတွေဖြစ်ပြီး အရာရှိပေါက်စတစ်ယောက်ရေ့မှာ အစိုးရကို မကျေနပ်တာလေး တစ်ခွန်းလောက်ပြောမိတာနဲ့ ဒုက္ခရောက်သွားနိုင်တယ်ဆိုတာ ကောင်းကောင်းသိနေသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အများတကာအများစု ရှိနေတဲ့ သူတို့လို မကျေနပ်သူတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ကို နိုင်ငံရေးအင်အားစုတစ်ခု ကိုယ်စားပြုထားသူတွေ ဖြစ်တယ်လို့ မယုံကြည်မချင်း၊ သူတို့ရဲ့ မကျေနပ်တိုင်တန်းချက်တွေ အကျိုးသက်ရောက်မှု တကယ်တမ်းရနိုင်တာ မတွေ့မချင်း ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ရင်ဖွင့်လာမှာ မဟုတ်ဘူး။ အပြင်လူတွေရဲ့ အမြင်မှာအားကိုးထိုက်တယ်လို့ မြင်လာဖို့ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်အသိစိတ်၊ ဦးဆောင်နိုင်စွမ်း၊ စွမ်းရည် စတာတွေ မြှင့်တင်တဲ့ အလုပ်ကို ဇွဲကောင်းကောင်း ခေါင်းမာမလုပ်မှဖြစ်မယ်။

အဲသလို တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာနဲ့ အစိုးရရဲ့ မတရားမှုတွေကို ဖွင့်ချဖော်ထုတ်တဲ့ လုပ်ငန်းလုပ်မယ့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဟာ လှုပ်ရှားမှုအတွင်းမှာ ကိုယ့်လူတန်းစားလက္ခဏာတွေကို ဘယ်လို ဖော်ပြရမလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေလည်း မေးတတ်ကြတယ်။ အဖြေကတော့-- ကျွန်တော်တို့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေ အနေနဲ့ အောက်ပါအတိုင်း တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ မတရားမှုတွေ ဖွင့်ချမယ်။ လှုံ့ဆော်ရေးမှာ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ မေးခွန်းမှန်သမျှကို စွဲမြဲတဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီစိတ်ဓာတ်နဲ့ ရှင်းပြတာတွေ၊ မှာက်စပ်ဒီမိုကရေစီ တမင်ဖြစ်စေ မသိလိုဖြစ်စေ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်အောင် လုပ်ထားတာမျိုး လုံးဝကင်းစင်တဲ့ ရှင်းပြမှုတွေ လုပ်မယ်။ နောက်ပြီး အစိုးရအပေါ် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးကိုယ်စား ထိုးစစ်ဆင်မှုကိစ္စ ၊ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားအား တော်လှန်ရေးလေ့ကျင့် သင်ကြားမှုကိစ္စ၊ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားရဲ့ နိုင်ငံရေးအမှီခိုကင်းမှုအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ကိစ္စ ၊ အလုပ်သမားလူတန်းစား စီးပွားရေးတိုက်ပွဲများအား လမ်းညွှန်မှုကိစ္စ၊ တက်ကြွနိုးကြားတဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား အရေအတွက် တိုးများလာစေရုံသာမက ကျွန်တော်တို့ ဘက်သားတွေအဖြစ် တိုးများလာစေတဲ့ အလုပ်သမားလူတန်းစားနဲ့ သွေးစုပ်သူများအကြားရှိ အလိုအလျောက် ပဋိပက္ခတွေအပေါ် အသုံးချမှုကိစ္စ စတဲ့ ကိစ္စအပတ်တို့ကို တပ်ဦး ပါတီက တပေါင်းတည်းတည်းဖြစ်အောင် စည်ရုံးစုစည်းပေးပြီး ဘက်ပေါင်းစုံနိုင်ငံရေး လှုံ့ဆော်မှုကို လုပ်မယ် ။ -- လို့ လီနင်က ညွှန်ပြတယ်။

အဲသလို တပ်ဦးအခန်းက လုပ်ဆောင်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စီးပွားရေးဝါဒီတွေက "Iskra လမ်းစဉ်ဟာ လူတန်းစားရှုထောင့်အမြင်ကနေ သွေဖည်သွားတာ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်နေပြီ။ လူတန်းစားတွေအကြားရှိ ပဋိပက္ခတွေကိုလည်း

ဝေဝါးအောင် လုပ်တယ်။ အစိုးရအပေါ်မကျေနပ်ဘူးဆိုတဲ့ ဘုံမကျေနပ်ချက်သဘောကိုပဲ ရှေ့တန်းတင်နေကြတယ်။ သူတို့ပြောနေကြတဲ့ မဟာမိတ်ဆိုသူတွေထဲမှာ မကျေနပ်ရတဲ့ အကြောင်းခံချင်း မတူသလို အတိုင်းအတာချင်းလည်း ကွဲတယ်။ ဥပမာ ဇာဘုရင် အနိမ်ခံရလို့ Zemstvo ကျေးလက်ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး အစိုးရထဲက မကျေနပ်သူတွေကိုပဲ ကြည့်။ အစိုးရချပေးတဲ့ အရိုးအရင်းကလေးတွေနဲ့ မရောင်ရဲနိုင်တဲ့ ဒီမူးမျိုးမတ်နွယ်တွေကို အလုပ်သမားလူတန်းစားက ထောက်ကူပေးဖို့ အစွဲကရားက ဂတိတွေ ပေးနေတယ်။”လို့ ရေးခဲ့ကြတယ်။ ဒီရေးသားချက်သာမက တခြားရေးသားချက်တွေနဲ့ Iskra အယ်ဒီတာထံ ပေးစာတွေလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ဒီရေးသားချက်တွေက ဘာကိုပြသလဲဆိုရင် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားရဲ့ အပူတပြင်းလိုအပ်ချက်နဲ့ အထွေထွေဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှုကြီးရဲ့ လိုအပ်ချက်နှစ်ခုအကြား အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်နေပုံတွေကို စီးပွားရေးဝါဒီတွေ နားလည်နိုင်စွမ်းမရှိတာကို ပြနေပါတယ်။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားရဲ့ အပူတပြင်းလိုအပ်ချက်ဆိုတာ နိုင်ငံရေးကြားခံ မီဒီယံမျိုးစုံကတဆင့်၊ နိုင်ငံရေးအရ မတရားမှု ဖွင့်ချတာတွေကတဆင့် ဘက်ပေါင်းစုံ ပညာပေးဖို့ လိုနေတာကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးအရ မတရားမှုတွေ ဖွင့်ချဖော်ထုတ်တယ်ဆိုတာ စစ်ကြေညာတာနဲ့တူပြီး စိတ်ဓာတ်ရေးအရေးပါမှုအရ အလွန်ကြီးမားပါတယ်။ အဲဒီတိုက်ပွဲစဉ် အတိုင်းအတာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်လေလေ စစ်ကြေညာလိုက်တဲ့ အဲဒီလူမှုလူတန်းစားရဲ့ သံမိဋ္ဌာန်နဲ့ အင်အားကလည်း ပိုမိုကြီးမားလေလေ ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲသလို နိုင်ငံရေးအရ မတရားမှုတွေကို ဖော်ထုတ်ဖွင့်ချခြင်း ပြုလိုက်တယ်ဆိုကတည်းက ကျွန်တော်တို့ ဆန့်ကျင်နေတဲ့ စနစ်ဟာ တစ်စီ အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ ကွဲထွက်ကုန်တယ်။ ရန်သူလူတန်းစားဘက်က ယာယီမဟာမိတ်တွေနဲ့ မလွဲသာလို့ လက်တွဲထားရသူတွေလည်း ကွဲထွက်လာတတ်တယ်။ ဇာဘုရင် အာဏာရှင်ရဲ့ အမြဲတမ်း လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေ အကြားမှာတောင် အပြန်အလှန်မယုံကြည်မှုတွေ၊ ရန်စောင်မှုတွေ ပေါ်ထွက်လာကြတာပါ။ ဒါဟာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီဘက်တော်သားတွေရဲ့ နည်းဗျူဟာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ပြီး စီးပွားရေးဝါဒီတွေ စွပ်စွဲသလို ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေဟာ လူတန်းစားတွေအကြားရှိ ပဋိပက္ခ၊ လူတန်းစားအသိစိတ်ကို ဝေဝါးအောင်လုပ်တယ် ဆိုတာကလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီကာလအတွင်း Iskra နဲ့ Zarya သတင်းစာတွေကနေ လီနင်ရေးသားတဲ့ နိုင်ငံရေးအရ ဖော်ထုတ်ဖွင့်ချတဲ့ စာတမ်းတွေ ဆယ်ချီရှိနေပြီး အားလုံးလိုလို လယ်သမားတွေ ကျောင်းသားတွေ ဇာဘုရင်မကျေနပ်သူတွေအပေါ် မတရားမှုဖွင့်ချရင်း လူတန်းစားတိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲကြဖို့ ဆော်သြခဲ့တာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒီရေးသားချက်တွေထဲက “ နေဥစ္စာပိုင်လူတန်းစားများ” ၊ “အိုးအိမ်ခြံမြေဘယ်လောက်များများကို ပိုင်သလဲဆိုတဲ့ အချက်အပေါ် အခြေခံဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ဗျူဟာရက် Zemstvo ကျေးလက်ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်” စတဲ့ စကားတွေကို အလုပ်သမားတွေ နားလည်ကြပါတယ်။ လယ်သမားတွေ မြေကျွန်ဘဝက လွတ်မြောက်တဲ့ နှစ်လေးဆယ်မြောက်နေဆိုရင် ကျေးလက်ဒေသမှာ လူတန်းစားတိုက်ပွဲတွေ ဆင်နွှဲဖို့ ရေးတယ်။ မြေရှင်စနစ်ကာကွယ်တဲ့ ဥပဒေသစ်ထုတ်ပြန်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မြေရှင်တွေနဲ့အစိုးရကို တိုက်ခိုက်တဲ့ဆောင်းပါး ရေးတယ်။ ဇာဘုရင် ကြည့်မရဖြစ်နေတဲ့ Zemstvo ကျေးလက်ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးလေးတွေ တရားမဝင်ညီလာခံ လုပ်တာကို ထောက်ခံပြီး၊ ပျော့စိမ် မေတ္တာရပ်ခံလွှာတွေ တင်နေမယ့်အစား ပြတ်ပြတ်သားသား တိုက်ပွဲဆင်ဖို့ သူတို့ကို တိုက်တွန်းတဲ့ ဆောင်းပါးရေးတယ်။ နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲဖို့လိုပြီလို့ သဘောပေါက်လာတဲ့ နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲထဲ ပါဝင်လာတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ထောက်ခံအားပေးသလို ကျောင်းသားဟာ ကျောင်းသားအရေးသက်သက်အတွက်ပဲ လုပ်လမ်းပေါ်ထွက် ဆန္ဒမပြန်လို့ အော်နေသူတွေကိုလည်း ပြစ်တင်ဝေဖန်တယ်။ ကောက်ကျစ်တဲ့ လစ်ဘရယ်တွေရဲ့ ကြောင်သူတော် လိမ်ညာမှုတွေနဲ့ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ အိမ်မက်တွေကို မျက်နှာဖုံးခွာချပြသလို ငြိမ်းချမ်းရေးသမား စာရေးဆရာတွေ၊ သက်ကြီးရွယ်အို ပါမောက္ခတွေနဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ၊ လူသိထင်ရှား Zemstvo လစ်ဘရယ်အဖွဲ့ဝင်တွေ စတာတွေကို ဇာဘုရင်ထောင်ပိုင်တွေက နှိပ်စက်နေတာတွေကို ပြစ်တင်ရှုတ်ချတယ်စတဲ့ မတရားမှု ဖွင့်ချဖော်ထုတ်ရေးစာတမ်းတွေ အမြောက်အမြားရေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် အလုပ်သမားပါတီဟာ တဖြည်းဖြည်း တပ်ဦးနေရာကို ရောက်ရှိလာနိုင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၃) တော်လှန်ရေးသမားများရဲ့ အဖွဲ့အစည်းဆိုတာဘာလဲ

ဘယ်အဖွဲ့အစည်းမဆို အဲဒီအဖွဲ့အစည်းရဲ့ လက္ခဏာကို အဲဒီအဖွဲ့အစည်းရဲ့ ပြုမူလှုပ်ရှားမှု အတွင်းသဘောက မလွဲမရှောင်သာမှပြဋ္ဌာန်းပါတယ်။ အလုပ်ရှင်နဲ့အစိုးရကိုဆန့်ကျင်မယ့် စီးပွားရေးတိုက်ပွဲအတွက်တော့ ရုရှားပြည်လုံးဆိုင်ရာ ဗဟိုစုစည်းမှုရှိတဲ့ အဖွဲ့အစည်းမျိုး လုံးဝ မလိုအပ်ပါ။အဲဒီ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲ ထဲကနေ နိုင်ငံရေး အရ အတိုက်အခံဖြစ်မှု ကန့်ကွက်မှု မကျေနပ်မှု မှန်သမျှကို အထွေထွေထိုးစစ်ဆင်မှု တရပ်ဖြစ်အောင် ပူးပေါင်းပေးမယ့် အဖွဲ့အစည်းတခု ဘယ်တော့မှ ထွက်ပေါ်မလာနိုင်ဘူး ၊ ကျွမ်းကျင်ပြီးဇောက်ချလုပ်ကိုင်မယ့် တော်လှန်ရေးသမားတွေ ပါဝင်ပြီး ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး ရဲ့ စစ်မှန်တဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် များက ခေါင်းဆောင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတခု ဘယ်တော့မှ ထွက်ပေါ်မလာနိုင်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ စီးပွားရေးဝါဒီတွေကတော့ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုပိုင်းဆိုင်ရာ ကျဉ်းမြောင်းမှုကိုသာမက စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ ကျဉ်းမြောင်းမှုကိုပါ လူတွေ အဟုတ်ကြီး ထင်လာအောင် အမွန်းတင်နေကြတယ်။သူတို့ဟာ အသိစိတ်ဓာတ်နဲ့လုပ်ခြင်းထက် အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို အလေးထားကြတယ်။ အဖွဲ့အစည်း အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှု သဏ္ဍာန်တွေကို ကိုးကွယ်တာတို့၊ စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းမှာ ကျဉ်းမြောင်းပြီး ရှေးကျလွန်းနေတဲ့ အဖြစ်ကို မြင်နိုင်စွမ်းမရှိတာတို့၊ အဲဒီ အရေးအကြီးဆုံး နယ်ပယ်မှာ သုံးတဲ့နည်းလမ်းတွေက လက်မှုပညာသည်ခေတ် ပြန်ရောက်နေတာတို့ စတာတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှု ခံစားနေရတဲ့ရောဂါ အစစ်ပါပဲ။

ခက်တာက ဒီ ရောဂါဟာ မလျော့ကျဘဲ မြင့်တက်နေပါတယ်။

ဒါကြောင့် လှုပ်ရှားမှုခေါင်းဆောင်တွေ၊စည်းရုံးရေးမှူးတွေအနေနဲ့ ဒီပြဿနာမှာ ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲမှု၊ ကျဉ်းမြောင်းမှုတွေကို ကာကွယ်ပြောဆိုနေခြင်းအပေါ် ပြတ်ပြတ်သားသားဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဆင်ဖို့လိုတယ်။ အထူးသဖြင့် လက်တွေ့လုပ်ငန်းမှာ ပါဝင်နေသူတွေနဲ့ ပါဝင်ဖို့ပြင်ဆင်နေသူတွေဟာ ကျွန်တော်တို့အကြား လွှမ်းမိုးနေတဲ့ အပျော်တမ်းဆန်မှုကို ဆန့်ကျင်စွန့်ပစ်နိုင်မှ လှုပ်ရှားမှု ရှေ့ကိုချီတက်နိုင်မယ်ဆိုတာ စွဲမှတ်ထားဖို့လိုလိမ့်မယ်။

က။ ဘာလုပ်ကြမလဲ။ ရှေးဆန်လွန်းမှုဆိုတာဘာလဲ

ဒီအကြောင်းမပြောခင် ၁၈၉၁-၁၉၀၁ ခုနှစ်များကာလရုရှားပြည်ကို အရင်ဆုံးပြန်ကြည့်ကြပါဖို့။ အဲဒီကာလ ကျောင်းသားအားလုံးနီးပါးဟာ မှာကစ်ဝါဒကို အတော်ကလေး အာရုံကျတယ်။ သူတို့တတွေ မှာကစ်ဝါဒကို လိုက်စားကြတာဟာ သဘောတရားတစ်ခုဆိုတာထက် "ဘာလုပ်ကြမလဲ"ဆိုတဲ့ မေးခွန်းအတွက် အဖြေကိုလိုချင်ကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကာလတုန်းက "ဘာလုပ်ကြမလဲ"ဆိုတဲ့ စကားသံဟာ စစ်မြေပြင်မှာ ရန်သူကိုတိုက်ဖို့ တိုက်ပွဲခေါ်သံနဲ့တောင်တူနေတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားစစ်သည်တော်သစ်တွေဟာ မယုံနိုင်လောက်အောင် ခေတ်နောက်ကျတဲ့ ရှေးဟောင်းလက်နက်တွေနဲ့ ရှေးကျလွန်းတဲ့ လေ့ကျင့်မှုတွေကိုဖက်ပြီး စစ်မြေပြင်ကို ချီတက်ခဲ့ကြတာပါ။ အဲသလိုချီတက်ကြသူအများစုကြီးဆိုရင် ဘာလက်နက်ကိရိယာမှ မပါ။ ဘာလေ့ကျင့်မှုမှတောင် မရှိဘဲ စစ်မြေပြင်ကို ထွက်ခဲ့ကြတယ်လို့တောင် ဆိုနိုင်ပါတယ်။ လယ်သမားတွေ လယ်ထွန်နေရာက တုတ်တွေကိုပဲ လက်နက်အဖြစ် ဆွဲထွက်လာတာနဲ့ ပိုတူတယ်။

ကျောင်းသားလေ့လာရေးအစုတစ်ခုဟာ ထူထောင်လိုက်ပြီဆိုတာနဲ့ အလုပ်သမားတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ယူပြီး လုပ်ငန်းစကြတော့တာပါပဲ။ ဒီအစုဟာ အရင်ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်လှုပ်ရှားမှုလူဟောင်းတွေနဲ့ဆက်သွယ်ရမှန်းလည်း မသိ၊ တခြားမြို့နယ်တွေက လေ့လာရေးအစုတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ယူရမှန်းလည်း မသိဘူး။ တစ်မြို့တည်း၊ တစ်ကျောင်းတည်းက

တခြားလေ့လာရေးအစုတွေနဲ့တောင် မဆက်ဘူး။ တော်လှန်ရေးတခြားလုပ်ငန်းခွဲအမျိုးမျိုးကို လုပ်ကိုင်မယ့် အဖွဲ့အစည်းမရှိသလို ကာလတာတစ်ခု သတ်မှတ်ပြီးလုပ်ဖို့ လှုပ်ရှားမှုစီမံကိန်းတွေ ဘာတွေလည်း မရှိဘူး။ ဒီအစုဟာ ပါဒဖြန့်ချိရေးနဲ့ လှုံ့ဆော်ရေးတွေကို တဖြည်းဖြည်းချင်း တိုးချဲ့လာတယ်။ အဲသလိုလှုပ်ရှားလာတော့ အလုပ်သမားအများပိုင်းက စာနာထောက်ခံလာကြသလို ပညာတတ်အလွှာ တစ်စိတ်တဒေသကလည်း အားပေးလာကြတယ်။ အဲဒီထောက်ခံစာနာသူတွေကပဲ သူတို့ကို ပိုက်ဆံလေးဘာလေး ထောက်ပံ့ကြတာပါ။ ဒီအစု (ကော်မတီ) ကနေ အလုပ်သမားနဲ့ ပညာတတ်လူငယ်တချို့ကို လူသစ်သိမ်းသွင်းတာတွေ လုပ်ပါတယ်။

အဲဒီကော်မတီကို တိုက်ပွဲအဖွဲ့ချုပ်လို့လည်း ခေါ်ကြတယ်။ ကော်မတီရဲ့သိက္ခာကလည်း အတော်တက်နေတယ်။ ကော်မတီရဲ့လှုပ်ရှားမှုတွေလည်း တိုးချဲ့နေတယ်။ လှုပ်ရှားမှုနယ်ပယ်ကလည်း ကြာလေကျယ်လေ ဖြစ်လာတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့တနှစ် ဒါမှမဟုတ် သုံးလေး လ လောက်ကမှ ကျောင်းသားလေ့လာရေးအစုမှာ စကားတွေ ပြောဆို၊ ပြဿနာတွေ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေး၊ လက်ကမ်းစာရွက်တွေရေး၊ အလုပ်သမားတွေနဲ့ဆက်သွယ် စတာတွေလုပ်ခဲ့တဲ့ သူတွေဟာ အခုဆိုရင် တခြားတော်လှန်ရေး အုပ်စုတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်တွေ ထူထောင်လာကြတယ်။ စာအုပ်စာတမ်းတွေ ရှာဖွေစုဆောင်းလာကြတယ်။ ဒေသန္တရ သတင်းစာလေးတွေ ထုတ်ဖို့လုပ် လာကြတယ်။ ဆန္ဒပြပွဲတွေ စည်းရုံးလုပ်ဆောင်ဖို့ စပြောလာကြတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ အစိုးရကို ငြောင့် စစ်ကြေညာလာကြတယ်။ ဥပမာ သူတို့ရိုက်နှိပ်တဲ့ ပထမဆုံး လက်ကမ်းစာရွက်တို့ ပထမဆုံး သတင်းစာတို့၊ သူတို့စည်းရုံးတဲ့ ပထမဆုံး ဆန္ဒပြပွဲတို့ စတဲ့ ပုံစံတွေနဲ့ စစ်ကြေညာလာကြတယ်။ အဲဒီလိုလှုပ်ရှားမှုမျိုး ဖော်ဆောင်လိုက်တဲ့အခါ အများအားဖြင့် ချက်ချင်း လုံးပျက်ပြုန်းခြင်းနဲ့ နိဂုံးချုပ်သွားကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့အခုလို ချက်ချင်းလုံးပျက်သည့် ပျက်ပြုန်းခြင်း ဆိုက်ရောက်သွားရတာလဲ။ သူတို့ဆင်နွှဲလိုက်တဲ့ စစ်ပွဲက ရေရှည်ခါးသီးတဲ့ တိုက်ပွဲစဉ်ကြီးတရပ်အတွက် စနစ်တကျ၊ သေသေချာချာ တွက်ချက်စီမံပြင်ဆင်ထားတဲ့ စီမံကိန်းရဲ့ရလဒ် မဟုတ်ဘဲ၊ အစဉ်အလာလေ့လာရေးအစုလုပ်ငန်းများ အလိုအလျောက် ကြီးထွားလာမှုရဲ့ ရလဒ်မျှသာဖြစ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အမှန်တော့ သူတို့လှုပ်ရှားမှုတွေကို ပုလိပ်တွေ မသိလို့မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့လုပ်သမျှ အားလုံးနီးပါးနဲ့ ဒေသန္တရလှုပ်ရှားမှု အဓိကခေါင်းဆောင်တွေကို ပုလိပ်က သိနေကြတယ်။ အဲဒီခေါင်းဆောင်တွေကလည်း မသိမှနေရာ ကျောင်းသားဘဝကတည်းက နာမည်ကြီးနေသူတွေဆိုတော့ ပုလိပ်က မသိလို့မဟုတ်ဘဲ အခွင့်ကောင်းကို ချောင်းနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလေ့လာရေးအစုလေးတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုကို သက်သေအခိုင်အမာနဲ့ အထောက်အထားတွေရရှိ အချိန်ကောင်းကို စောင့်နေကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်ပုလိပ်တွေ အချင်းချင်းပြောကြတဲ့ စကားနဲ့ဆိုရင် သူတို့ဖမ်းချင်တဲ့လူတွေကို အသာလွှတ်ပေးထားပြီး "မိတ်လိုက်ချိန်"ကို စောင့်နေကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

တကယ်တော့ သူတို့ရဲ့လှုပ်ရှားမှုကို ခေတ်မီ စစ်တပ်ကြီးကို ရင်ဆိုင်ဖို့ လယ်သမားထုကြီး တုတ်ဆွဲထွက်လာတာနဲ့တောင် နှိုင်းယှဉ်ကြတာလည်း မဆန်းပါဘူး။ လေ့လာရေးအစုလေးတွေဟာ တိုက်ခိုက်ရေးအတွက် ဘာလေ့ကျင့်သင်ကြားမှုမှမရှိဘဲ လှုပ်ရှားမှုတွေလုပ်ကြ၊ တိုးချဲ့ကြရင်း အောင်ပွဲတွေဘာတွေရပြီး ကြီးထွားရှင်သန်နေကြတာကိုက ယုံနိုင်စရာတောင် မရှိဘူး။ သမိုင်းရေးရှုထောင့်က ကြည့်မယ်ဆိုရင် လှုပ်ရှားမှုအစ ကနဦးကာလမှာ လက်နက်ကိရိယာ ရှေးကျလွန်းမှုဆိုတာဟာ မရှောင်မလွဲနိုင်တဲ့အရာ ဖြစ်ရုံမက ၊ တပ်သားသစ်များ အကျယ်အပြန့် သိမ်းသွင်းရေးအတွက် အချက်အလက်တရပ်အဖြစ် လက်ခံလို့တောင် ရပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ တိုက်ပွဲတွေ တကယ်ပြင်းပြင်းထန်ထန် စတင်ပြီဆိုတာနဲ့ (၁၈၉၆ ခု နွေရာသီ သပိတ်တိုက်ပွဲတွေ ခြိမ်းခြိမ်းသံသံပေါ်ထွက်လာချိန်) ကျွန်တော်တို့ တိုက်ခိုက်ရေး အဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ အားနည်းချက်တွေဟာ ဖုံးမနိုင်ဖိမရ ကြာလေထင်ရှားလေ ပေါ်ထွက်လာတော့တာပါပဲ။

အစိုးရဖက်မှာလည်း စင်းလုံးချောတော့ မဟုတ်ဘူး။ စစ်ချင်း ခြေမကိုင်မိလက်မကိုင်မိဖြစ်ပြီး အလွဲလွဲအမှားမှားတွေ လုပ်ကြတော့တာပဲ။ ဥပမာ ဒါတွေဟာ ဆိုရှယ်လစ်တွေလုပ်တဲ့ မကောင်းမတွေဆိုပြီး အများပြည်သူကို တိုင်တည်တာတို့၊ မြို့တော်က အလုပ်သမားတွေကို နယ်ဖက်စက်မှုဇုန်တွေဆီ ပြောင်းပစ်တာတို့ လုပ်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ မကြာခင်မှာပဲ တိုက်ပွဲအခြေအနေသစ်ကို

သဘောပေါက်လာပြီး လက်နက်ကောင်းကောင်း တတ်ဆင်ထားတဲ့ သူလျှို့ဝှက် ဒလန် စစ်ပုလိပ်တပ်ဖွဲ့ကို လှုပ်ရှားမှုထဲ နေရာချနိုင်လာတယ်။ အလစ်ပင်စီးတာတွေ များသထက်များလာတယ်။ ဒေသန္တရလေ့လာရေးအစု အားလုံးလောက်နီးနီး အရှင်းခံလိုက်ရသလို လူအများအပြားကိုလည်း ဖမ်းပစ်ကြတယ်။ အလုပ်သမားတွေကို ခေါင်းဆောင်မယ့်သူလည်း မရှိသလောက်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲသလို ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်လာတဲ့အခါ လှုပ်ရှားမှုစဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်ရေး ပူးပူးကပ်ကပ် လက်တွဲရေးတွေလည်း ပြတ်တောက်ကုန်တယ်။ လှုပ်ရှားမှုတွေဟာ ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်း ဖြစ်ကုန်တယ်။ ဒါတွေအားလုံးဟာ ဒေသခေါင်းဆောင်များကြား ကျဲကျဲလွန်းခြင်း၊ လေ့လာရေးအဖွဲ့ဝင် သိမ်းသွင်းမှုက မှုမဲ့ပြီး ပုံတော်သလိုဖြစ်နေခြင်း၊ သဘောတရားရေး နိုင်ငံရေး စည်းရုံးရေးပြဿနာတွေမှာ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုလည်း အားနည်းပြီး အမြင်ကလည်း ကျဉ်းမြောင်းခြင်း စတဲ့ အကြောင်းတရားကနေ ပေါက်ဖွားလာတဲ့ အကျိုးဆက်တွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအချက်ကို ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေကပဲ ထောက်ပြကြတာ မဟုတ်ဘူး။ စီးပွားရေးဝါဒီတွေကလည်း တွေ့ခဲ့ကြတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒီတွေရဲ့ Rabocheye Dyelo သတင်းစာထဲမှာ မစ္စတာဘီက " အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှု အထွေထွေ ပြန်လည်ရှင်သန် လာတာနဲ့အမျှ၊ အလုပ်သမားထု အထွေထွေဖွံ့ဖြိုးလာတာနဲ့အမျှ၊ သပိတ်တိုက်ပွဲတွေ စိပ်သထက်စိပ်လာတာနဲ့အမျှ၊ အလုပ်သမား တိုက်ပွဲတွေ အတိအလင်း ထုလွှာကာ ဆောင်သထက်ဆောင်လာတာနဲ့အမျှ၊ နောက်ပြီး အစိုးရရဲ့ ဖမ်းဆီးမှု နယ်နှင့်မှု နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုတွေ ပိုမိုပြင်းထန်လာတာနဲ့အမျှ၊ အလွန်ကျွမ်းကျင်တဲ့ တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ ချို့တဲ့ခြင်းဆိုတဲ့အချက်ဟာ ပိုထင်ရှားလာတယ်။ သပိတ်တိုက်ပွဲ အတော်များများဟာ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရဲ့ ကြံ့ခိုင်တောင့်တင်းတဲ့ စီမံကွပ်ကဲမှုမပါဘဲ မှောက်နေကြတယ်။ လှုံ့ဆော်စာတွေ လက်ကမ်းစာတွေလည်း မရှိတော့ဘူး။ တရားမဝင်စာပေတွေလည်း မရှိကြတော့ဘူး။ အလုပ်သမားတွေရဲ့ လေ့လာရေးအစု circle တွေမှာလည်း လှုံ့ဆော်ရေးသမားတွေမရှိ ဖြစ်နေတယ်။ တစ်ခွန်းတည်းဆိုသော် အလုပ်သမားလူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုရဲ့ ကြီးထွားနှုန်းက တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ ကြီးထွားနှုန်းထက် ရှေ့ကိုရောက်နေတယ်။ တနေရာစီ ပြန့်ကျဲနေပြီး တခုနဲ့တခု အဆက်အစပ်မရှိကြတဲ့ သင်းကွဲလေ့လာရေးအစု၊ သင်းကွဲတော်လှန်ရေးသမားများ ဘယ်လောက်ရှိပါစေ သူတို့ဟာ တစ်ခုတည်းသော တောင့်တင်းခိုင်မာသော စည်းကမ်းရှိသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ကိုယ်စားမပြုနိုင်ချေ" လို့ ရေးခဲ့ပါတယ်။

သူက နောက်ဆုံးမှာ "စိန်ပီတာစဘတ် တော်လှန်ရေးသမားတွေမှာ လက်တွေ့လေ့ကျင့်သင်ကြားထားမှု မရှိကြောင်း သူတို့လုပ်ငန်းတွေက သိသိသာသာ ဖော်ပြနေတယ်။ မကြာသေးခင်က ရုံးတင်စစ်ဆေးခဲ့တဲ့ တရားခွင်များကိုကြည့်ရင်၊ အထူးသဖြင့် မိမိဘာသာလွတ်မြောက်ရေးအစုနဲ့ အရင်းဆန့်ကျင်ရေး အလုပ်အုပ်စုရဲ့ တရားခွင်ကိုကြည့်ရင် ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့နိုင်တာကတော့ -- အဲဒီ လူငယ်လှုံ့ဆော်ရေးသမားလေးဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစား အခြေအနေအကြောင်းလည်း ကောင်းကောင်းမသိဘူး။ စက်ရုံတွေမှာ လှုံ့ဆော်မှု လုပ်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်တဲ့ အချက်အလက်အကြောင်းလည်း ကောင်းကောင်းမသိဘူး။ လျှို့ဝှက်ရေးစည်းကမ်းမူတွေအကြောင်းလည်း မသိဘူး။ သိချင်းသိရင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီ ယေဘုယျအခြေခံမူတွေလောက်ပဲ သိလိမ့်မယ်။--ဆိုတော့ သူဟာ သူ့အလုပ်ကို လေးငါးခြောက်လလောက်သာပဲ လုပ်နိုင်တာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီနောက် ဖမ်းဆီးမှုတွေ ဖြစ်လာတော့တာပဲ။ သူတို့ကို ရုတ်တရက်ကောက်ဖမ်းလိုက်တာနဲ့ အဖွဲ့အစည်းလည်း တစ်စီပြိုကွဲကုန်တော့တာပဲ။ အဲသလို လက်ရှိအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ ချို့ယွင်းချက်တွေကို အကူးပြောင်းကာလဖြစ်လို့ဆိုပြီး လျှောက်လဲလို့ မရပါဘူး။...ဒါကြောင့် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေရဲ့ လက်ဦးဆုံးလုပ်ရမယ့် အလုပ်ဟာ အဖွဲ့အစည်းတွေကို ထိထိရောက်ရောက် ပူးပေါင်းလာအောင် လုပ်ရေးနဲ့ အဖွဲ့ဝင်ရွေးချယ်ရာမှာ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ရွေးချယ်ရေးတွေ လုပ်ကြဖို့ဖြစ်ပါတယ်" လို့ သူက ဆက်ရေးခဲ့တယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်လှုပ်ရှားမှု အဖွဲ့အစည်းတွေ ဘယ်လောက် ရှေးကျ လွန်းပြီး ဘယ်လောက်ခေတ်နောက်ကျသလဲဆိုတာ သိနိုင်ပါပြီ။

စီးပွားရေးဝါဒီ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးကလည်း အထက်ပါအတိုင်း စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းထဲ လက်တွေ့လေ့ကျင့်ပေးနိုင်ခဲ့တဲ့ အချက်ကို ပြောသလို ကျွန်တော်တို့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေကလည်း လက်တွေ့လေ့ကျင့် ပေးနိုင်တဲ့အချက်ကိုပဲ ပြောနေကြတော့ နှစ်ဖက်စလုံး အတူတူလို့ ထင်ကြလိမ့်မယ်။ အမှန်တော့ လက်တွေ့လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးတာ မခံရခြင်းဆိုတဲ့ အချက်တစ်ခုတည်း အတွက်ပဲဆိုရင် လက်တွေ့လုပ်သားတွေကို အပြစ်ဖို့ နေလို့ မဖြစ်ပါဘူး။ ရှေးကျလွန်းမှု ခေတ်နောက်ကျမှုဆိုတာဟာ လေ့ကျင့်ပေးတာ မရှိလို့ဆိုတဲ့ အချက်ထက် တခြားအချက်တွေကြောင့်လည်း ထွက်ပေါ်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတခြားအချက်တွေထဲမှာ (၁) ယေဘုယျအားဖြင့် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်း နယ်ပယ်အဝန်းအဝိုင်း ကျဉ်းမြောင်းခြင်း၊ (၂) တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းကို အဲသလို ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ လှုပ်ရှားမှုအခြေခံအုတ်မြစ်ပေါ်မှာ ထူထောင်လို့ မရဘူးဆိုတဲ့အချက်ကို သဘောမပေါက်ကြခြင်း၊ (၃) အဲသလို ကျဉ်းမြောင်းတာကို ကိုယ့်ဘာသာ လျှောက်လဲချက်ပေးပြီး မှန်ကန်တယ်လို့ဆိုနေရုံမက ဒါကို သဘောတရားတစ်ခုအဖြစ် မြှင့်တင်ရန်ကြိုးစားခြင်း၊ တနည်းအားဖြင့် စည်းရုံးဖွဲ့စည်းမှု ပြဿနာနဲ့ပတ်သက်ရင်လည်း အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်း ဆိုတဲ့အချက်တွေကလည်း ရှေးကျလွန်းမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ အဲဒီအချက်တွေထဲမှာ တတိယအချက်က အဓိကအကျဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်မှုကို ကိုးကွယ်တယ်ဆိုတာတည်းက စီးပွားရေးဝါဒနဲ့ ပတ်သက်နေတယ်ဆိုတာ အထူးပြောဖို့တောင် မလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် ရှေးကျလွန်းပြီး ခေတ်နောက်ကျခြင်းဆိုတဲ့အချက်ဟာ စီးပွားရေးဝါဒနဲ့ ဆက်သွယ်မှု ရှိနေတယ်။ ခေတ်နောက်ကျမှုကို လက်မခံချင်ရင် စီးပွားရေးဝါဒကိုပါ တိုက်ထုတ်နိုင်မှ ရနိုင်တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားနေတယ်။

အထက်မှာ ကိုးကားခဲ့သလို " အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုရဲ့ ကြီးထွားနှုန်းက တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ ကြီးထွားနှုန်းထက် အဆပေါင်းများစွာ ရှေ့ကိုရောက်နေတယ်။"ဆိုတဲ့ စီးပွားရေးဝါဒီ မစ္စတာဘီရဲ့ စကားဟာ ကျွန်တော်တို့အတွက် နှစ်ထပ်ကွမ်း တန်ဖိုးရှိပါတယ်။ လက်ရှိရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်များ အကျပ်အတည်းရဲ့ အဓိကအကြောင်းရင်းကတော့ အလိုအလျောက် လူထုလှုပ်ရှားမှုဒီရေ ရုတ်တရက်ထိုးတက်လာမှုနောက်မှာ ခေါင်းဆောင်တွေ ပြတ်ကျန်ရစ်တာကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ကျွန်တော်တို့အမြင်မှန်ကြောင်း သူ့စကားက ထောက်ပြပါတယ်။ တဖက်မှာတော့ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှု အစိတ်အပိုင်းတွေ၊ နေ့စဉ်တိုက်ပွဲကလေးတွေ စတာတို့ရဲ့ အခန်းကို သေးသိမ်အောင်မလုပ်ဖို့ စီးပွားရေးဝါဒီခေါင်းဆောင်များက ပြောနေတာဟာ တကယ်တော့ ခေတ်နောက်ကျမှုကို ကာကွယ်အမွှန်းတင်နေတာသာဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြပါတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒီခေါင်းဆောင် အတော်များများက နောက်ကျကျန်နေသူတွေကို ရှေ့ကို မကွဲစေနဲ့၊ တပြေးညီပဲ ခြေလှမ်းလှမ်းပါ စသဖြင့် ဆော်ဩနေကြသလို စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းပိုင်းမှာ စွမ်းအားမဲ့နေကြသူတွေနဲ့ "စီမံကိန်း" မဲ့နေသူတွေကိုတော့ "ဖြစ်စဉ်-နည်းဗျူဟာ" အတိုင်း လုပ်ဖို့ပဲ ဆော်ဩနေကြပါတယ်။ သူတို့ဟာ နိုင်ငံရေးနဲ့စည်းရုံးရေး လုပ်ငန်းတာဝန်တွေရဲ့ အဆင့်အတန်းကို နေ့စဉ်စီးပွားရေးတိုက်ပွဲအတွင်း လောလောဆယ်တောင်းဆိုချက်၊ "လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ရနိုင်မယ့် " တောင်းဆိုချက်၊ "လက်တွေ့ကျတဲ့" တောင်းဆိုချက်အတွက်လောက်ပဲ တိုက်ပွဲဝင်ရေးအဆင့်ရောက်အောင် အဆင့်လျှော့ချထားသူတွေ ဖြစ်နေကြတယ်။

အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုနဲ့ ပတ်သက်ရင် တချို့က အလုပ်သမားတွေခေါင်းထဲ တော်လှန်ရေးသမားတွေ "ရိုက်သွင်း" ဖို့ ကြိုးစားနေတဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့ တိုက်ပွဲဝင်နိုင်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို အလုပ်သမားထုကိုယ်တိုင်က တင်ပြလာကြသေးဘူးဆိုပြီး ပြောကြတယ်။ တချို့ကတော့ လက်ရှိကာလဟာ နိုင်ငံရေးတော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ အချိန်ကျပြီဖြစ်သလို ဖြစ်လည်းဖြစ်နိုင်ခြေရှိတယ်၊ ဒါပေမဲ့ တောင့်တင်းခိုင်မာတဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတွေ ဘာတွေ တည်ထောင်စရာမလိုဘဲ တော်လှန်ရေးကို လက်ရှိသုံးစွဲနေတဲ့ နည်းတွေနဲ့လုပ်ရင် ဖြစ်ပါတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ လီနင်ကတော့ ပထမအမျိုးအစားကို အချောင်သမားတွေလို့ခေါ်ပြီး ဒုတိယအမျိုးအစားကိုတော့ နာမည်ခံတော်လှန်ရေးသမားတွေလို့ ခေါ်လိုက်တယ်။ အဲဒီအမျိုးအစား နှစ်ခုစလုံးဟာ အပျော်တမ်းဝါဒကို ဦးညွှတ်ကြပြီး ဒီဝါဒဟာ ဖယ်ရှားပစ်လို့ ရနိုင်တဲ့အရာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုလည်း မယုံကြည်ကြဘူး။ နောက်ပြီး နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲကို စွမ်းအင်၊ တည်ငြိမ်မှုနဲ့ စဉ်ဆက်မပြတ်မှုတွေ ပေးစွမ်းနိုင်တဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ထူထောင်ရေးဆိုတဲ့ အရင်းခံ လက်တွေ့တာဝန်အကြောင်းလည်း နားမလည်ကြပါဘူး။ အပျော်တမ်းအစုတွေဟာ အပျော်တမ်းဝါဒကို သတိထားမိပြီး စွန့်ပစ်ခြင်းမပြုသရွှိ နိုင်ငံရေးတာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ဟာ "လက်တွေ့"ဆိုတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်ကိုချိတ်ပြီး

ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲတဲ့ နည်းလမ်းတွေကို နှစ်သက်စွဲလမ်းနေသလိုတောင် ဖြစ်နေတယ်။ နောက်ပြီး လက်တွေ့ကျဖို့ဆိုရင် ကိုယ့်လုပ်ငန်းတာဝန်ကို လူထုကြီးထဲက ခေတ်နောက်အကျဆုံးအလွှာ လက်ခံနိုင်အောင်အထိ လျှော့ချထားရမယ်လို့ ထင်မှတ်မှားနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ မျှော်လင့်ချက်မဲ့တဲ့ အပျော်တမ်းသမားတွေသာဖြစ်ပြီး ဓမ္မတာပဲ ဘယ်နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းတာဝန်ကိုမှ ထမ်းဆောင်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ တော်လှန်ရေးအရေးတော်ပုံအတွင်းမှာ အစုတွေမဆိုထားနဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ချင်းတွေတောင် အံ့ဘနန်းစွမ်းရည်တွေ ထုတ်ဖော်ပြသနိုင်တယ်ဆိုတာကို ရှုရှားပြည် လက်တွေ့လှုပ်ရှားမှု လုပ်သားတိုင်း သိကြပေမယ့် အဲဒီလက်တွေ့ဆရာတွေ မသိနိုင်ကြတော့ဘူး။ ဘယ်လိုဘဲဖြစ်ဖြစ် ရှုရှားတော်လှန်ရေးအင်အားတွေဟာ စစ်မှန်တဲ့ တော်လှန်ရေးသဘောတရားရဲ့လမ်းညွှန်မှုကို ခံယူပြီး အလိုအလျောက် နိုးကြားလာနေတဲ့ တကယ်တမ်း တော်လှန်တဲ့ လူတန်းစားအပေါ် အမှီပြုအားထားမယ်ဆိုရင် နောက်ဆုံးမှာ သူတို့ရဲ့ ဧရာမစွမ်းအားကြီးကို အပြည့်အဝ ထုတ်ပြသနိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အမှန်တော့ လက်တွေ့လှုပ်ရှားနေတဲ့ လုပ်သားတွေနဲ့ ပြည်သူလူထုတွင်းက သာမန်လူတွေဟာ သပိတ်တိုက်ပွဲတွေ လမ်းပေါ်တိုက်ပွဲတွေမှာ ပုလိပ်တွေ စစ်တပ်တွေနဲ့ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရင်း သူမတူ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှုတွေနဲ့ မကုန်ခန်းနိုင်တဲ့ စွမ်းအားတွေကို ပြသနိုင်စွမ်းရှိသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို တိုက်ပွဲတွေမှာ သူတို့ဟာ လှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ခုလုံးက ထွက်ပေါ်လာမယ့် ရလဒ်တွေကိုလည်း ပြဋ္ဌာန်းနိုင်စွမ်းရှိသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခုမှတ်ထားဖို့ လိုတာက နိုင်ငံရေးပုလိပ်အဖွဲ့ကို ရင်ဆိုင်ဖို့ဆိုရင် ဒီလုပ်ငန်းမှာ ကျွမ်းကျင်မှုအပြည့်ရှိတဲ့ ဇောက်ချလုပ်ကိုင်တဲ့ တော်လှန်ရေးသမား professional revolutionaries မျိုး ရှိဖို့လိုတယ်။ အဲသလို ကျွမ်းကျင်မှုရှိပြီး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်မယ့် တော်လှန်ရေးသမားမျိုးကို ဘယ်သူတွေက မွေးထုတ်နိုင်ပါသလဲ။ လူထုကြီးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ လှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ အခိုင်အမာတောင်းဆိုချက်တွေကို လူထုကြီး ဖော်ထုတ်လာအောင် လုပ်ရမယ်။ ဒါ့အပြင် တော်လှန်ရေးသမားတွေအများကြီးကို လုပ်သားထုကြီး ဖော်ထုတ်လာအောင်လည်း လုပ်ရမယ်။ ဒီနေရာမှာလည်း အဓိကပြဿနာဟာ ကျွမ်းကျင်ပြီး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်မယ့် တော်လှန်ရေးသမားများရဲ့ပါတီနဲ့ စင်ကြယ်ရိုးရှင်းတဲ့ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုအကြား ဆက်ဆံရေးအပေါ် ဘယ်လိုရှုမြင်သလဲ ဆိုတဲ့အချက်ပဲ ပြန်ရောက်လာပါတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒီများကတော့ အလိုအလျောက် လူထုလှုပ်ရှားမှုကို အဓိကထားကြတဲ့အတွက် ကျွမ်းကျင်ပြီး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်မယ့် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတို့ နိုင်ငံရေးလမ်းကြောင်းတို့ကို မလိုအပ်ဘူးလို့ပဲ ယူဆကြပါတယ်။ အမှန်တော့ လူထုအလိုအလျောက် လှုပ်ရှားမှု ကြီးထွားကျယ်ပြန့်လာလေလေ အဲသလို ကျွမ်းကျင်ပြီး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်မယ့် တော်လှန်ရေးသမားတွေကို ပိုလိုလာလေလေ ဖြစ်နေတယ်။ (ကျွန်တော်တို့ကသာ အလုပ်သမားတွေကို ရှေ့မချီတက်စေဘဲ၊ ချိန်မှတ်နေစေချင်တာမျိုး မဟုတ်ရင်) အလိုအလျောက် နိုးကြားလာနေတဲ့ လူထုဟာ သူတို့အထဲကနေပြီး အချိန်ပြည့် တော်လှန်ရေးသမားတွေ အများအပြား မွေးထုတ်ပေးနေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဂ။ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းနဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းခြားနားချက်

စီးပွားရေးဝါဒီတွေနဲ့ ဆွေးနွေးတဲ့အခါတိုင်း နိုင်ငံရေးတော်လှန်ရေးကို ဘယ်သူတွေက ဆောင်ကြဉ်းမလဲဆိုတဲ့ ပြဿနာကို ရောက်လာရင် သူတို့ရှောင်ကွင်းသွားတတ်တဲ့ အရာကတော့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ရှိသင့်မရှိသင့်ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မလွဲမရှောင်သာလို့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခု လိုအပ်တယ်လို့ လက်ခံရင်တောင် အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းနဲ့ပဲ လုံလောက်တယ်လို့ ယူဆကြပါတယ်။ အမှန်တော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ် အရေးတော်ပုံအတွက် နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲဆိုတာ အလုပ်ရှင်နဲ့ အစိုးရအပေါ် တိုက်ပွဲဆင်တဲ့ အလုပ်သမားအရေး စီးပွားရေးတိုက်ပွဲထက် ပိုကျယ်ပြန့်သလို ပိုလဲရှုပ်ထွေးပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း တော်လှန်တဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့အစည်းဟာ အမျိုးအစားမတူတဲ့ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အကြမ်းဖျဉ်းကြည့်မယ်ဆိုရင်တောင် အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းနဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတို့အကြား အောက်ပါမတူတဲ့အချက်တွေကို တွေ့နိုင်တယ်။

အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းတွေဟာ (၁) အလုပ်သမားသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတွေ ဖြစ်တယ်။ (၂) ကျယ်ပြန့်လေ ကောင်းလေ ဖြစ်ပါတယ်။ (၃) အခြေအနေက ခွင့်ပြုရင်ခွင့်ပြုသလောက် ဖြစ်အောင်လုပ်ရတယ်။ တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတွေကတော့ အဲသလိုမဟုတ်ဘူး။ (၁) တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းကို ကိုယ့်ကျွမ်းကျင်မှု အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းတစ်ခု လုပ်သလိုမျိုး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်တဲ့ သူတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းတယ်။ (၂) ဒါကြောင့် အဖွဲ့ဝင်တွေကိုလည်း အလုပ်သမားတို့ ပညာတတ်တို့ ဘာအလုပ်လုပ်သလဲ၊ ဘာနဲ့အသက်မွေးသလဲတို့ ခွဲခြားမနေတော့ဘဲ အထက်ပါ ကျွမ်းကျင်မှုရှိပြီး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်ခြင်းဆိုတဲ့ ဘုံတူညီချက်နဲ့ သိမ်းသွင်းတယ်။ (၃) တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းကို သိပ်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖွဲ့စည်းတာမျိုး လုပ်လို့မရဘူး။ လျှို့ဝှက်နိုင်သမျှ လျှို့ဝှက်ရမယ်ဆိုတဲ့အချက်နဲ့ ဖွဲ့စည်းထားရမယ်။ တတိယမတူညီချက်ဟာ ဇာဘုရင် သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်ဆိုတဲ့ စနစ်ဆိုးကြောင့် ကွာခြားနေရတယ်လို့ ဆိုနိုင်တယ်။ နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်မှုရှိတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာတော့ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းနဲ့ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းအကြား ခြားနားချက်ဟာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂနဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီပါတီတွေအကြား ခြားနားချက်လိုပဲ ထင်ထင်ရှားရှား ရှိတယ်။ အများအားဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းပြည်ကိုလိုက်ပြီး မတူတဲ့သမိုင်းရေးအဖြစ်စေ တရားဥပဒေရေးအဖြစ်စေ၊ တခြားအကြောင်းအချက်တွေကြောင့်ဖြစ်စေ ဒီအဖွဲ့အစည်း ၂ မျိုး ကြား ဆက်နွယ်မှုတွေဟာ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေကြတယ်။ ဒီဆက်နွယ်မှုတွေရဲ့ နီးကပ်မှု၊ ရှုပ်ထွေးမှုစတဲ့ အတိုင်းအတာတွေဟာ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေကြတယ်။ (ကျွန်တော်တို့ သဘောကတော့ ဒီဆက်နွယ်မှုတွေဟာ အတတ်နိုင်ဆုံး နီးကပ်သင့်တယ်၊ ရှင်းလင်းရိုးစင်းသင့်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။) ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံရေး လွတ်လပ်မှုရှိတဲ့ တိုင်းပြည်တွေမှာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းနဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်ပါတီ အဖွဲ့အစည်းတို့ တစ်ထပ်တည်း ဖြစ်နေတာမျိုးကတော့ မရှိနိုင်ပါဘူး။

ဇာဘုရင်သက်ဦးဆံပိုင်စနစ် စိုးမိုးထားတဲ့ ရုရှားပြည်မှာတော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် အဖွဲ့အစည်းနဲ့ အလုပ်သမား အဖွဲ့အစည်းအကြား ခြားနားချက်အားလုံး ပျောက်သွားတယ်။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေရော လေ့လာရေး အစုတွေရော အားလုံးကို ပိတ်ပင်ထားတဲ့အတွက် ဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီး အလုပ်သမားတွေရဲ့ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲ ဖော်ပြချက်ဖြစ်တဲ့ သပိတ်မှောက်တာတွေကိုလည်း ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် ပိတ်ပင်တားဆီးထားတဲ့အတွက် ဖြစ်တယ် ။ ဒါကြောင့် စီးပွားရေး တိုက်ပွဲဆင်နေတဲ့ အလုပ်သမားတွေကိုလည်း နိုင်ငံရေးပြဿနာကို စိတ်မဝင်စားဘဲ မနေနိုင်အောင် အခြေအနေက တွန်းပို့နေသလို ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေကိုလည်း ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီပါဒနဲ့ အလုပ်သမားသမဂ္ဂပါဒနစ်ခုကို အရောရောအထွေးထွေးဖြစ်အောင် အခြေအနေက တွန်းပို့ထားတယ်။

ဒီနေရာမှာအလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းနဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့အစည်းအကြား ဘယ်လိုဆက်ဆံရေး ထူထောင်မလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းပေါ်လာတယ်။ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲကို ဆင်နွှဲမယ့် အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းဆိုတာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂပဲ ဖြစ်သင့်တယ်။ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အလုပ်သမားတိုင်းဟာလည်း အဲဒီအလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းကို အစွမ်းကုန် ထောက်ကူသင့်သလို အလုပ်တွေမှာလည်း ဝင်လုပ်သင့်တယ်။ ဒါမှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့က တဆင့်တက်ပြီး ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အလုပ်သမားတွေ မျှသာပဲ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေထဲမှာ ပါဝင်နိုင်တယ်လို့ ဆိုလာကြပြန်တယ်။ ဒီအမြင်ကျတော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေရဲ့ လူထုအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်မှု နယ်ပယ်ကို ကျဉ်းမြောင်းသွားစေမှာသာဖြစ်လို့ လက်ခံဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

မကြာခင်ကတော့ ရုရှားပြည်မှာ ဆိုရှယ်လစ်မဟုတ်တဲ့ နိုင်ငံရေးမပါတဲ့ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းတွေကို တရားဝင်ဖွဲ့စည်းခွင့် ပေးလာတယ်။ အလျင်အမြန် ကြီးထွားလာနေတဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်လမ်းကြောင်းပေါ်က အလုပ်သမား လူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုရဲ့ ခြေလှမ်းတိုင်းဟာ ဒီတရားဝင်ဖွဲ့စည်းခွင့်ပေးရေး ကြိုးပမ်းချက်တွေကို ဆပြန်တိုးလာအောင် တွန်းတင်လိုက်သလို ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ဒီကြိုးပမ်းချက်တွေဟာ အများပိုင်းက တည်ဆဲစနစ်ကို ထောက်ခံသူတွေဆီက လာတာပါ။ ဒါပေမဲ့ တချို့ကတော့ အလုပ်သမားများ ပင်ကိုယ်ဆီက လာပါတယ်။ တချို့ကတော့ လစ်ဘရယ်ပညာတတ်တွေဆီက ထွက်လာပါတယ်။ ဒီအခြင်းအရာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ လုပ်သင့်တာတွေကတော့ -- ဗာဆီလီယက်ဖ်နဲ့ ဇူဘားတော့ဖ်တို့လို လူတွေ၊ ဇာဘုရင် စစ်ပုလိပ်တွေနဲ့ ခရစ်ယာန်

ဘုန်းကြီးတွေရဲ့ ကြိုးပမ်းချက် သဘာဝကို ဖွင့်ချရာမှာဖြစ်သလို သူတို့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေကိုလည်း အလုပ်သမားတွေသိအောင် ရှင်းပြ ဖော်ထုတ်ကြရပါမယ်။ နောက်ပြီး အစည်းအဝေးတွေမှာ လစ်ဘရယ်နိုင်ငံရေးသမားတွေ ပြောနေတဲ့ စေ့စပ်သင့်မြတ်ရေး အဘော်တွေ အကြောင်းလည်း ဖွင့်ချကြရပါမယ်။ (လူတန်းစားများအကြား ငြိမ်းချမ်းစွာ ပူးပေါင်းရေးကို တကယ်လိုလားလို့ပဲ ပြောပြော၊ အာဏာပိုင်တွေကို ဖားချင်လို့ပဲ ပြောပြော၊ ရိုးအလို့ပဲ ပြောပြောပေါ့။) နောက်ဆုံးအနေနဲ့ကတော့ ပုလိပ်တွေဟာ ဒီလို ဖြောင့်အစည်းအဝေးတွေနဲ့ တရားဝင်ဖွဲ့ခွင့်ပေးထားတဲ့ အသင်းအဖွဲ့တွေထဲက "တက်ကြွသူ" တွေကို ဖော်ထုတ်စောင့်ကြည့် တတ်ကြတယ်။ အဲဒီတရားဝင်အဖွဲ့အစည်းတွေကို အသုံးပြုပြီး တရားမဝင်အဖွဲ့အစည်းတွေထဲမှာ သူလျှို့ဒလန်တွေ သွင်းထားတတ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ပုလိပ်တွေရဲ့ ထောင်ချောက်တွေကို မနင်းမိစေဖို့ အလုပ်သမားတွေသိအောင် သတိပေးကြရပါမယ်။

အလုပ်သမားလူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုကို တရားဝင်ခွင့်ပြုတာဟာ ရေရှည်မှာ ကျွန်တော်တို့အတွက် အကျိုးရှိပါတယ်။ ထောင်ချောက်တွေ ချကြပါစေ။ ကျွန်တော်တို့က ဖွင့်ချကြမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ တရားဝင်ဖွဲ့စည်းခွင့်ပြုခြင်းဆိုတာ လျှို့ပုဂံမှ နည်းနိုင်သမျှနည်းပြီး၊ ကျယ်ပြန့်နိုင်သမျှကျယ်ပြန့်တဲ့ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းတွေ ဖွဲ့စည်းရေးပြဿနာကို မဖြေရှင်းနိုင်ပါဘူး။ တစ်ဖက်မှာလည်း လျှို့ပုဂံကို အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းတွေလည်း ရှိနေတတ်လို့ အဲဒီလမ်းကြောင်းကို လိုက်နေတဲ့ အလုပ်သမားတွေကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ အစွမ်းကုန် အားပေးထောက်ခံရဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေဟာ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲတွေကို ကြီးထွားလာအောင်နဲ့ ခိုင်မာတောင့်တင်းအောင် လုပ်ပေးနိုင်စွမ်းရှိသလို နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုနဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတွေ ဖွဲ့စည်းမှုတို့အတွက်လည်း အလွန်အရေးပါတဲ့ အရန်အင်အားလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ပိုလန်ရဲဘော်တွေရဲ့ အတွေ့အကြုံကို နည်းနည်းပြောဖို့ လိုလိမ့်မယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ပိုလန်ရဲဘော်တွေ လုပ်ခဲ့ဖူးတဲ့ စက်ရုံတွေမှာ တရားဝင်အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းနဲ့ လျှို့ပုဂံတော်လှန်ရေးကော်မတီ ရောနှောထားတဲ့ အစီအစဉ်ကို ရုရှားအလုပ်သမားတွေ လုပ်ဖို့စီစဉ်နေကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က စက်ရုံအသီးသီးကို သူ "ကော်မတီ" နဲ့သူ တင်းကျပ်တဲ့စနစ် တစ်ခုထဲမှာ သွတ်သွင်းထားကြတဲ့အတွက် စစ်ပုလိပ်တွေက အဲဒီ "လျှို့ပုဂံ" အဖွဲ့အစည်းတွေကို တစ်ချို့ထဲ သိမ်းကျုံးဖမ်းလို့ လွယ်နေတယ်။

ပိုလန်ရဲဘော်တွေဟာ ဒီလို ခဏခဏခံလိုက်ရလို့ အဲဒီစနစ်ကို ဖျက်ပစ်လိုက်ကြပြီ။ ရုရှားမှာတော့ ခုမှစမလို့ လုပ်နေတုန်း။ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းတွေကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖွဲ့ချင်တယ်ဆိုရင် တော်လှန်ရေးသမားတွေကိုလည်း အဖမ်းမခံစေချင်ရင်၊ စစ်ပုလိပ်တွေ အချီကောင်း မမိစေချင်ရင် အဲဒီအဖွဲ့အစည်းတွေကို ပုံသေတင်းကျပ်တဲ့ ဖွဲ့စည်းမှုမျိုးနဲ့ မထားမှ ဖြစ်လိမ့်မယ်။ အဲသလို ဆိုပြန်တော့ လျော့ရိလျော့ရဲ့ အဖွဲ့အစည်းဆိုရင် ဘာသွားလုပ်မှာလဲလို့ မေးစရာ ပေါ်လာတယ်။ အဖွဲ့ဝင်တွေကိုလည်း မှတ်ပုံမတင် တိတိကျကျလည်း ဖွဲ့မထားတဲ့အရာကို အဖွဲ့အစည်းလို့တောင် မခေါ်သင့်ဘူးလို့လည်း စောဒကတက်ကြတယ်။ အဖွဲ့အစည်းလို့တောင် မခေါ်နိုင်တဲ့အရာလို့ပြောပြော၊ အရေးအကြီးဆုံးက ကိုယ်လုပ်ချင်သမျှ အရာအားလုံးကို လုပ်နိုင်ဖို့ မဟုတ်ဘူးလားလို့ပဲ ပြန်မေးပါရစေ။ အဲဒီ "အဖွဲ့ဝင်မရှိတဲ့ အဖွဲ့အစည်း" ဟာ အနာဂတ်အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေနဲ့ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်အကြား ခိုင်မြဲတဲ့ အဆက်အသွယ်တစ်ခုကို ပန္နက်ချနိုင်ရင် တော်ပြီပေါ့။ သက်ဦးဆံပိုင်အာဏာရှင်စနစ်အောက်မှာ ရွေးချယ်ပွဲတွေလုပ်၊ အစီရင်ခံစာတွေရေး၊ လူတိုင်းမဲပေးခွင့်တွေမှာပါဝင် စတဲ့ စတဲ့ အလုပ်တွေလုပ်ပြီး ကျယ်ပြန့်တဲ့ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု တည်ထောင်ချင်သူတွေဟာ ဘယ်တော့မှ ပြင်လို့မရတဲ့ စိတ်ကူးယဉ်သမားတွေပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဖြစ်သင့်တာကတော့ စိတ်အချရဆုံး အတွေ့အကြုံအရှိဆုံး ထုသားပေသားအကျဆုံး အလုပ်သမားတွေ ပါဝင်တဲ့ အမြဲတေအစုလေးတွေကို ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် သိပ်သိပ်သည်းသည်း ဖွဲ့စည်းထားရပါမယ်။ ဒီအစုလေးတွေဟာ အဓိကမြို့နယ်တွေကို ကိုယ်စားပြုပြီး တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းနဲ့ လျှို့ပုဂံရေး သံမဏိစည်းကမ်းများအရ ဆက်သွယ်မှု ရှိရပါမယ်။ ဒီအစုလေးတွေဟာ အကျယ်ပြန့်ဆုံး လူထုထောက်ခံမှုကို ရရှိတဲ့ အနေအထားမှာ ပုံစံကျ ဖွဲ့စည်းမှု မလိုအပ်ဘဲနဲ့ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ လုပ်ငန်းအားလုံးကို ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်နည်းကျကျ လုပ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီဖြစ်ရပ်ကနေ သင်ခန်းစာရတာကတော့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွက်

ခိုင်ခံ့တဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်ချခြင်းကို စတင်လုပ်ကိုင်မယ်ဆိုရင် လှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ခုလုံးကို တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်ဖြစ်အောင် ထိန်းပေးနိုင်ရုံမက အလုပ်သမားသမဂ္ဂလုပ်ငန်းတွေရော ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းတွေကိုပါ ထမ်းဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိတယ်ဆိုတဲ့အချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုမှမဟုတ်ဘဲ လူထုကြီး များနိုင်သမျှများများ ပါဝင်လာအောင်ဆိုပြီး ကျယ်ပြန့်တဲ့ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခု တည်ထောင်နိုင်ဖို့ စတင်လိုက်မယ်ဆိုရင် ဘယ်ရည်မှန်းချက်မှ အထမြောက်မှာမဟုတ်ဘဲ မြေပါလည်းဆုံး သားလည်းဆုံး ဖြစ်သွားမှာပဲ။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ တကွတည်း ပြန့်ကျဲနေသလို ကျွန်တော်တို့ အင်အားတွေကလည်း ပုလိပ်တွေရဲ့ မှန်မှန်အဖြိုခွဲခံနေရလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ထူထောင်မယ်ဆိုရင်တောင် ဇူဘားတော့ဖ်တို့ ဩဇာရော့ဖ်တို့ ဖွဲ့နေကြသလို အဖွဲ့မျိုးပဲ ထူထောင်လို့ ရပါလိမ့်မယ်။

ဒီနေရာမှာ ဂျာမနီအတွေ့အကြုံကို နမူနာယူဖို့ကောင်းတယ်။ ဂျာမနီမှာတော့ လူထုအဖွဲ့အစည်းတွေ ဖွဲ့လို့ရနေတယ်။ ဒါကြောင့် ဘာလုပ်လုပ် လူထုက အစချီတယ်။ အဲဒီနိုင်ငံက အလုပ်သမားလူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုက ရှုရှားလို မွေးကင်းစမဟုတ်ဘဲ လမ်းလျှောက်သင်တဲ့အရွယ် ရောက်နေပြီ။ အခုဆိုရင် “လက်တဆုပ်စာ” သံခဲတင် ဂျာမန်ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်ခေါင်းဆောင်တွေကို လူထုကြီးက အလွန်ပဲ တန်ဖိုးထားနေကြတယ်။ မနာလိုမရွံ့မဖြစ်နေတဲ့ ပါလီမန်ထဲက အမတ်မင်းတချို့ကဆိုရင် ဘေဘယ်နဲ့ လစ်ဘနက်တို့ခေါင်းဆောင် အုပ်စုတစ်စုကိုပဲ ထပ်တလဲလဲတွေ့နေရတဲ့ ဂျာမန်ပါတီကို နာမည်ခံ အလုပ်သမားလူတန်းစားပါတီပဲဆိုပြီး မေးငေါ့လေ့ ရှိတယ်။ တချို့ကလည်း မင်းတို့အလုပ်သမားတွေ ရွေးကောက်လွှတ်လိုက်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်က ကိုင်ဇာဘုရင်ကြီး ခန့်လိုက်တဲ့သူထက်တောင် သက်တမ်းပိုရှည်နေပါလားလို့ ပြောကြတယ်။ ဂျာမန်ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေကတော့ လူထုကြီးနဲ့ ခေါင်းဆောင်အကြား ရန်တိုက်ပေးနေတဲ့ အဲသလို မြောက်ထိုးပင့်ကော် လုပ်ရပ်တွေကို ခပ်ပြုံးပြုံးပဲ ကြည့်နေကြတယ်။ သူတို့ကတော့ နိုင်ငံရေးစဉ်းစားတွေခေါ် မှုဘက်မှာ အတော်လေးရင့်ကျက်နေပြီ။ အဲဒီ အရည်အသွေး ပြည့်ဝပြီး ကျွမ်းကျင်မှုအပိုင်းမှာလည်း လေ့ကျင့်သင်ကြားထားသူတွေဖြစ်တဲ့ အတွေ့အကြုံ တပုံတခေါင်းကြီးရှိတဲ့ သဟဇာတ ချိန်ခွင်ညှာညီအောင်လုပ်နိုင်တဲ့ လက်တဆုပ်စာ ခေါင်းဆောင်မျိုးမရှိရင် ဂျာမနီလို ခေတ်မီနိုင်ငံမျိုးမှာ ဆုံးခန်းတိုင် တိုက်ပွဲမဆင်နွှဲနိုင်ဘူးဆိုတဲ့ လက်တွေ့အတွေ့အကြုံတွေ ကြုံခဲ့ဖူးသူတွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဆပိုဘိုးဒါအမှတ် ၁ ဂျာနယ်မှာ အိုင်ပင်နီပို ပိုနေးဆင့်စက်ရုံမှာရှိတဲ့ သူတို့ရဲ့ စီးပွားရေးဝါဒီ အလုပ်သမားတွေဘက်က ခုခံကာကွယ်တဲ့ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ပါလာတယ်။ “မနေ့ကနဲ့ မနက်ဖန်အကြား အမျှင်မပြတ်ဆက်သွယ်မှု ပြတ်တောက်နေတယ်။ အတိတ်က အတွေ့အကြုံကို အနာဂတ်အတွက် လမ်းညွှန်အဖြစ် မသုံးနိုင်တော့ဘူး။ လူထုကြီးထဲမှာ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း အမြစ်တွယ်ထားသူလည်း မရှိသလောက်ဖြစ်နေတယ်။ အလုပ်တွေကို လူရှူးတရာက လုပ်တာမဟုတ်ဘဲ ပညာရှိ တစ်ဒါဇင်လောက်က လုပ်နေတယ်။ ပညာရှိတစ်ဒါဇင်ဆိုတာ တစ်ချက်တည်းနဲ့ အသေရိုက်သတ်လို့ ရတာမျိုးဖြစ်ပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဟာ လူထုကြီးကို ပွေ့ပိုက်ထားပြီး လုပ်သမျှ လူထုကြီးကနေ အစချီတယ်ဆိုရင် အရေးတော်ပုံကြီးကတော့ ဘယ်လိုဖျက်ဖျက် မပျက်နိုင်ပါဘူး”လို့ ရေးထားတာ တွေရတယ်။ ဒီဆောင်းပါးကလဲ မြောက်ထိုးပင့်ကော်လုပ်ပြီး ခေါင်းဆောင် (ပညာရှိ တစ်ဒါဇင်) နဲ့ လူထုကြီး (လူရှူးတစ်ရာ) ကို ရန်တိုက်ပေးတဲ့ အမျိုးအစားထဲမှာ ထည့်သွင်းတဲ့ဆောင်းပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဖွဲ့အစည်းတွေ မြေအလှန်ခံရတဲ့ ပြဿနာကိုပဲ စီးပွားရေးဝါဒီတွေက တင်တင်နေလို့ လီနင်က “လူရှူး တစ်ရာထက် ပညာရှိ တစ်ဒါဇင်ကို မြေလှန်ရတာ အများကြီး ပိုခက်ပါတယ်။ ဒီလိုပြောတဲ့အတွက် ကျွန်တော်ကို ဒီမိုကရေစီ ဆန့်ကျင်ရေးသမား ဘာညာ တံဆိပ်မျိုးစုံတပ်ပြီး လူထုနဲ့ ဘယ်လောက် ရန်တိုက်ပေးပေး ကျွန်တော်ကတော့ ဒီလိုဘဲ ပြောရမှာပါပဲ။”လို့ တုံ့ပြန်ပါတယ်။ အထက်ပါ ပညာရှိ လက်တဆုပ်စာဆိုတာ လီနင်က ကျောင်းသားထဲက ထွက်လာတာဖြစ်စေ အလုပ်သမားထဲက ထွက်လာတာဖြစ်စေ professional revolutionaries ကျွမ်းကျင်မှုရှိပြီး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်တဲ့ တော်လှန်ရေးသမားတွေကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်းနဲ့ ပတ်သက်ရင် လီနင်ရဲ့အမြင်က အောက်ပါအချက် ၅ ချက်ကို အခြေပြုပါတယ်။

(၁) အဆက်မပြတ်သယ်ဆောင်နိုင်မှုကို ထိန်းသိမ်းပေးတဲ့ တည်ငြိမ်တဲ့ ခေါင်းဆောင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုရှိရင် ဘယ်တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုမှ ရေရှည်တောင့် မခံနိုင်ဘူး။ (၂) တိုက်ပွဲထဲကို အလိုအလျောက်ရောက်လာပြီး လှုပ်ရှားမှုရဲ့ အခြေခံအင်အားအဖြစ် ပါဝင်လာတဲ့ ပြည်သူလူထု ကျယ်ပြန့်လေလေ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းမျိုး ပိုမိုလိုအပ်လာရုံမက အဖွဲ့အစည်းလည်း ခိုင်မာပြီး တသားတည်းဖြစ်ဖို့ ပိုပြီးလိုအပ်လေလေ ဖြစ်ပါတယ်။ (၃) အဲသလို အဖွဲ့အစည်းကိုဖွဲ့စည်းရာမှာ တော်လှန်ရေးလက်တွေ့ လှုပ်ရှားမှုမှာ ဇောက်ချလုပ်ကိုင်နေတဲ့ သူတွေနဲ့ အဓိကထား ဖွဲ့စည်းရမယ်။ (၄) သက်ဦးဆံပိုင်အာဏာရှင်စနစ် နိုင်ငံတစ်ခုမှာတော့ အဲသလိုအဖွဲ့အစည်းရဲ့ အဖွဲ့အစည်းဝင်အဖြစ် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုမှာ ဇောက်ချပါဝင် လုပ်ကိုင်နေသူတွေ၊ နိုင်ငံရေးပုလိပ်တွေကို ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ဖို့ အတတ်ပညာတွေ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးထားသူတွေနဲ့ပဲ ကန့်သတ်ဖွဲ့စည်းနိုင်လေလေ အဖွဲ့အစည်းကို မြေလှန်ဖို့ ပိုပြီးခက်ခဲလေလေ ဖြစ်ပါတယ်။ (၅) တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းကို အဲသလို ဖွဲ့စည်းနိုင်လေလေ အလုပ်သမား လူတန်းစားနဲ့ တခြားလူမှုလူတန်းစားတွေထဲကနေ လှုပ်ရှားမှုကြီးထဲမှာ ပါဝင်ပြီး လက်တွေ့လုပ်ငန်းတွေ တက်တက်ကြွကြွ လုပ်နိုင်တဲ့သူ များပြားလေလေ ဖြစ်တယ်။

ဒီ ၅ ချက်ထဲက နောက်ဆုံး ၂ ချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောလိုပါတယ်။ ပညာရှိတစ်ဒါဇင်ကို ချေမှုန်းပစ်ဖို့ ပိုလွယ်သလား၊ လူရှူးတစ်ရာကို ချေမှုန်းပစ်ဖို့ ပိုလွယ်သလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းကနေပြီး တင်းတင်းကျပ်ကျပ် လျှို့ဝှက်မှုထိန်းသိမ်းရမယ့် အခြေအနေမှာ လူထုလက္ခဏာဆောင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်း တည်ရှိနိုင်မလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ရောက်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ လူထုလက္ခဏာဆောင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဆိုတာ ဒီလောက် တင်းတင်းကျပ်ကျပ် လျှို့ဝှက်မှု မရှိနိုင်ပါဘူး။ အဖွဲ့အစည်းကို professional revolutionary တွေနဲ့ ဖွဲ့နိုင်လေလေ လုံခြုံမှုရှိလေလေဆိုတဲ့ အချက်ကိုလည်း နည်းနည်းရှင်းပြဖို့ လိုလိမ့်မယ်။ လျှို့ဝှက်လုပ်စရာရှိတာ အားလုံးကို ကျွမ်းကျင်မှုရှိပြီး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်သူ တော်လှန်ရေးသမား နည်းနိုင်သမျှ အနည်းငယ်ကပဲ ဒိုင်ခံလုပ်ဖို့ဆိုတာ သူတို့ကပဲ "အားလုံးကိုယ်စား စဉ်းစားပေး" ဖို့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ပါ။ သာမန်လူထုက လှုပ်ရှားမှုထဲ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ဖို့မလိုဘူးလို့ ဆိုလိုတာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါနဲ့ ပြောင်းပြန် ဖြစ်မှာပါ။ အချိန်ပြည့်တော်လှန်ရေးသမားတွေ လူထုထဲက အများအပြား ထွက်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လျှို့ဝှက်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို ဗဟိုစုစည်းချုပ်ကိုင်မှုအဖြစ် ထားရှိရေးဆိုတာ လှုပ်ရှားမှုကြီးရဲ့ လုပ်ငန်းအဝဝကို ဗဟိုက စုစည်းချုပ်ကိုင်မှုဆိုပြီး အဓိပ္ပာယ်ကောက်လို့ မဖြစ်ပါဘူး။ တရားမဝင် ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း ဆိုပါစို့။ ဒီလုပ်ငန်းရဲ့ လျှို့ဝှက်ရေးရာ အပိုင်းကို အချိန်ပြည့်တော်လှန်ရေးသမားတချို့ လက်ထဲမှာ စုစည်းချုပ်ကိုင်လိုက်တဲ့အတွက် ဒီလုပ်ငန်းမှာ လူထု အကျယ်ပြန့်ဆုံး တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်မှုဟာ ကျဆင်းသွားမှာ မဟုတ်တဲ့အပြင် အဆပေါင်းများစွာ တိုးပွားလာမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို အနံ့အပြား ဖြစ်လာရင် လျှို့ဝှက်လုပ်ငန်းလို့တောင် ပြောလို့မရတော့ဘဲ ပုလိပ်တွေ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဌာနတွေ၊ တရားရေးဌာနတွေအတွက် ထောင်နဲ့ချီနေတဲ့ လက်ကမ်းစာရွက်တွေကို တစ်ရွက်ချင်း အရေးယူဖို့ ခက်ခဲကုန်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းမှာပဲမဟုတ်၊ တခြား လုပ်ငန်းများမှာလည်း ဒီသဘောပါပဲ။ အကျယ်အပြန့် ဖြစ်လာတဲ့အတွက် တက်တက်ကြွကြွပါဝင်တဲ့ လူထုကြီးလည်း ထိခိုက်နစ်နာမှု သိပ်မရှိနိုင်တော့ဘူး။

အထက်မှာပြောခဲ့သလို အလျှို့ဝှက်ဆုံး လုပ်ငန်းတွေကို တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုထဲမှာ ဗဟိုစုစည်းချုပ်ကိုင်မှု လုပ်လိုက်တာကြောင့် တခြားအဖွဲ့အစည်းအများအပြားရဲ့ လှုပ်ရှားမှုအရည်အသွေးနဲ့ အတိုင်းအတာကို မလျော့ပါးစေနိုင်ဘူး။ မလျော့ပါးစေတဲ့အပြင် ပိုလို့တောင် တိုးပွားလာစေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ တခြားအဖွဲ့အစည်းတွေက လူထုအကျယ်အပြန့် ပါဝင်နိုင်အောင် ပုံသေစနစ် အနည်းဆုံး လျှို့ဝှက်မှု အနည်းဆုံးထား ဖွဲ့ကြတာတွေပါ။ ဥပမာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေ၊ အလုပ်သမား ကိုယ်ထူကိုယ်ထ စာသင်အစုလေးတွေ၊ တရားမဝင်စာပေ လေ့လာရေးအစုတွေနဲ့ တခြား လူမှုအလွှာများအတွင်းက ဆိုရှယ်လစ်အစုတွေ ဒီမိုကရေစီအစုတွေ စတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေပေါ့။ ဒီလိုအဖွဲ့အစည်းတွေ နေရာတကာမှာ အများကြီး ရှိနေရပါမယ်။ လုပ်ငန်းလည်း မျိုးစုံလုပ်နေကြရပါမယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလိုအဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းကို ရေနှောပစ်တာမျိုး ၊ အဖွဲ့အစည်း ပုံစံနစ်မျိုးကြား နယ်နိမိတ်ကို ဖျက်သိမ်းပစ်တာမျိုး လုပ်လို့မဖြစ်ပါ။ လူထုလှုပ်ရှားမှုကို "အလုပ်ကျွေးပြု" ဖို့ဆိုရင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီအရေးသက်သက်အတွက် ခြေစုံပစ်နှစ်မြုပ်လုပ်ကိုင်မယ့်လူတွေ ရှိနေရမယ်။ ဒီလူတွေဟာ တိုက်ပွဲထဲမှာ

ကျွမ်းကျင်မှုရှိပြီး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်တဲ့ တော်လှန်ရေးသမားဘဝရောက်အောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို စိတ်ရှည်ရှည် ဖွဲ့ရှိရှိနဲ့ လေ့ကျင့်မွေးမြူနေရမယ် ဆိုတာတွေ မေ့လို့လည်း မဖြစ်ပါ။

လူတစ်ယောက်ဟာ သဘောတရားရေးအပိုင်းမှာ ပျော့ညံ့ရင် ယိမ်းယိုင်ရင်၊ ရှုမြင်သုံးသပ်ရာမှာ ကျဉ်းမြောင်းရင်၊ ကိုယ့်ထံထိုင်းမှုနွေးကွေးမှုတွေဘက်က ရှေ့နေလိုက်ဖို့ လူထုအလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို တောင်းဆိုနေရင်၊ ပြည်သူတွေကိုယ်စား ရပ်တည်ပြောဆိုပေးသူ မဟုတ်ဘဲ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးဂိုဏ်းဖမ်းနေရင်၊ ကိုယ်နဲ့အမြင်မတူသူတွေကတောင် လေးစားရတဲ့ ကျယ်ပြန့်ပြီး သတ္တိရှိတဲ့ စီမံကိန်းမျိုးကို စဉ်းစားချမှတ်နိုင်စွမ်းမရှိတဲ့၊ ကိုယ်လုပ်နေတဲ့လုပ်ငန်းမှာ ကျွမ်းကျင်မှု ဇောက်ချလုပ်ကိုင်မှု မရှိဘဲ ဒရွတ်ဆွဲလိုက်ပါနေတဲ့၊ အတွေ့အကြုံမရှိတဲ့သူ ဖြစ်နေရင်၊ နိုင်ငံရေး ပုလိပ်တွေနဲ့ တိုက်ခိုက်တဲ့ အတတ်ပညာ မကျွမ်းကျင်ရင်... အဲသလိုလူစားမျိုးဟာ တော်လှန်ရေးသမား မဟုတ်ဘူး၊ သိမ်ဖျင်းတဲ့ အပျော်တမ်းသမားသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လှုပ်ရှားမှုကို ကျယ်ပြန့်ကြီးထွားအောင် လုပ်လိုသူတိုင်း အပျော်တမ်းသမားအဆင့်ကို လျှော့ကျမသွားစေဘဲ တော်လှန်ရေးသမားအဆင့်ကို တက်လှမ်းနိုင်အောင် ကြိုးစားကြရမယ်။

ပ။ စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်နိုင်ဖို့မလား

စီးပွားရေးဂါဒီကြီး မစ္စတာဘီက " လက်ရှိလူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ ရေရှည်နိုင်ငံရေးဖောက်ပြန်မှုတွေကြောင့် အကျင့်သီလပိုင်းမှာ ပျက်စီးနေပြီး အတိတ်နဲ့ပစ္စုပ္ပန် စီးပွားရေးအပြောင်းအလဲတွေကြောင့် အကွဲကွဲအပြားပြားတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီ လူ့အဖွဲ့အစည်းကနေပြီး တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းတွေလုပ်ဖို့ သင့်တော်တဲ့ လူတွေကို မွေးထုတ်မြှင့်တင်ပေးတာ သိပ်နည်းလွန်းတယ်။ အလုပ်သမားလူတန်းစားထဲကလည်း တရားမဝင်အဖွဲ့အစည်းအတွက် တော်လှန်တဲ့အလုပ်သမားတွေ ထွက်ပေးမယ့် ခေတ်ရဲ့ လိုအပ်ချက်နဲ့ယှဉ်ရင် အလွန်အလွန်နည်းနေတယ်"လို့ Rabocheye Dyelo အမှတ် ၆ မှာ ရေးတယ်။ တကယ်တော့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကနေပြီး အရေးတော်ပုံကြီးအတွက် လူအများအပြားကို မွေးထုတ်ပေးနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ကသာ သူတို့ အားလုံးကို အသုံးမပြုနိုင်ဘူး ဖြစ်နေတာပါ။ ဒီအပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ လှုပ်ရှားမှုရဲ့ အသည်းအသန်နဲ့ အကူးအပြောင်း အခြေအနေကို ချုပ်ပြောရရင်-- (၁) အလုပ်သမားလူတန်းစားနဲ့ လူ့အလွှာအသီးသီးကနေ တစ်နှစ်ပြီးတစ်နှစ် သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်ကို မကျေနပ်နေသူတွေ၊ သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်လိုသူတွေ အများကြီးမွေးထုတ်နေတယ်။ (၂) တစ်ချိန်တည်းမှာ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မရှိ၊ အရည်အချင်းပြည့် စည်းရုံးရေးမှူးမရှိ၊ လုပ်ငန်းစနစ်တကျ လုပ်တတ်တဲ့ သဘာဝတစ်ဖြစ်အောင် စီမံနိုင်တဲ့ ခေါင်းဆောင်မျိုးမရှိဘူး --ဆိုတဲ့ အချက် ၂ ချက်ကို တွေ့ရမယ်။ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးနှုန်းဟာ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှု ကြီးထွားနှုန်းကို လိုက်မမီရုံမက ပြည်သူလူထုအလွှာအသီးသီးရဲ့ အထွေထွေဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှုကြီးနောက်မှာလည်း အများကြီးပြတ်ကျန်ခဲ့တယ်။ လူထုကြီးရဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်မှုအခြေခံနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ရင် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းတွင်က သိပ်ကျဉ်းမြောင်းနေတယ်။ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းတွင်ဟာ "အလုပ်ရှင်နဲ့ အစိုးရကို ဆန့်ကျင်တဲ့ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲ" ကို အဓိကထား လုပ်ဆောင်ရမယ်ဆိုတဲ့ စီးပွားရေးဂါဒီသဘောတရားရဲ့ ဘောင်ခတ်မှုကို အကြီးအကျယ် ခံနေရတာကိုး။

ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီဂါဒီကတော့ နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်သူတွေနဲ့ စည်းရုံးရေးမှူးတွေကို နိုင်ငံအတွင်းလူတန်းစား လူ့အလွှာအားလုံးဆီကို သွားကြဖို့ တိုက်တွန်းထားကြောင်း အထက်တစ်နေရာမှာ ဖော်ပြထားခဲ့ပါပြီ။ အဲသလို စေလွှတ်ထားခဲ့တဲ့အတွက် လက်တွေ့လုပ်သားတိုင်းရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေအနေနဲ့ စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းခွဲကလေး သောင်းခြောက်ထောင်ကို လူတန်းစားပေါင်းစုံထဲက ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ တစ်ဦးချင်းကလေးတွေအကြား ခွဲလုပ်ကိုင်စေနိုင်စွမ်း ရှိတယ်လို့ ယုံကြည်မှုအပြည့် ရှိနေလိမ့်မယ်။ ဒီလို အလုပ်အသေးကလေးတွေ ခွဲလိုက်တဲ့အတွက် လုပ်တတ်လုပ်နိုင်တဲ့ လူရှာရတာ လွယ်သွားလိမ့်မယ်။ ပုလိပ်တွေအတွက်လည်း ဒီ "လုပ်ငန်းသေးလုပ်သား" အားလုံးကို ပိုက်စိပ်တိုက်ဖမ်းဖို့ ခက်သွားလိမ့်မယ်။

ကိစ္စသေးနဲ့ အမှုဖွင့်ရတာ မတန်ဘူးဆိုတာမျိုး ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။ တခုရှိတာက ဒီအလုပ် အသေးကလေးတွေကို တစ်ခုလုံးဆိုင်ရာအဖြစ် ပေါင်းစပ်စုစည်းပေးဖို့ လိုတယ်။ အလုပ်ကလေးတွေ ကွဲပြားသွားပေမယ့် လှုပ်ရှားမှုကြီးကိုတော့ အကွဲကွဲအပြားပြား ဖြစ်မသွားစေဖို့လိုတယ်။ အလုပ်ကလေးတွေ ခွဲလုပ်နေကြသူတွေရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ကိုယ်လုပ်နေတာ ကိုယ်ယုံကြည်တဲ့ အရေးတော်ကြီးရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဆိုတာ သဘောပေါက်နေစေဖို့လိုတယ် (မပေါက်ရင် လုပ်ကြမှာမဟုတ်)။ ဒီလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ဖို့အတွက် အစမ်းသပ်ခံတော်လှန်ရေးသမားတွေရဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုရှိမှ ဖြစ်မယ်။ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းမျိုးဟာ ပိုပြီးလျှို့ဝှက်လေလေ ပါတီအပေါ် ယုံကြည်အားထားမှုဟာလည်း ပိုပြီးခိုင်မာ ပိုပြီးကျယ်ပြန့်လေလေ ဖြစ်ပါတယ်။ အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း စစ်ပွဲတွေမှာဆိုရင် စစ်တိုက်နေသူတိုင်းဟာ ကိုယ့်တပ်ရဲ့တိုက်စွမ်းရည်နဲ့ ကိုယ်တပ်အင်အားတွေကို ယုံကြည်မှုရှိမှ အောင်ပွဲဆင်နိုင်တယ်။ အလားတူပဲ လှုပ်ရှားမှုမှာ ပါဝင်သူတွေဟာလဲ ကိုယ့်အဖွဲ့အစည်းရဲ့စွမ်းရည်ကို အားကိုးယုံကြည်နေဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့အစည်းအင်အားကို ကိုယ်ဘက်သားတွေက ယုံကြည်မှုရှိရုံတင်မက ကြားနေသူတွေကလည်း ယုံကြည်မှုရှိဖို့ လိုတယ်။ ရန်သူတွေကတောင် ဒီအင်အားကို အသိအမှတ်ပြုလာစေရမယ်။

နိုင်ငံရေး စည်းရုံးရေးပြဿနာဆိုတာ လေးနက်တဲ့ ပြဿနာတွေဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီအကြောင်းတွေကို ကိုင်တွယ်ရာမှာ လေးလေးနက်နက်ဖြစ်ဖို့ လိုတယ်။ ဒီအကြောင်းအရာတွေကို အလုပ်သမားတွေ ဆွေးနွေးနိုင်စွမ်းရှိအောင် အလုပ်သမားတွေကို ပညာပေးနိုင်ရမယ်။ ပေးလည်း ပေးရမယ်။ အလုပ်သမားတွေဟာ တစ်နေ့ကို အလုပ်ချိန် ၁၁ နာရီခွဲအလုပ်လုပ်ရလို့ စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်း ဝါဒဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်းတွေ မလုပ်နိုင်တော့ဘူးလို့ အော်နေမယ့်အစား သူတို့ကို ကျွမ်းကျင်မှုလည်းရှိ ဇောက်ချလည်း လုပ်နိုင်လာအောင် ကူညီပြင်ဆင်ပေးရမယ်။ အမှန်တော့ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု နောက်ကျကျန်ရစ်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ နောက်ကျကျန်ရစ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ အလုပ်သမားတိုင်းကို professional လှုံ့ဆော်စည်းရုံးရေးသမားဖြစ်အောင် လုပ်ပေးရမယ့်တာဝန် ကိုယ့်မှာရှိနေတာကို မသိချင်ဟန်ဆောင်နေလို့ အခုလို နောက်ကျကျန်ရစ်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အတွေ့အကြုံ ၂ ခုကို တင်ပြချင်တယ်။

ပထမတခုက အရင်းရှင်စနစ်ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံဖြစ်တဲ့ ဂျာမနီအတွေ့အကြုံပါ။ ဂျာမနီမှာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အင်အားက ကျွန်တော်တို့ ရုရှားထက် အပုံတစ်ရာမက များတယ်။ သူတို့ဟာ သာမန်အလုပ်သမားတွေထဲကနေ လုပ်နိုင်စွမ်းမြင့်တဲ့ လှုံ့ဆော်ရေးသမား လွယ်လွယ်နဲ့ မထွက်နိုင်ဘူးဆိုတာ ကောင်းကောင်းသိသူတွေဖြစ်ကြလို့ လုပ်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ အလုပ်သမားတစ်ဦးဦးကို တွေ့တာနဲ့ သူ့စွမ်းရည်ကို အပြည့်အဝ မြှင့်တင်အသုံးချနိုင်မယ့် ပတ်ဝန်းကျင် ဖန်တီးပေးဖို့ ချက်ချင်းကြိုးစားတတ်ကြတယ်။ သူ့ကို ကျွမ်းကျင်တဲ့ လှုံ့ဆော်ရေးသမားဖြစ်အောင် လုပ်ပေးကြတယ်။ သူ့လှုပ်ရှားမှု အဝန်းအပိုင်းကိုလည်း ကျယ်လာအောင်လုပ်ပေးကြတယ်။ စက်ရုံတစ်ရုံထဲမှာ ကျင်လည်ခိုင်းရာကနေ စက်မှုလုပ်ငန်းအဝန်းအပိုင်းထဲမှာ ကျင်လည်ခိုင်းတယ်။ နယ်မြေတစ်ခုထဲမှာ လှုပ်ရှားစေရာကနေ တစ်နိုင်ငံလုံးအနှံ့ လှုပ်ရှားခိုင်းတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူဟာ သူ့အလုပ်ဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံနဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုတွေ ရလာတယ်။ သူဟာ အမြင်လည်း ကျယ်လာပြီး အသိရေချိန်လည်း တိုးတက်လာတယ်။ သူဟာ တခြားဒေသတွေနဲ့ တခြားပါတီတွေက အထင်ကရ ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့လည်း အနီးကပ် တွေ့ဆုံခွင့်ရလာတယ်။ သူ ကိုယ်တိုင်လည်း အဲဒီ ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ ရေချိန်ရောက်အောင် မြှင့်တင်ဖို့ ကြိုးစားလာတယ်။ အလုပ်သမားလူတန်းစား ဘဝကိုလည်း နားလည်အောင် လတ်ဆတ်သစ်လွင်တဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ယုံကြည်မှုလည်းရှိအောင် ကြိုးစားလာတယ်။ အထူးလေ့ကျင့်ထားတဲ့ ရန်သူစစ်ပုလိပ်တွေကို ကြုံကြုံခိုင်ခိုင်ဆိုင်ဆိုင်ရာမှာ မရှိလို့ မဖြစ်တဲ့ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုလည်း ရှိအောင်ကြိုးစားလာတယ်။

နောက်အတွေ့အကြုံကတော့ ဂျာမနီလို နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်မှုမရှိတဲ့ ရုရှားပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ရုရှားမှာတော့ အထက်မှာပြောခဲ့တဲ့ အဖွဲ့အစည်းမျိုးကပဲ စနစ်တကျလေ့ကျင့် မွေးမြူတဲ့နည်းကို အသုံးပြုရတယ်။ ရုရှားမှာတော့ အလားအလာလည်းရှိ လုပ်နိုင်စွမ်းလည်းရှိတဲ့ အလုပ်သမားကို စက်ရုံ အလုပ်ခွင်မှာ အချိန်ပြည့် လုပ်ခိုင်းထားလို့ မဖြစ်ဘူး။ စက်ရုံထဲမှာထားပြီး သူ့စားဝတ်နေရေးကို အဖွဲ့အစည်းကပဲ ထောက်ပံ့ပေးထားရတယ်။ အခြေအနေတစ်ခုမှာ သူ့ကို မြေအောက် ပို့တန်ပို့တယ်။

အခြေအနေတစ်ခုရောက်ရင် သူ့လှုပ်ရှားမှုနယ်ပယ်ကို ပြောင်းပေးတယ်။ ဒီလိုမှ မစီစဉ်ပေးရင် သူ့အတွေ့အကြုံ ကြွယ်ဝလာမှာ မဟုတ်၊ သူ့အမြင် ကျယ်လာမှာမဟုတ်။ တချိန်တည်းမှာလည်း စစ်ပုလိပ်တွေနဲ့တိုက်ပွဲထဲမှာ အနည်းဆုံး သုံးလေးငါးနှစ် ရပ်တည်နိုင်မှာ မဟုတ်။ သက်ဦးဆံပိုင် အာဏာရှင်အောက်မှာဆိုရင် အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ လူထုတိုက်ပွဲတွေ ပိုမိုနက်ရှိုင်းပြီး ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာလေလေ အဲဒီ လူထုထဲကနေ တကယ်တော်တဲ့ လှုံ့ဆော်ရေးသမားတွေ စည်းရုံးရေးသမားတွေ ဝါဒဖြန့်ချိရေးသမားတွေ ပိုမိုထွက်လာလေလေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကသာ သေချာစနစ်တကျပြင်ဆင်ပေးနိုင်ရင် ဘယ်လောက်လေ့ကျင့်ထားတဲ့ နိုင်ငံရေးပုလိပ်ကိုမဆို ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ အလုပ်သမားတော်လှန်ရေးသမားတွေ အများကြီး ထွက်ပေါ်လာနိုင်တယ်ဆိုတာ ရုရှားပြည်တော်လှန်ရေးသမိုင်းက သက်သေပြနေတယ်။

c။ ဗဟိုဦးစီးချုပ်ကိုင်မှုစနစ်နဲ့ ဒီမိုကရေစီ

ဒီမိုကရေစီလိုလားသူများ ဆိုသူတွေက ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေကို ဗဟိုဦးစီးချုပ်ကိုင်မှုစနစ် ကျင့်သုံးလို့ တင်းကျပ်တယ် ၊ ဒီမိုကရေစီအကြောင်း နားမလည်ဘူး စသဖြင့် စွပ်စွဲကြပါတယ်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားရဲ့ အလိုအလျောက်တိုက်ပွဲတွေကို တောင့်တင်းခိုင်မာတဲ့ တော်လှန်ရေးသမားတွေရဲ့အဖွဲ့အစည်းက ခေါင်းဆောင်မှု မပေးနိုင်ရင် စစ်မှန်တဲ့ လူတန်းစားတိုက်ပွဲအဖြစ် မရောက်ရှိနိုင်ပါဘူး။

ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေကို လျှို့ဝှက်လုပ်ကြံရေးအဖွဲ့ Conspiratorial organisation ထူထောင်လိုသူများ အဖြစ်လည်း စွပ်စွဲကြပါသေးတယ်။ သက်ဦးဆံပိုင်အာဏာရှင်စနစ်တစ်ခုအောက်မှာ ခိုင်မာတောင့်တင်းတဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို သဏ္ဍာန်အရ လျှို့ဝှက်လုပ်ကြံရေးအဖွဲ့ တစ်ခုအဖြစ်လည်း ပုံဖော်လို့ ရနိုင်ပါတယ်။ အာဏာရှင်စနစ်အောက်မှာ လျှို့ဝှက်ရေးဆိုတာ အဲသလိုအဖွဲ့အစည်းမျိုးအတွက် လိုအပ်ချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်လောက်အထိ လိုအပ်သလဲဆိုရင် လျှို့ဝှက်ရေးလိုအပ်ချက်နဲ့ ကိုက်ညီအောင် တခြားအချက်တွေကိုပါ လိုက်လျောညီထွေ လုပ်ကိုင်ပေးရတဲ့အထိ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လျှို့ဝှက်လုပ်ကြံရေးအဖွဲ့ ထောင်ချင်နေကြသူတွေလို့ အစွပ်စွဲခံရတာကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လိုမှဖြစ်မသွားပါဘူး။

တချို့ကတော့ လျှို့ဝှက်လုပ်ငန်းတွေကို ဗဟိုဦးစီးစနစ်နဲ့ အဲသလို ချုပ်ထားတဲ့ ခင်ဗျားတို့အဖွဲ့ကအစည်းက ခုလောက် လျှို့ဝှက်ရေးလည်း တင်းကျပ်ပြီး အင်အားလည်းကောင်းနေတာဆိုတော့ မစဉ်းမစားနဲ့ အချိန်မကျသေးဘဲ တိုက်ခိုက်တာတွေ လုပ်မိရင် ဘယ်နှယ်လုပ်မလဲဆိုပြီး စောဒကတက်ကြပြန်တယ်။ ဒီပြဿနာကို အကောင်အထည်မဲ့တဲ့ ပြဿနာအဖြစ် ပြောစတမ်းဆိုရင် ဒါမျိုးက ရှိနိုင်ပါတယ်လို့ပဲ ဖြေရမှာဖြစ်ပါတယ်။ တိုက်ခိုက်ရေး အဖွဲ့အစည်းတခုဆိုတာ မစဉ်းမစား တိုက်ခိုက်တာမျိုး ရှိတတ်တာပဲ မဟုတ်လား။ အဲသလို အကောင်အထည်မဲ့ ပြောစတမ်းဆိုရင် စစ်ပွဲတိုင်းဟာ ရှုံးနိုင်တာပဲ၊ ပြင်ဆင်မှုကောင်းမှသာ ရှုံးနိုင်ခြေ နည်းမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဒီ ပြဿနာကို လက်ရှိရုရှားဆိုတဲ့ အခိုင်အမာအကောင်အထည်နဲ့ ဆက်စပ်စဉ်းစားရင်တော့ အဖြေက တစ်မျိုး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ လှုပ်ရှားမှုတွေကို တည်ငြိမ်စွာ အဆက်မပြတ်ထွက်ပေါ် သယ်ဆောင်သွားဖို့နဲ့ လှုပ်ရှားမှုကြီးအတွင်း အစဉ်းစားအဆင်ခြင်မဲ့ တိုက်ခိုက်မှုမျိုး မလုပ်မိစေရအောင် ကာကွယ်သွားဖို့အတွက် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ပဲ တောင့်တင်းခိုင်မာတဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတခု ရှိဖို့လုံးဝလိုအပ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အမြင်တွေဟာ "ဒီမိုကရေစီအခြေခံမှု " နဲ့ ပဋိပက္ခ ဖြစ်မနေဘူးလားလို့ စောဒကတက်သူတွေလည်း ရှိပါတယ်။ Robocheye Dyelo သတင်းစာကတော့ Iskra ကို ဒီမိုကရေစီမဆန်တဲ့ တိမ်းညွတ်မှုလမ်းကြောင်း လိုက်နေတယ်ဆိုပြီး စွပ်စွဲတယ်။ ဒါကြောင့် စီးပွားရေးဝါဒီတွေ တင်ပြတဲ့ " ဒီမိုကရေစီအခြေခံမှု " ကို ပြန်ကြည့်ဖို့လိုလိမ့်မယ်။ "ကျယ်ပြန့်တဲ့ ဒီမိုကရေစီအခြေခံမှု " ထဲမှာ အချက် ၂ ချက်ပါဝင်တာကို လူတိုင်းလက်ခံမယ်ထင်တယ်။ ပထမအချက်က လူသိရှင်ကြား အများသိအောင် လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ဒုတိယအချက်က အလုပ်တာဝန်ရာထူး အဆင့်ဆင့်ခန့်အပ်ရာမှာ

ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ လူသိရှင်ကြား လုပ်ကိုင်ခြင်းမူနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဂျာမနီကိုပဲ ထပ်ပြီး ဥပမာပေးချင်တယ်။ ဂျာမနီဆိုရယ်လစ်ပါတီဆိုရင် ဘာလုပ်လုပ် အများသိအောင် လုပ်ကိုင်တဲ့အတွက် ဒီမိုကရေစီကျတဲ့ အဖွဲ့အစည်းဆိုပြီး အများက အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြတယ်။ သေချာတာကတော့ အဖွဲ့အစည်းကို လူတွေမသိအောင် ဖုံးကွယ်ထားရမယ်။ အဖွဲ့အစည်းပင်တွေကိုလည်း လျှို့ဝှက်ထားရမယ်ဆိုရင် အဲဒီအဖွဲ့အစည်းကို ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့အစည်းလို့ ခေါ်မှာမဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို လျှို့ဝှက်ထားရတဲ့ အဖွဲ့အစည်းမျိုးမှာ အများသိအောင် လုပ်ကိုင်ရေးဆိုတဲ့ ဒီမိုကရေစီအခြေခံမူ ဘယ်လိုမှ ကျင့်သုံးလို့ မရနိုင်ဘူး။ အဲဒီမူကို ကျင့်သုံးလိုက်တာနဲ့ လူသိရှင်ကြားဖြစ်ပြီး ပါတီအဖွဲ့အစည်းဟာလည်း စစ်ပုလိပ်ရှေ့မှောက် နူးထောက်ရက် ရောက်သွားမှာပဲ ။ အခုတောင် လျှို့ဝှက်သင့်သလောက် မလျှို့ဝှက်လို့ဆိုပြီး အများက သတိပေးတာတွေ ရှိနေတယ်။ စီးပွားရေးဝါဒီကြီး ဘီကိုယ်တိုင်တောင် ဆိုရယ်ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့အစည်းတွေ အနေနဲ့ အဖွဲ့ဝင်ရွေးချယ်ရာမှာ တင်းကျပ်တဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေ ထားမှဖြစ်မယ်ဆိုပြီး ဝေဖန်ချက်တွေ ထုတ်နေတယ်။

နောက်မူတစ်ခုဖြစ်တဲ့ ရွေးကောက်တင်မြှောက်တဲ့ နည်းဆိုရင်လည်း သက်ဆိုင်ရာတိုင်းပြည်ရဲ့ နိုင်ငံရေးအခြေအနေအပေါ် အများကြီး အဓိပြုနေပြန်တယ်။ နိုင်ငံရေးအရ လွတ်လပ်မှုရှိတဲ့ နိုင်ငံတွေဆိုရင် ရာထူးတာဝန်အဆင့်ဆင့်ကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်တာ လုပ်နိုင်တာ အမှန်ပဲ။ ပါတီဝင် သိမ်းသွင်းတာနဲ့ပတ်သက်ရင် ဂျာမနီဆိုရယ်ဒီမိုကရက်ပါတီရဲ့ ပါတီစည်းကမ်းပုဒ်မ ၁ မှာ ပါတီလုပ်ငန်းစဉ်ကို လက်ခံလျှင်၊ ပါတီကို တတ်နိုင်သမျှ ထောက်ပံ့ကူညီလျှင် မည်သူမဆို ပါတီဝင်ဖြစ်နိုင်သည်လို့ သတ်မှတ်ထားတယ်။ ဂျာမနီဆိုရယ်ဒီမိုကရက်ပါတီက ဒီအတိုင်းပဲ လုပ်နေတာပဲ။ နိုင်ငံရေး ဇာတ်စင်ကြီး တခုလုံးကို အများမြင်ကွင်း ရှေ့မှာ ဖြောင်ပြထားတဲ့ အခြေအနေမျိုးမှာ လူတစ်ယောက် ပါတီလုပ်ငန်းစဉ်ကို လက်ခံ မခံ၊ ပါတီကို ကူညီ မညီ၊ သူ့ဖြတ်သန်းမှု၊ သူ့အမူအကျင့်၊ သူ့ အရည်အသွေး စတဲ့ အချက်အလက်တွေကို သတင်းစာတွေ လူထုအစည်းအဝေးတွေကနေတဆင့် အားလုံးက သိနေကြတာပဲ။ ဒီတော့ ပါတီဝင်အားလုံးအနေနဲ့ တစ်စုံတရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သိမ်းသွင်းဖို့ သို့မဟုတ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ဖို့ သင့်မသင့် သိနေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါတီထဲက လူပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးရဲ့ လုပ်ဆောင်မှုမှန်သမျှ အပေါ် အများပြည်သူက အထွေထွေအားဖြင့် ကြီးကြပ်ထားနိုင်ကြတယ်။ အားလုံး လူသိရှင်ကြားဖြစ်ခြင်း၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း၊ အထွေထွေ ကြီးကြပ်ခြင်း စနစ်ကြောင့် ပါတီဝင်တိုင်းဟာ "လူမှန်နေရာမှန် " ဖြစ်လာမယ်။ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ စွမ်းရည်နဲ့ အသင့်တော်ဆုံး တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်မယ်။ ကိုယ့်အမှားတွေ ကိုယ့်ချို့ယွင်းချက်တွေ ထွက်ပေါ်လာရင်လည်း ချက်ချင်းသိရှိနိုင်ပြီး ရှောင်ကွင်းနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဒီစနစ်ကို သက်ဦးဆံပိုင်အာဏာရှင်စနစ်ဆိုတဲ့ နောက်ခံကားအောက်မှာ ထည့်သွင်းကြည့်ကြပါစို့။ ရုရှားပြည်လုံနေရာမျိုးမှာ "ပါတီလုပ်ငန်းစဉ်ကို လက်ခံပြီး ပါတီကို တတ်နိုင်သမျှ ထောက်ပံ့ကူညီသူ" လူအားလုံးက လျှို့ဝှက်လုပ်ဆောင်ရတဲ့ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတိုင်းကို ကြီးကြပ်ဖို့ဆိုတာ ဘယ်လိုလုပ် ဖြစ်နိုင်မှာလဲ။ တော်လှန်ရေးသမား တစ်ယောက်ဟာ လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်အရ ကိုယ်ဘယ်လိုလုပ်ဆိုတာ အဲဒီ "လူအားလုံး " ဆယ်ယောက်ရှိရင် ကိုးယောက်ကို အသိမခံနိုင်တဲ့ အခြေအနေမှာ ရာထူးတာဝန်တစ်ခုခုအတွက် လျှို့ဝှက်တော်လှန်ရေးသမားတွေထဲက တစ်ဦးဦးကို လူအားလုံးက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပေးဖို့ဆိုတာ ဘယ်လိုလုပ် ဖြစ်နိုင်မှာလဲ။ ဒီနေရာမှာ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီမိုကရေစီအခြေခံမူဟာ အန္တရာယ်ပေးနိုင်တဲ့ ကလေးကစားစရာနဲ့ ပိုတူနေတယ်။ ပုလိပ်တွေ အလုံးအရင်းဝင်စီးနိုင်ဖို့ အလွယ်တကူ လမ်းဖွင့်ပေးလိုက်တာနဲ့ ပိုတူနေတယ်။

ရွေးကောက်ခြင်း ခန့်အပ်ခြင်းမခံရဘဲ မလွှဲမရှောင်သာ ခေါင်းဆောင်နေရာကို ရောက်လာသူတွေအနေနဲ့ သူတို့ပတ်လည်မှာရှိတဲ့ ရဲဘော်တွေက သူတို့ရဲ့ ဉာဏ်ပညာတွေ၊ စွမ်းအင်တွေ၊ သစ္စာရှိမှုတွေအပေါ် အားကိုးယုံကြည်တာမျိုးမရှိတဲ့ ဘဝမျိုး ကြုံတွေ့မှာကို အဲဒီခေါင်းဆောင်တွေ စိုးရိမ်နေကြတယ်လို့ Nakanund စာစောင်ထဲမှာ "အလုပ်သမားအုပ်စု မိမိဘာသာလွတ်မြောက်ရေး ကြေညာစာတမ်းနဲ့ ပတ်သက်၍" ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးထဲမှာ ရေးထားတယ်။ ဒီပြဿနာက အဖွဲ့အစည်းကို

ဘယ်လိုတည်ဆောက်သလဲဆိုတဲ့ စည်းရုံးရေးမူနဲ့ သက်ဆိုင်နေတယ်။ လှုပ်ရှားမှုထဲမှာရှိကြတဲ့ ပါတီလုပ်သားတွေအတွက် အရေးအကြီးဆုံး စည်းရုံးရေးမူကတော့ အတင်းကျပ်ဆုံး လျှို့ဝှက်ရေးမူ၊ အဖွဲ့ဝင်ရွေးချယ်ရာမှာ အတင်းကျပ်ဆုံး ရွေးချယ်ရေးမူနဲ့ ကျွမ်းကျင်ပြီး ဇောက်ချလုပ်ကိုင်မယ့် တော်လှန်ရေးသမားဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးရေးမူတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမူအတိုင်းသွားရင် ပါတီလုပ်သားတွေအကြားမှာ ရဲဘော်စိတ်ရှိတဲ့ အပြန်အလှန်ဖြစ်တဲ့ ပြည့်ဝတဲ့ ယုံကြည်မှုမျိုး ရရှိခြင်းဆိုတဲ့ အချင်းအရာ ဖြစ်ပေါ်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချင်းအရာဟာ ကျွန်တော်တို့အတွက် လုံးဝ အရေးကြီးပါတယ်။ ရုရှားမှာ ဒါကို ယေဘုယျဒီမိုကရေစီ ကြီးကြပ်မှုနဲ့ အစားထိုးမရနိုင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်မှန်တဲ့ "ဒီမိုကရေစီ" ကြီးကြပ်မှုနစ် မထူထောင်နိုင်တဲ့အတွက် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းဝင်တွေဟာ ကြီးကြပ်မှုဘောင်အပြင်ဘက် ရောက်နေလိမ့်မယ်လို့ထင်ရင် အမှားကြီးမှားပါလိမ့်မယ်။ စစ်မှန်တဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဟာ မသင့်တော်သူမှန်သမျှကို တစ်နည်းနည်းနဲ့ ဖယ်ရှားပစ်စေပုံ ဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင် အတွေ့အကြုံတွေကနေ သူတို့ သိနေကြပြီး ကိုယ့်တာဝန်ရှိမှုအပိုင်းကို ကိုယ် အသက်ပါပါ ခံစားသိရှိနေကြပါတယ်။ ပြီးတော့ ရုရှား (နဲ့နိုင်ငံတကာ) တော်လှန်ရေး အဝန်းအဝိုင်းများ အကြားမှာ အတော်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံထားတဲ့ အမြင်တစ်ခုကလည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုထဲမှာ ရဲဘော်ရဲဘက် တာဝန်တွေကို ပစ်ပယ်တဲ့ အပြုအမူမှန်သမျှဟာ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် မညှာမတာ အပြစ်ပေးခံရသင့်တယ်ဆိုတဲ့ အမြင်ဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်တော့ ဒီမိုကရေစီအခြေခံမူဆိုရာမှာ အင်္ဂလန်မှာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေ ပေါ်ထွက်စ အချိန်တုန်းက ဒီမိုကရေစီမျိုးလား နောက်ပိုင်းမှထွက်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်စားပြုဒီမိုကရေစီမျိုးလားဆိုတာ သဲသဲကွဲကွဲ သိဖို့လိုလိမ့်မယ်။ အင်္ဂလန်အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေ ပေါ် ခါစတုန်းကဆိုရင် အလုပ်သမားသမဂ္ဂ လုပ်ငန်းတွေကို အလုပ်သမားအားလုံးက လုပ်ဆောင်ကြတယ်။ ရာထူးတာဝန်တွေကိုလည်း အလုပ်သမားအားလုံး အလှည့်ကျထမ်းဆောင်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒါမျိုးကို သမိုင်းဦးကာလ ဒီမိုကရေစီလို့ ခေါ်ကြတာပါ။ အလုပ်သမားတွေဟာ သမိုင်းကာလတစ်ခုကို အကြာကြီးဖြတ်သန်းလိုက်မှ ကိုယ်စားပြုဒီမိုကရေစီ ကျင့်သုံးသင့်တယ်ဆိုတာ သဘောပေါက်လာကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတွေ့အကြုံ ရှိနေတဲ့ကြားထဲကပဲ တချို့ဆိုရင် အခုအထိ ပေါ်ပြူလာသတင်းစာတွေကို လူတွေက ဝိုင်းပြီးတည်းဖြတ်ရမယ်လို့ ဆိုနေကြတယ်။ နိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုလုံးကို ရွေးကောက်မှုအခြေခံပေါ်မှာ တည်ဆောက်ရမယ်လို့လည်း ပြောသူက ပြောနေတယ်။ အစုအားလုံးက လက်ခံမှ ကော်မတီဆုံးဖြတ်ချက်အားလုံး အတည်ဖြစ်သည်ဆိုတဲ့ သတ်မှတ်ချက်တွေလည်း ထုတ်သူက ထုတ်တယ်။ အဲသလို သမိုင်းဦးကာလ ဒီမိုကရေစီအယူအဆဟာ လှုပ်ရှားမှုအတွင်းမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကျန်နေဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။

၈။ ဒေသန္တရလုပ်ငန်းနဲ့ ပြည်လုံးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းအကြားဆက်ဆံရေး

ဗဟိုဦးစီးချုပ်ကိုင်မှုစနစ် ကျင့်သုံးတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ထူထောင်လိုက်ရင် အာရုံစုစည်းရာ ဗဟိုချက်ဟာ ဒေသန္တရလုပ်ငန်းကနေ ပြည်လုံးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းဆီ ပြောင်းကုန်လိမ့်မယ်။ ဒီအခါမှာ ကျွန်တော်တို့နဲ့ လုပ်သားထုကြီးအကြား ဆက်သွယ်မှုနဲ့ ဒေသန္တရလှုံ့ဆော်ရေး တစ်ခုလုံး အမျှင်မပြတ် စီးဆင်းမှုတို့လည်း အားပျော့သွားပြီး လှုပ်ရှားမှုကြီးကို ထိခိုက်စေလိမ့်မယ် စသဖြင့် စိုးရိမ်နေကြတာတွေ ကြားနေရတယ်။ အမှန်တော့ ကျွန်တော်တို့လှုပ်ရှားမှုကြီး အခု သုံးလေးနှစ်ကာလအတွင်း အများကြီး ထိခိုက်ခဲ့ရတာဟာ ဒေသန္တရလုပ်သားတွေက ဒေသန္တရလုပ်ငန်းတွေမှာပဲ အာရုံစိုက်နေကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အာရုံစုစည်းရာ ဗဟိုချက်ကို ပြည်လုံးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆီပြောင်းဖို့ လုံးဝလိုအပ်ပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ကျွန်တော်တို့နဲ့ လုပ်သားထုကြီးအကြား ဆက်သွယ်မှုနဲ့ ဒေသန္တရလှုံ့ဆော်ရေး အမျှင်မပြတ်စီးဆင်းမှုတို့ဟာ အားပျော့မသွားတဲ့အပြင် ပိုလို့တောင်အားကောင်းလာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ သတင်းစာထုတ်ဝေတဲ့ကိစ္စကို ဥပမာအဖြစ် တင်ပြချင်တယ်။ အခုဆိုရင် ၂ နှစ်ခွဲကာလအတွင်းမှာ ပြည်နယ် ၆ ခုလောက်က ထုတ်ဝေတဲ့ ဒေသန္တရသတင်းစာ အကြိမ် ၃၀ လောက် ထွက်တယ်။ တကယ်လို့သာ ဒေသန္တရသတင်းစာတွေ

ကိုယ့်ဒေသအလိုက် ထုတ်တာမလုပ်ဘဲ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာတစ်ခုထွက်အောင် ပိုင်းလုပ်မယ်ဆိုရင် ခုလို ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်း၊ မထွက်တချက် ထွက်တချက် မဖြစ်တော့ဘဲ အကြိမ်များများထုတ်လို့ ရနိုင်တယ်။ အကြိမ် ၁၀၀ လောက်အထိ ဖြစ်မလာတောင် အခုထက် ၂ ဆလောက် အထိတော့ ထုတ်ဝေနိုင်မှာ သေချာတယ်။ အခုတော့ ပြည်နယ်တစ်ခုကို ၂ နှစ်ခွဲကာလအတွင်း သတင်းစာ ၅ ကြိမ်ပဲ ထွက်နိုင်တယ်။ တစ်ပြည်နယ်ကို ၆ လ တစ်ကြိမ်လောက်ပဲ ထွက်တဲ့သဘော ဖြစ်နေတယ်။

ရုရှားပြည်က အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှု သတင်းစာထုတ်ဝေမှု သမိုင်းကို နည်းနည်း ပြန်ကြည့်လိုက်ရင် ဒီအချက်ကို ပိုသိလာလိမ့်မယ်။ ၁၈၉၆-၉၈ အလုပ်သမားတွေရဲ့ လူထုလှုပ်ရှားမှု ပထမကာလမှာ ဒေသန္တရအလုပ်သမားတွေကနေပြီး ရုရှားပြည်လုံးဆိုင်ရာသတင်းစာဖြစ်တဲ့ Rabochaya Gazeta အလုပ်သမားဂဇက် သတင်းစာကို ထုတ်ခဲ့ကြတယ်။ ၁၈၉၈-၁၉၀၀ ဒုတိယကာလရောက်တော့ အဲဒီအရှိန်နဲ့ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှု ခြေလှမ်းကျဲကြီးနဲ့ တက်လှမ်းလာကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီကာလမှာပဲ ဒေသန္တရ အလုပ်သမားခေါင်းဆောင်တွေဟာ ဒေသန္တရသတင်းစာလေးတွေ ထုတ်တဲ့ဘက်ကို အားသန်ကုန်ကြတယ်။ အဲဒီကာလ သူတို့ထုတ်ပေးကြတဲ့ သတင်းစာအကြိမ်ပေါင်းကို တွက်ကြည့်လိုက်ရင် တစ်လမှာ တစ်ကြိမ်နှုန်းလောက်ပဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီအချက်က ဘာကိုပြသလဲဆိုရင် တဟုန်ထိုးကြီးထွားလာနေတဲ့ အလုပ်သမားအလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုနောက်မှာ ကျွန်တော်တို့ အများကြီး နောက်ကျကျန်ခဲ့တယ် ဆိုတာကို ပြတယ်။ တနည်းအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့အစည်းတွေဟာ အပျော်တမ်းလုပ်ကိုင်မှုအဆင့်က ရုန်းမထွက်နိုင်သေးတာကို ပြတာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ဖက်ကပြန်ကြည့်ရင် ဒေသန္တရအဖွဲ့တွေက ထုတ်တာမလုပ်ဘဲ ပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာတစ်စောင်တည်းအဖြစ် ခုနက အကြိမ်အရေအတွက်အတိုင်း ထုတ်လိုက်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့လုပ်အားတွေ ပင်ပန်းတာတွေ ဘယ်လောက်တောင် သက်သာလိုက်မလဲဆိုတာ တွေးကြည့်နိုင်ပါတယ်။ အဲသလို အကုန်အကျသက်သာတာအပြင် တည်ငြိမ်အောင်လည်း ထိန်းထားလို့ရဦးမယ်။ အမျှင်မပြတ် လုပ်ငန်းဆက်တိုက်ဖြစ်နေအောင်လည်း ထိန်းထားနိုင်ဦးမယ်။

ဒီနေရာမှာလည်း လက်တွေ့လှုပ်ရှားသူ လုပ်သားတွေဆီက စိုးရိမ်မှုတချို့အကြောင်း ပြောဖို့လိုလာတယ်။ အဲဒါကတော့ ခပ်ရိုးရိုးပါ။ ပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာတစ်စောင်ထုတ်ရင် အဲဒီအဖွဲ့အစည်းကို ဆက်သွယ်ထိတွေ့ဖို့ အခက်အခဲတွေ ပေါ်လာနိုင်တယ်။ ဒေသန္တရသတင်းစာ ရှိနေတာဟာ ဘာသတင်းစာမှ မရှိတာထက် ပိုကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဆင်ခြေစကားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ပြောတဲ့ ဆင်ခြေကလည်း မှားတယ်လို့ မဆိုသာဘူး။ ဒေသန္တရသတင်းစာတွေ အကျိုးပြုနေတာကလည်း နည်းနည်းနောနောမှ မဟုတ်ဘဲပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ရင်ဆိုင်ရတဲ့ အခက်အခဲဟာ ပြည်လုံးဆိုင်ရာအဖွဲ့ ပေါ်လာလို့မဟုတ်ဘဲ ကျွန်တော်တို့ထဲမှာ ကိန်းအောင်းနေတဲ့ အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာကွဲနေခြင်းနဲ့ လုပ်နည်းကိုင်နည်းတွေမှာ သိပ်ပြီးခေတ်နောက်ကျ နေခြင်းတို့ကြောင့် ရင်ဆိုင်ရတဲ့ အခက်အခဲတွေဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာထုတ်မယ်ဆိုရင် အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ ကွဲထွက်နေခြင်းနဲ့ လုပ်နည်းကိုင်နည်း ခေတ်နောက်ကျခြင်းတွေကို ကျော်နင်းနိုင်ဖို့လိုတယ်။ အတွေ့အကြုံအရ လက်ရှိရုရှား အခြေအနေမျိုးမှာ ဒီ ဒေသန္တရသတင်းစာ အများစုဟာ မူပေါ်လစီပိုင်းမှာ မတည်ငြိမ်ဘူး။ နိုင်ငံရေးပိုင်းမှာ မှေးမှိန်တယ်။ တော်လှန်ရေး အင်အားအရင်းအမြစ် သုံးစွဲမှုအပိုင်းမှာ ကုန်ကျမှု ပေးဆပ်ရမှု များလွန်းတယ်။ နောက်ပြီး နည်းပညာပိုင်းမှာလည်း စိတ်တိုင်းကျစရာ လုံးဝ မရှိဘူး။ ဒီချွတ်ယွင်းချက်တွေဟာ အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ ကွဲနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်နေရတာပါ။ ပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာ ထုတ်နိုင်မှ ဒီချွတ်ယွင်းချက်တွေကို ဖယ်ရှားနိုင်မှာပါ။ တရားမဝင် သတင်းစာဆိုတော့ လျှို့ဝှက်ရေးယန္တရားတစ်စုံ လိုလာပြီ။ သေချာဖွဲ့စည်းထားတဲ့ လျှို့ဝှက်ယန္တရားဆိုတာမျိုးက ကောင်းကောင်းသင်ကြား လေ့ကျင့်ပေးထားတဲ့ ကျွမ်းကျင်ပြီး ဇောက်ချလုပ်နိုင်စွမ်းရှိသူ တော်လှန်ရေးသမားတွေ ထည့်ဖို့လိုအပ်မှာ ဖြစ်သလို စွဲမြဲခိုင်မာမှုရှိတဲ့ အလုပ်ခွဲဝေမှုတွေလည်း လိုအပ်မယ်။ ဒေသန္တရအစုတွေ ဘယ်လောက်အားကောင်းကောင်း ဒီလိုအပ်ချက်နှစ်ခုကို သူတို့မဖြည့်ဆည်းနိုင်ပါဘူး။ ဒေသန္တရလက္ခဏာ မဆောင်တဲ့ သတင်းစာများဟာ လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုလုံးရဲ့ အထွေထွေအကျိုးစီးပွားတွေ (ဥပမာ အလုပ်သမားတွေကို စွဲမြဲတဲ့ ဆိုရှယ်လစ် အခြေခံမူတွေ၊ နိုင်ငံရေးအခြေခံမူတွေအရ လေ့ကျင့်ပေးတဲ့လုပ်ငန်း) အတွက်သာမက သီးခြားဒေသဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွားတွေ အတွက်ပါ ပိုအလုပ်အကျွေးပြုနိုင်ပါတယ်။ ဒါ ရုတ်တရက်ကြည့်ရင် ဆန်းသလို ဖြစ်ပေမယ့် နှစ်နှစ်ခွဲ အတွေ့အကြုံက ဒါမှန်ကြောင်း ပြနေပါတယ်။

ဒေသန္တရသတင်းစာများက ပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာအပေါ် လွှမ်းမိုးတဲ့ အခြင်းအရာဟာ အခြေအနေပေါ်မူတည်ပြီး ဆိုးဝါးတဲ့လက္ခဏာ ဖြစ်နိုင်သလို ကောင်းမွန်တဲ့လက္ခဏာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။လှုပ်ရှားမှုကြီးအနေနဲ့ အကြီးစားထုတ်လုပ်ရေးအတွက် အင်အားစုတွေ မွေးဖွားမပေးသေးတဲ့ အချိန်၊ အပျော်တမ်းဆန်ခြင်းဆိုတဲ့ ရွံ့နွံထဲက မလွတ်နိုင်သေးတဲ့ အချိန်၊ "စက်ရုံတွင်းဘဝ အသေးအမွှားလေးတွေ" မှာပဲ နွံနစ်နေသေးတဲ့ အချိန် စတဲ့အခြေအနေမျိုးမှာဆိုရင် ဒါဟာ ဆိုးဝါးတဲ့လက္ခဏာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လှုပ်ရှားမှုကြီးအနေနဲ့ စနစ်ရဲ့မကောင်းမှုတွေကို ဘက်စုံဖွင့်ချဖော်ထုတ်ရေးနဲ့ ဘက်စုံလှုံ့ဆော်ရေးတာဝန်ကို အတောင်အလက် စုံစုံကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းရှိလာပြီး ဗဟိုအာဘော်သတင်းစာ အပြင် ဒေသန္တရသတင်းစာတွေလည်း အများအပြား ထုတ်ဝေဖို့ လိုအပ်လာတဲ့ အချိန်မျိုးမှာ ဆိုရင်တော့ ဒါဟာ ကောင်းမွန်တဲ့လက္ခဏာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခက်တာက အခု ကျွန်တော်တို့ ရှုရှားလှုပ်ရှားမှုဟာ ပထမအဆင့်မှာပဲ တစ်လည်လည် ဖြစ်နေပြီး ဆင်းရဲခေါင်းပါးမှုကပ်နဲ့ ရင်ဆိုင်နေရတယ်။ ဒါဟာ မှန်တမ်းအခြေအနေလို့ ပြောဖို့ခက်တယ်။ ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်း အားလုံးနီးပါးဟာ ကိုယ့်ဒေသန္တရ သတင်းစာ ထုတ်ဝေဖို့အတွက်ပဲ အားလုံးကို ပုံအောနေကြတာဟာ မှန်တမ်းအခြေအနေ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်း အများစုကြီးအနေနဲ့ ပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာတစ်စောင် ထုတ်ဝေနိုင်ဖို့ လုံးပန်းချိန်တန်နေပြီ။ အဲသလို ထုတ်ဝေနိုင်မှ လှုပ်ရှားမှုကြီးထွားလာပြီး မှန်တမ်းအခြေအနေ ပေါ်ထွက်လာမယ်။ ပြည်လုံးဆိုင်ရာသတင်းစာသာမက ဒေသန္တရသတင်းစာတွေလည်း အားကောင်းလာမယ်။ အာရုံစုစည်းရာ ဗဟိုချက်ကို ပြည်လုံးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆီပြောင်းဖို့ လိုအပ်နေတာ သတင်းစာလုပ်ငန်းမှာသာ မဟုတ်၊ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲ နယ်ပယ်မှာလည်း လိုအပ်နေတာပါ။ တစ်ခုတည်းသော ပြည်လုံးဆိုင်ရာ တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းကသာ တပြည်လုံးရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအသီးသီးက လုပ်သားသမဂ္ဂများကို ခေါင်းဆောင်နိုင်မှာ ဖြစ်လို့ပါပဲ။

(၄) ကျွန်တော်တို့ လိုအပ်နေတာ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းမျိုးလဲ

စီးပွားရေးဝါဒီတွေရဲ့သတင်းစာ Rabocheye Dyelo အမှတ် ၁၀ ထဲမှာ ဘီခရစ်ရှက်စက်က "အစ္စကရားသတင်းစာဟာ သဘောတရားကို လက်တွေ့နဲ့ကင်းကွာအောင် လုပ်တဲ့နည်းနဲ့ အသက်မပါတဲ့ တရားသေတစ်ခုအဖြစ် ပြောင်းပစ်ချင်နေတယ်။ အခုဆိုရင် အထွေထွေ ပါတီအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ထူထောင်ဖို့ စီမံနေတယ်။ဒါ ပြစ်မှုကြီးတစ်ခုပဲ"လို့ ရေးလိုက်တယ်။ အလားတူပဲ မာတီးနေ့ခွဲဖွဲ့ကလည်း "အစ္စကရားသမားတွေဟာ နေ့စဉ်တိုက်ပွဲတွေရဲ့ အရေးပါမှုကို အထင်သေးကြပြီး ထွန်းပြောင်ပြည့်စုံတဲ့ အယူအဆတွေ ဝါဒဖြန့်ချိရေးကိုပဲ အထင်ကြီးနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ပါတီအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖွဲ့စည်းရေး စီမံကိန်းကို တင်လာတာပဲ။"လို့ရေးတယ်။

"ပါတီကို သတင်းစာက ထူထောင်ရမှာမဟုတ်၊ သတင်းစာကို ပါတီက ထူထောင်ရမှာ။" သတင်းစာ တစ်စောင်က အထက်ကနေပြီး ပါတီကို ထိန်းချုပ်နေတယ်။" "ဒီစီမံကိန်းက ကျွန်ုပ်တို့၏ အားကောင်းမောင်းသန် တက်ကြွလှုပ်ရှား အဖွဲ့အစည်းတွေကို အရိပ်နိုင်ငံကြီးထဲ မောင်းထုတ်လိုက်ပြီး စိတ်ကူးဆန်းကြယ် သူလျှိုကွန်ယက်တစ်ခုကို ပွဲထုတ်တဲ့ စီမံကိန်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။" "ဖြစ်ထွန်းလာနေတဲ့ ရှုရှား ဒီမိုကရေစီ အလုပ်သမားပါတီရဲ့ အစအန မှန်သမျှ ပျောက်ပျက်ကုန်တော့မှာပဲ။" စသဖြင့် စီးပွားရေးဝါဒီတွေဟာ တကယ့်ကိစ္စနဲ့ဆိုင်တာကိုတော့ ဘာမှမပြောဘဲ အရေးမရအဖတ်မရ ထိုးနှက်ချက်တွေနဲ့ပဲ ပြသနာကို ရှုပ်ထွေးအောင် လုပ်နေကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ပါတီအဖွဲ့အစည်းတွေ ကော်မတီတွေကိုယ်စား သူတို့က ဒေါသထွက်ပြနေကြပါတယ်။

သူတို့ ထိုးနှက်နေတဲ့ Where to Begin ဘယ်ကစကြမလဲ ဆောင်းပါးကို ဖြန့်ချိခဲ့တာ အခုဆို အချိန် ၅ လကျော်လာပြီ။ ဒီကာလအတွင်း ရှုရှားပြည်တစ်ဝန်းက အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကနေ အစ္စကရားသတင်းစာ ၊ ဒေသန္တရသတင်းစာတွေနဲ့ ဒေသန္တရမဟုတ်တဲ့ သတင်းစာတွေဆီ ဆက်သွယ်ပေးပို့တဲ့စာတွေကလည်း တောင်ပုံရာပုံရှိနေတယ်။ ပါတီကော်မတီတစ်ခုတလေ၊ ပါတီ

အဖွဲ့အစည်း တခုတလေဆီကမှ သူတို့ကို အရိပ်မဲ့ထဲတွန်းပို့မယ့် အန္တရာယ်သတ္တဝါ စီမံကိန်းကြီးကို တရားဝင်ကန့်ကွက်တာ မရှိပါဘူး။

သူတို့က ဘာလို့ပြဿနာ မတက်ကြတာလဲ။ သူတို့ဟာ "ဒီမိုကရေစီ " နဲ့ ကစားနေကြတာ မဟုတ်ဘဲ တကယ့်လက်တွေ့ လုပ်ငန်းတွေကို လုပ်နေကြတာ ဖြစ်လို့ပါပဲ။ ကော်မတီတွေဟာ Where to Begin ဘယ်ကစကြမလဲဆောင်းပါးကို ဖတ်တယ်၊ ဒါကို လုပ်ငန်းမျက်နှာစာ အသီးသီးကနေ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ထူထောင်ဖို့အတွက် တိကျတဲ့အစီအစဉ်တခုအဖြစ် နားလည်တယ်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ထူထောင်ဖို့ လိုအပ်တာ၊ ထူထောင်ရေးစီမံကိန်းကလည်း မှန်ကန်တာတို့ကို သဘောမပေါက်မချင်း ဘယ် "မျက်နှာစာ" ကမှ တကယ်ထူထောင်ဖို့ စဉ်းစားမှာမဟုတ်ဘူးဆိုတာ သူတို့ သိမြင်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့အနေနဲ့ "ဒီပြဿနာ အပူတပြင်း အရေးကြီးလာတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ အနေနဲ့ စီမံကိန်းပုံကြမ်း တခုကို ရဲဘော်များထံ တင်ပြအပ်ပါတယ်။ ဒီပုံကြမ်းကို အခုပုံနှိပ်ဖို့ ပြင်ဆင်နေတဲ့ လက်ကမ်းစာထဲမှာ အသေးစိတ်အပြည့်အစုံ ထပ်ပါလာပါမယ် " လို့ အစွဲကရားထဲကနေ ရဲရဲပြောဆိုတဲ့ သူတွေအပေါ် ဒေါသထွက်စရာအကြောင်း မရှိပါဘူး။ တင်ပြလာတဲ့ စီမံကိန်းကို ရဲဘော်တွေ လက်ခံရင် အကောင်အထည် ဖော်လိမ့်မယ်၊ လက်မခံရင် အကောင်အထည်မဖော်ဘူး၊ ဒါပဲပေါ့၊ ဒီလိုပဲမြင်ရမှာပေါ့။

စီမံကိန်း ရေးသားတင်ပြသူတွေကို "ဥပဒေရေးဆွဲ" သူတွေ၊ " ထိပ်ဆုံးကနေ ကြိုးကိုင်" သူတွေ၊ ကော်မတီတွေကို အရိပ်ထဲမောင်းပို့ချင်နေသူတွေအဖြစ် စွပ်စွဲစရာ အကြောင်းမရှိပါ။ အဲဒီလို မဆီမဆိုင် အရေးမရ အဖတ်မရ စကားတွေနဲ့ စွပ်စွဲသူတွေကို အရေးမထားပေမယ့် သူတို့ကြောင့် စာဖတ်ပရိသတ်အကြား ဖြစ်နေတဲ့ ရှုပ်ထွေးမှုကိုတော့ ရှင်းလင်းပေးဖို့ လိုပါတယ်။ တော်လှန်ရေးသမားတွေဟာ လျှို့ဝှက် ဆက်သွယ် ဆက်ဆံမှုကိစ္စတွေကို မပေါက်ကြားအောင် ထိန်သိမ်းထားရမယ့် တာဝန်ရှိနေတာကြောင့် ကော်မတီတွေနဲ့ ဆက်ဆံရေးအကြောင်း အသိပေးရှင်းလင်းနိုင်တဲ့ အချက်အလက်က မရှိသလောက်ပါပဲ ။ အတတ်နိုင်ဆုံး ရှင်းလင်းစေဖို့ အတွက် လက်ရှိအခြေအနေကို မပြောပြဘဲ၊ သမိုင်းသဘော ဖြစ်သွားတဲ့ အတိတ်အခြေအနေ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုပဲ အသိပေးပြောပြနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ လီနင်က အတိတ်က ကိစ္စ ၄ ခုကို အသိပေး ရှင်းလင်းထားပါတယ်။ အဲဒီ ကိစ္စ ၄ ခုရဲ့ အဓိက အတွင်းသဘောကတော့ အခုစွပ်စွဲတိုက်ခိုက်နေကြတဲ့ Leagues of Struggle အဖွဲ့နဲ့ Bund အဖွဲ့ စတာတွေရဲ့ ကော်မတီတွေဘက်က ချဉ်းကပ်တောင်းဆိုမှုများအရ Iskra အစုအဖွဲ့အနေနဲ့ အကြံဉာဏ်၊ စီမံကိန်း၊ လမ်းစဉ် စတာတွေ ရေးသားပေးပို့ခဲ့တဲ့ အဖြစ်အပျက်များအကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ Bund အဖွဲ့နဲ့ စီးပွားရေးဝါဒီတွေက Iskra အုပ်စုနဲ့ ကော်မတီတွေ အဖွဲ့အစည်းတွေအကြား ရန်တိုက်ပေးနေလို့ မလွှဲမရှောင်သာ ရှင်းပြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အစွဲကရားကို ဒေါသတကြီးတိုက်ခိုက်ရာမှာ စီးပွားရေးဝါဒီတွေသာမက ခြိမ်းခြောက်အကြမ်းဖက်ရေးဝါဒီ အယ်လ်နာဒက်ဒင် လည်း ပါဝင်ပါတယ်။ သူကတော့ ဆဗိုဘိုးဒါးတော်လှန်သော ဆိုရှယ်လစ်များအုပ်စုက ထုတ်ဝေတဲ့ "တော်လှန်ရေးအကြိုကာလ" လက်ကမ်းစာစောင်ကို ရေးသားပါတယ်။ "ရုရှားပြည်လုံးဆိုင်ရာသတင်းစာက အားလုံးကို ဆုပ်ကိုင်ထားမယ့် အဖွဲ့အစည်းတခုအကြောင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောရမယ်ဆိုရင် ဒါဟာ ပက်လက်ကုလားထိုင်ပေါ်က အတွေးအမြင်တွေ၊ ပက်လက်ကုလားထိုင်ပေါ်က လုပ်ငန်းတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်ကြီးဆန်မှုကို ကိုယ်စားပြု ဖော်ပြလိုက်တဲ့ ဖော်ပြချက်တခုလို့ပဲ ပြောပါရစေ"လို့ ရေးသားလိုက်တယ်။ သူကတော့ စီးပွားရေးဝါဒီတွေလို မဆီမဆိုင် စကားလုံးကြီးတွေနဲ့ တိုက်ခိုက်တာမျိုး မလုပ်ပါဘူး။ Where to Begin ဘယ်ကစကြမလဲဆောင်းပါးကို သူမကြိုက်ပေမယ့် နားလည်အောင် ကြိုးစားတယ်၊ လိုရင်းကောက်ချက်လည်း ပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ဖေဖန်ချက်ကိုတော့ အရေးထား ဖြေကြားဖို့ လိုပါတယ်။

က။ သတင်းစာတစ်စောင်ဟာ စုပေါင်းစနစ်ကျင့်သုံးတဲ့ စည်းရုံးရေးမှူး ဖြစ်နိုင်သလား။

သတင်းစာတစ်စောင်ဟာ စုပေါင်းစနစ်ကျင့်သုံးတဲ့ စည်းရုံးရေးမှူး ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ဘယ်ကစလုပ်ကြမလဲ ဆောင်းပါးမှာ အဓိက ဆွေးနွေး တင်ပြထားပါတယ်။ နာဒက်ဒင်ကတော့ ဒါမဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ မြင်ပါတယ်။ သူက "သတင်းစာတစ်စောင်ထုတ်ထုတ်၊

လက်ကမ်းစာရွက် တသီတတန်းကြီးပဲ ထုတ်ထုတ်၊ ကြေညာစာတမ်းတွေ တောင်ပုံယာပုံပဲ ရေးရေး ဒါတွေအားလုံး တော်လှန်ရေးကာလ တိုက်ပွဲဝင်အဖွဲ့အစည်း ပေါ်ထွက်ရေး အခြေခံအုတ်မြစ်တွေ ဖြစ်မလာနိုင်ဘူး။ အခုအချိန်မှာ အရေးအကြီးဆုံးက ဒေသန္တရအသီးသီးမှာ တောင့်တင်းတဲ့ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတွေ ထူထောင်တာကို ဖိလုပ်သွားဖို့ပဲ။ ကျုပ်တို့ဟာ အဲသလို ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်းတွေ မရှိလို့ ပညာရေးချိန်မြင့်တဲ့ လုပ်သားတွေကိုပဲ အားကိုးလုပ်နေရတယ်။ ကျန်လုပ်သားထုကြီးကတော့ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲထဲမှာပဲ တဝဲလည်လည် ဖြစ်နေတယ်" လို့ရေးလိုက်ပြီး "ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်းတွေမှာ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ထားရင် အချိန်ကျလာတာနဲ့ အဖွဲ့တွေ ပေါင်းစည်းသွားမှာပဲ" လို့ လမ်းညွှန်လိုက်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ နာဒက်ဖ်ဒင်းဟာ Iskra တင်ပြတဲ့ စီမံကိန်းအပေါ် လွဲမှားတဲ့ကောက်ချက်ကို ဆွဲချသွားတယ်။ သူ့ရဲ့ အထွေထွေ ရှုထောင့်ကလည်း လွဲမှားပါတယ်။ အစွဲကရားအုပ်စုဟာ ဒီစီမံကိန်းကို မတင်ပြခင်က ပြောဆိုခဲ့တဲ့ အရေးအကြီးဆုံး စကားကို နာဒက်ဖ်ဒင်း မေ့ထားပါတယ်။ တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတရပ် တည်ထောင်ဖို့လိုကြောင်း၊ ဒီအဖွဲ့အစည်းဟာ နာမည်ခံအရမဟုတ်ဘဲ တကယ်လက်တွေ့အရ အင်အားစုအားလုံးကို စုစည်းပေးနိုင်စွမ်းရှိပြီး လှုပ်ရှားမှုကို လမ်းညွှန်နိုင်စွမ်းလည်း ရှိဖို့လိုကြောင်း စတာတွေ အစွဲကရားက ပြောထားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နာဒက်ဖ်ဒင်း ပြောတဲ့ " တောင့်တင်းတဲ့ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းတွေ ထူထောင်ရေး" ဆိုတာ မူအရမန်ကန်ပေမယ့် လက်ရှိအချိန်မှာ လိုအပ်နေတာက မူအကြောင်းပြောနေတာထက် တဆင့်တက်ပြီး ဒါအတွက် အခိုင်အမာ စီမံကိန်း တင်ပြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အစွဲကရားရဲ့အမြင်က ဒေသန္တရနိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းတွေ ပေါ်လာအောင် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးဖို့ ဆိုတာ ရုရှားပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာဆိုတဲ့ ကြားခံမီဒီယံကနေပဲ လုပ်နိုင်တာပါ။ တခြားနည်းနဲ့ မလုပ်နိုင်ပါဘူး။ နောက်ပြီး " ကျုပ်တို့ဟာ ပညာရေးချိန်မြင့်တဲ့ လုပ်သားတွေကိုပဲ အားကိုးလုပ်နေရတယ်။ လုပ်သားထုကြီးကတော့ စီးပွားရေးတိုက်ပွဲထဲမှာပဲ တဝဲလည်လည်ဖြစ်နေတယ်။" ဆိုတဲ့ နာဒက်ဖ်ဒင်းရဲ့ ပြောနည်းကလည်း မမှန်ကန်ပါဘူး။ ရေချိန်မြင့်တဲ့လုပ်သားတွေနဲ့ "လူထုတွေ" ကို မှားယွင်းစွာ ဆန့်ကျင်ဘက် နေရာချထားရာ ရောက်နေပါတယ်။ ရေချိန်မြင့်တဲ့လုပ်သားတွေထဲကရော ပညာတတ်တွေထဲကပါ နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲ ခေါင်းဆောင်တွေ ပေါ်ထွက်လာအောင် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင် မပေးနိုင်ရင် လူထုကြီးဟာ နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲ ဘယ်လိုမှ တိုက်တတ်လာမှာ မဟုတ်ဘူး။ လေ့ကျင့်တယ်ဆိုတာ နေ့စဉ်နိုင်ငံရေးဘဝသက် မျက်နှာပေါင်းစုံကို စနစ်တကျ အကဲဖြတ်တာတို့၊ လူတန်းစားမျိုးစုံက အကြောင်းမျိုးစုံနဲ့ ခုခံဆန့်ကျင် တိုက်ပွဲဆင်ဖို့ ကြိုးစားတဲ့ ကိစ္စမှန်သမျှကို စနစ်တကျ အကဲဖြတ်တာတို့ကို ကိုယ်တိုင်လုပ်ရင်းနဲ့သာ လေ့ကျင့်တတ်မြောက်ကြရတာပါ။ လက်ရှိအခြေအနေမှာ ဒီကိစ္စတွေအကြောင်း စဉ်းစား၊ သုံးသပ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းတဲ့ အလုပ်နဲ့ အစချီဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် "အသက်ပါတဲ့ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်း" ကို အသက်ပါတဲ့ လှုံ့ဆော်ရေးလုပ်ငန်းနဲ့ပဲ အစချီရမှာပါ။ ဒါကလည်း ပြည်လုံးဆိုင်ရာသတင်းစာ တစောင် ရှိနေမှ၊ ပုံမှန်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိနေမှ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီး နာဒက်ဖ်ဒင်း မြင်သလို အစွဲကရားရဲ့ စီမံကိန်းကို စာအုပ်ကြီးဆန်တယ်လို့ မြင်နေကြသူတွေဟာ အဲဒါရဲ့ အနစ်သာရကို လုံးဝနားမလည်နိုင်ကြဘဲ နည်းနာကို ရည်မှန်းချက်အဖြစ် ယူဆနေကြတယ်။ သူတို့ဟာ အစွဲကရားက နိုင်းယုဉ်တင်စားတဲ့ ဥပမာနစ်ရကိုလည်း နားလည်အောင် မကြိုးစားကြပါဘူး။ အဲဒါတွေကတော့ တည်ဆောက်ရေးလမ်းညွှန်ပုံစံနဲ့ တည်ဆောက်ရေးငြိမ်းစင်တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမဥပမာနစ်ပတ်သက်လို့ ရုရှားပြည်လုံးဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးသတင်းစာတစ်စောင် ထုတ်ဝေရေးဆိုတာ (ဆန္ဒပြပွဲမှန်သမျှ လူထုအုံကြွမှုမှန်သမျှ ထောက်ခံဖို့ အမြဲအသင့်ရှိနေတဲ့) တော်လှန်တဲ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာရေးနဲ့ ကျယ်ပြန့်နက်ရှိုင်းလာရေးအတွက် အခြေခံလမ်းညွှန် လမ်းစဉ်ဖြစ်ကြောင်း အစွဲကရားက ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ အလွန်ကြီးမားတဲ့ အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခုကို ဆောက်လုပ်ပြီးဆိုရင် ပန်းရံဆရာတွေဟာ တည်ဆောက်ရေးလမ်းညွှန်ပုံစံကို ကြည့်ရှုကိုးကား တည်ဆောက်ကြရတယ်။ လမ်းညွှန်ပုံစံအတိုင်း လိုက်လုပ်မှ အုတ်မြစ်ချတာ အုတ်စီတာ မှန်မှန်ကန်ကန်လုပ်နိုင်မယ်။ လမ်းညွှန်ပုံစံဟာ ဘုံလုပ်ငန်းရဲ့ အဆုံးစွန်ရည်မှန်းချက်ကို ပန်းရံဆရာတွေ သိမြင်နေအောင် ညွှန်ပြပါတယ်။ ပြည်လုံးဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးသတင်းစာဆိုတာလည်း ဒီသဘောပါပဲ။ အခု ကျွန်တော်တို့မှာ အုတ်ခဲတွေ ဘီလပ်မြေတွေ ရှိနေသလို ပန်းရံဆရာတွေလည်း ရှိနေပြီ။ တည်ဆောက်ရေးလမ်းညွှန်ပုံစံ ကောင်းကောင်းပဲ လိုနေတာပါ။ နောက်ဥပမာကတော့

တည်ဆောက်ရေးငြိမ်းစင် ဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းစာတစ်စောင်ဟာ စုပေါင်းစနစ်ကျင့်သုံးတဲ့ ဝါဒဖြန့်ချိရေးမှူး လှုံ့ဆော်ရေးမှူး ဖြစ်ရုံသာမက စည်ရုံးရေးမှူးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ သတင်းစာကို တည်ဆောက်ရေးငြိမ်းစင်နဲ့ ခိုင်းနှိုင်းလို့ ရပါတယ်။ ငြိမ်းစင်ဆိုတာ အဆောက်အဦ နိမ့်မြင့်ပြုမျဉ်းကွေးတွေကို အမှတ်သားပြုနိုင်သလို တည်ဆောက်ရေးလုပ်သူတွေအကြား အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်နိုင်အောင်လည်း လုပ်ပေးနိုင်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အလုပ်ခွဲဝေမှုတွေ လုပ်နိုင်ပြီး အားလုံးစနစ်တကျ စည်းရုံးလုပ်ကိုင်မှု တစ်ခုလုံးကနေ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ဘုံရလဒ်တွေကို ပြန်လှန်ကြည့်ရှုလို့လည်း ရနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အစ္စကရားရဲ့ စီမံကိန်းဟာ စာအုပ်ကြီးဆန်နေတာ မဟုတ်ပါဘူး။

နာဒက်ဇ်ဒင်းက "အစ္စကရားဟာ သတင်းစာပတ်လည်နဲ့ သတင်းစာက ဆော်ဩမယ့်လှုပ်ရှားမှုတွေထဲမှာ လူတွေစုဝေးပြီး စည်းရုံးလာကြမယ်လို့ ထင်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူတွေက သူတို့ထင်သလို ဖြစ်လာမှာမဟုတ်ဘူး။ ပိုပြီးအခိုင်အမာကျတဲ့ လှုပ်ရှားမှုပတ်လည်မှာပဲ စုဝေးစည်းရုံးကြမှာဖြစ်ပါတယ်" လို့လည်း ရေးသေးတယ်။ သူဆိုလိုတဲ့ လူတွေပိုပြီးအလွယ်တကူ စုဝေးစေမယ့် "ပိုပြီးအခိုင်အမာကျ" တဲ့ကိစ္စတွေ ဆိုတာတွေက ပထမတစ်ခုက ဒေသန္တရသတင်းစာထုတ်တာ၊ နောက်တစ်ခုက ဆန္ဒပြပွဲအတွက် ပြင်ဆင်တာ၊ နောက်ဆုံးတစ်ခုကတော့ အလုပ်လက်မဲ့တွေထဲမှာ ဝင်ရောက်စည်းရုံးလုပ်ကိုင်တာကို ပြောနေတာပါ။ ဒါတွေက စိတ်ထင်ရာတွေ ဆွဲထုတ်ပြောနေတာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စတွေမှာ လူတွေပိုပြီးအလွယ်တကူ စုဝေးစေနိုင်မယ့် အထွေထွေ အကြောင်းအချက် ဘာမှမရှိပါဘူး။ နာဒက်ဇ်ဒင်းကပဲ "ဒေသန္တရတွေမှာ အလုပ်လုပ်ကြတာတွေက သနားစရာကောင်းလောက်အောင် ညံ့ဖျင်းတယ်။ ကော်မတီတွေကလည်း သူတို့လုပ်နိုင်စွမ်းရှိတာရဲ့ ဆယ်ပုံတပုံတောင် အလုပ်မလုပ်ကြဘူး...ပေါင်းစည်းပေးတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ဆောင်ရမယ့် အဖွဲ့ တွေကလည်း တော်လှန်တဲ့ ဗျူရိုကရေစီကြီးနဲ့ တူနေတယ်။ အဖွဲ့ဝင်တွေအကြား အပြန်အလှန်ရာထူးတွေပဲ ခန့်နေကြတယ်" လို့ရေးတယ်။ နာဒက်ဇ်ဒင်းရဲ့ စကားထဲမှာ ခါးသီးတဲ့ အမှန်တရားတွေ ပါနေတာ သူမမြင်ပါဘူး။

ဒေသန္တရအလုပ်တွေ သနားစရာကောင်းလောက်အောင် ညံ့ဖျင်းတာက အလုပ်လုပ်သူတွေရဲ့ အမြင်ကျဉ်းမြောင်းမှု၊ လုပ်ငန်းခွင် ကျဉ်းမြောင်းမှုတို့နဲ့လည်း ပတ်သက်နေပါတယ်။ ပါတီလုပ်သားတွေကို လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုမရှိဘဲ ဒေသန္တရ အဝန်းအဝိုင်းလေးထဲမှာပဲ ပိတ်လှောင်ထားရင် ဒီလိုပဲ ဖြစ်မှာပါပဲ။ ကျယ်ပြန့်တဲ့ ဒေသန္တရသတင်းစာ ထူထောင်တဲ့ကိစ္စမှာ စီးပွားရေးဝါဒနဲ့ "ခေတ်နောက်ကျမှု" တို့ လွှမ်းမနေမယ်ဆိုရင်၊ စိတ်တိုင်းကျ ထူထောင်နိုင်ဦးတော့၊ ဇာဘုရင်အာဏာရှင်စနစ်ကို အထွေထွေတိုက်ပွဲကြီးဆင်ဖို့နဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်တဲ့တိုက်ပွဲကြီးကို ခေါင်းဆောင်ဖို့တို့အတွက် ဒီသတင်းစာတွေကနေပြီး တော်လှန်တဲ့ အင်အားစုတွေကို "စုဝေးစည်းရုံး" လာအောင် လုပ်နိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ နောက်ပြီး "ဆန္ဒပြပွဲအတွက်ပြင်ဆင်" တဲ့ ကိစ္စနဲ့ အစ္စကရားရဲ့ စီမံကိန်းတို့ကို ဆန့်ကျင်ဘက်တွေအဖြစ် ပြောလို့မဖြစ်ပါ။ ဒီစီမံကိန်းထဲမှာ ဆန္ဒပြပွဲများ အကျယ်အပြန့်စည်းရုံး ဖော်ထုတ်ရေးကို ရည်ရွယ်တစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းထားပါတယ်။ လက်တွေ့နည်းနာကိစ္စကိုပဲ ဆွေးနွေးဖို့ လိုနေတာပါ။ "စုဝေးစည်းရုံး" ထားတဲ့ အင်အားတွေကသာ ဆန္ဒပြပွဲများအတွက် "ပြင်ဆင်" ပေးနိုင်ကြောင်း၊ ကျွန်တော်တို့မှာက ဒီလိုစုဝေး စည်းရုံးနိုင်စွမ်းမှာကိုပဲ အားနည်းနေတာဖြစ်ကြောင်း နာဒက်ဇ်ဒင်း သဘောမပေါက်ပါဘူး။ နောက်ပြီး "အလုပ်လက်မဲ့တွေထဲမှာ ဝင်ရောက်စည်းရုံး လုပ်ကိုင်" တဲ့ ကိစ္စဟာလည်း စည်းရုံးထားတဲ့ အင်အားတွေကသာ လုပ်နိုင်တဲ့ကိစ္စဖြစ်ကြောင်း၊ အင်အားစုတွေကို စည်းရုံးဖို့ ရည်ရွယ်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ကြောင်း နာဒက်ဇ်ဒင်း နားမလည်ပြန်ပါဘူး။

ဒီနေရာမှာ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး အရေးပါမှုကိစ္စနဲ့ "စုဝေးစည်းရုံး" လာအောင် လုပ်ဆောင်ရေး လိုအပ်မှုကိစ္စဘက်ကို လှည့်ချင်ပါတယ်။ လောလောဆယ်တွေနေရတဲ့ ကိစ္စအများစုကြီးမှာတော့ ဘယ်နေရာက စမလဲဆိုတဲ့ပြဿနာနဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ဘယ်လိုတည်ဆောက်မလဲဆိုတဲ့ ပြဿနာတွေမှာ တိကျတဲ့အတွေးအမြင် ကင်းမဲ့နေတာတွေ တွေ့နေရတယ်။ ဥပမာ မြို့တစ်မြို့မှာ ရပ်ကွက်အစုလေးတွေကို "စုစည်း" မယ်ဆိုရင် ဘုံကိစ္စတွေ ရှိရပါမယ်။ ဆိုလိုတာက "အဖွဲ့ချုပ်" ဆိုတဲ့ ဘုံခေါင်းစီးမျှသာ မဟုတ်ဘဲ၊ တကယ်တမ်းဘုံကျတဲ့အလုပ်တွေရှိရပါမယ်။ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ရုပ်ဝတ္ထုတွေ၊ အတွေ့အကြုံတွေ၊ အင်အားစုတွေ ဖလှယ်ကြရမယ်။ ရပ်ကွက်အလိုက် တာဝန်ခွဲဝေမှု လုပ်ရုံသာမက တမြို့လုံးရှိ အထူးလုပ်ငန်း အမျိုးအစားအလိုက်လည်း တာဝန်ခွဲဝေမှု

လုပ်ရမယ်။ ရပ်ကွက်တစ်ခုရဲ့ အရင်းအမြစ် (ငွေနဲ့လူ) အင်အားဟာ ကြီးမားတဲ့လျှို့ဝှက်ရေး ယန္တရားထူထောင်ဖို့ မလုံလောက်နိုင်ပါ။ နောက်ပြီး ရပ်ကွက်ဆိုတဲ့ နယ်ပယ်ဟာ အထူးကျွမ်းကျင်သူ ပျိုးထောင်ရေးအတွက် ကျဉ်းမြောင်းလွန်းပါတယ်။ မြို့တွေအကြား လုပ်ငန်းတွေစုစည်းရာမှာလည်း ဒီလိုပဲ စဉ်းစားရပါတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်မြို့နဲ့တစ်မြို့အကြား ပုံမှန်လည်းကျ ဘုံလည်းကျတဲ့ လုပ်ငန်းအခြေခံပေါ်ကနေ တကယ့်အဆက်အသွယ်တွေ ထူထောင်ဖို့ အထူးလိုအပ်ပါတယ်။ ဒါလုပ်နိုင်မှသာ- ရဲဘော်တွေဟာ အစိတ်စိတ်အပိုင်းအစလေးတွေ ပြန့်ကျဲမှုဝန်အောက်က လွတ်လာမယ်၊ ကမ္ဘာကြီးမှာ ဘာတွေဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ သိနိုင်လာမယ်၊ ဘယ်သူတွေဆီက လေ့လာသင်ယူရမယ်ဆိုတာ သိနိုင်လာမယ်၊ အတွေ့အကြုံတွေ ဘယ်လိုယူရမယ်ဆိုတာတွေလည်း သိနိုင်လာမယ်၊ ကျယ်ပြန့်တဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေထဲမှာ ဘယ်လိုပါဝင် လုပ်ကိုင်ရမယ်ဆိုတာလည်း သိနိုင်လာမယ်။ ဒီလို အဆက်အသွယ်တွေ စတင်ထူထောင်ဖို့ဆိုရင် အများနဲ့ဆိုတဲ့ သတင်းစာတစ်စောင်ကပဲ ဒီတာဝန်ကို ယူပေးရမှာပဲ။ ဒီသတင်းစာဟာ ရုရှားပြည်လုံးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်ဖို့ လိုသလို ပုံမှန်လည်း ထုတ်ဝေနိုင်တဲ့ သတင်းစာဖြစ်မှရမယ်။ ဒီသတင်းစာဟာ လှုပ်ရှားမှုပုံသဏ္ဍာန်မျိုးစုံရဲ့ ရလဒ်မျိုးစုံကို အကျဉ်းရုံးသုံးသပ်တာ လုပ်ပေးမှာဖြစ်သလို လမ်းမှန်သမျှ ရှေးမကိုဆိုက်တယ်ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကားလိုပဲ တော်လှန်ရေးဆီ ဦးတည်တဲ့ လမ်းကြောင်းလမ်းသွယ်မျိုးစုံကို အသုံးပြုပြီး လူထုကြီး လိုက်ပါလာအောင် တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်တာတွေလုပ်တဲ့ သတင်းစာလည်း ဖြစ်ရမယ်။

ဒီလိုသတင်းစာမျိုး ရှိတယ်ဆိုရင် တမြို့နဲ့တစ်မြို့အကြား တော်လှန်ရေးကိစ္စဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်မှုဟာ ပုံမှန်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် ဖြစ်လာလိမ့်မယ်။ သတင်းစာ ဖြန့်ချိရေးသာမက (ဒီထက်ပိုအရေးကြီးတဲ့) အတွေ့အကြုံ၊ အချက်အလက်၊ အင်အား၊ ရုပ်ဝတ္ထုအရင်းအမြစ် စတာတွေ ဖလှယ်ရေးတို့ကိုလည်း အသေအချာ လုပ်နိုင်လာလိမ့်မယ်။ ဒေသန္တရကော်မတီများ၊ အစုများ၊ လေ့လာရေးအစုများ အားလုံးက သို့မဟုတ် အများစုက ဘုံအရေးတော်ပုံအတွက် တက်တက်ကြွကြွ အလုပ်လုပ်ကြမယ်ဆိုရင်၊ မဝေးလှတဲ့ အနာဂတ်မှာ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာတစ်စောင် ပုံမှန်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီသတင်းစာဟာ လူတန်းစားတိုက်ပွဲ မီးပွားမှန်သမျှနဲ့ လူထုမကျေနပ်မှု မီးပွားမှန်သမျှကို မီးတောက်ကြီးဖြစ်လာအောင် ယပ်ခတ်ပေးတဲ့ ဖားဖိုကြီးရဲ့ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်။ သတင်းစာဖြစ်မြောက်ရေး ကိစ္စဟာ ပင်ကိုယ်အားဖြင့် အလွန်သာမန်ကျပြီး အလွန်သေးငယ်ပေမယ့် အားလုံးပါဝင်ပြီး အဆက်မပြတ် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်နေပါက ဒီကြိုးပမ်းချက်ရဲ့ ပတ်ပတ်လည်မှာ ရင့်ကျက်တဲ့ တော်လှန်ရေးသမားများ စနစ်တကျစုစည်းမိလာပြီး လေ့ကျင့်မှုလည်း ရရှိလာကြပါလိမ့်မယ်။

ခ။ တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းရဲ့ နည်းပရိယာယ်

လီနင်တို့ အစွဲကရာရဲ့ “စီမံကိန်း-နည်းဗျူဟာ” က “အမြဲတမ်းတပ်မတော်ကြီး” တခုစုဝေး၊ စည်းရုံး၊ ပြင်ဆင်ထားရေးကို အင်တိုက်အားတိုက်လုပ်ဖို့ တောင်းဆိုပါတယ်။ ပြည်လုံးဆိုင်ရာ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတခု ထူထောင်ဖို့ တောင်းဆိုပါတယ်။ ထိုးစစ်ဆင်ဖို့ အမြန်ဆော်ဩတာကို လက်မခံပါ။

လုံးဝမူမဲ့တဲ့အပြင် “ဖြစ်စဉ်-နည်းဗျူဟာ” အကြောင်းပဲ ပြောပြောပြီး လူတွေကို ပါးစပ်ပိတ်ပစ်တတ်တဲ့ စီးပွားရေးဝါဒီတွေနဲ့ ခိုင်မာတဲ့ မူလမ်းစဉ်တွေ နည်းပရိယာယ်အခြေခံတွေအပေါ် အရမ်းအထင်သေးတတ်တဲ့ နာဒက်ဒ်ဒ်က ထိုးစစ်ဆင်ရေးစကားတွေ ရုတ်တရက်ပြောင်းလဲပြောလာကြပြီး အစွဲကရာအုပ်စုဟာ စာအုပ်ကြီးသမားတွေပဲ၊ ကိုယ်ထမ်းဆောင်ရမယ့် တော်လှန်ရေးတာဝန်ကို နားမလည်ဘူး၊ လူတွေကို သတိထားလုပ်ကိုင်ကြဖို့ပဲ ဆော်ဩနေတယ်စသဖြင့် ပြစ်တင်စကားတွေ ပြောဆိုလာကြတယ်။

“ထိုးစစ်” က မကြာခင်မှာကို စတော့မယ်၊ ပြည်လုံးဆိုင်ရာသတင်းစာနဲ့ ဆက်နွယ်ထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းအကြောင်းတွေဘာတွေ ပြောနေဖို့ အချိန်မမီတော့ဘူး၊ တော်လှန်ရေးထဲ မပါဝင်လိုက်ရဘဲ ဖြစ်သွားမယ်၊ လူထုကြီးကို ကိုယ်ကပိုင်ထားတာမှ မဟုတ်တာ၊ ဘယ်တော့ထချရမလဲလို့ သူတို့က ကိုယ့်ကိုမေးနေမှာ မဟုတ်ဘူး၊ သူတို့က ကိုယ်ပိုင်ချေမှုန်းရေးအင်အားနဲ့ ကိုယ့်ဘာသာ ထချကြမှာ၊

ထချတဲ့အခါ သူတို့ကပဲ လွှမ်းမိုးသွားမှာ၊ အလွန်စနစ်တကျ ဖွဲ့ထားတဲ့ ကိုယ်ရဲ့အဖွဲ့အစည်းကို “အမြဲတမ်းတပ်” အတွင်း ထည့်သွင်းထားပေမယ့် ဒီ “အမြဲတမ်းတပ်” ကို သူတို့က ဘေးဖယ်ပစ်ကြမှာ စသဖြင့် နာဒက်ဖ်ဒင်းက ပြောပါတယ်။

အစ္စကရာရဲ့ နည်းပရိယာယ်လမ်းစဉ်အရ စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ် အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေး လုပ်ရပ်ဆိုတာ အဓိပ္ပာယ်မရှိပါ။ သာမန်လူတွေသာ ပါဝင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတခု ဖွဲ့ဖို့ကိစ္စတို့၊ ဒေသန္တရသတင်းစာလေးတွေ အကျယ်အပြန့်ထုတ်ဖို့ကိစ္စတို့ ပြောနေတာဟာ စီးပွားရေးပါဒကို လမ်းကျယ်ကျယ် ဖွင့်ပေးရာပဲ ရောက်ပါတယ်။ တော်လှန်ရေးသမားတွေနဲ့ ဖွဲ့တည်ထားတဲ့ ပြည်လုံးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတခု ဖွဲ့ဖို့အကြောင်း ပြောကြရပါမယ်။ (စက္ကူပေါ်ကမျှသာ မဟုတ်ဘဲ) တကယ်လက်တွေ့ ထိုးစစ်မစခင်မှာ ဒီအကြောင်းတွေ ပြောတာ အချိန်မမီတော့တာမျိုး ဘယ်လိုမှ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

နာဒက်ဖ်ဒင်းတို့ Svoboda အုပ်စု လမ်းစဉ်အရဖွဲ့မယ့် အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ရေးအဖွဲ့ဟာ ကိုယ့်တပ်ကို လူထုနဲ့နီးကပ်ကပ် မဆက်သွယ်နိုင်အောင် အတားအဆီး ပြုနေမှာပါ။ “လူထုကြီးကို ကိုယ်ကပိုင်ထားတာ” မဟုတ်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ကိုပဲ “ထိုးစစ်” မကြာခင် လာတော့မယ့်အကြောင်းပြောတာ မိုက်မဲရာ ကျတာပေါ့။ ထိုးစစ်ဆင်တယ်ဆိုတာတည်းက ဒါ အမြဲတမ်းတပ်ကပဲ လုပ်တာပါ။ အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်တဲ့ လူထုပေါက်ကွဲမှုက လုပ်တာမဟုတ်ပါဘူး။ စနစ်တကျဖွဲ့စည်း ထူထောင်ဆဲ တပ်ဖွဲ့တွေဟာ လူထုနဲ့ကင်းလွတ်တဲ့ လုပ်ငန်းမျိုးထဲမှာပဲ နှစ်မြှုပ်နေလိမ့်မယ်လို့ နာဒက်ဖ်ဒင်းက ယူဆတယ်။ တကယ်တမ်းမှာ ဒီတပ်တွေဟာ ဘက်စုံခြုံငုံတဲ့ နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှု လုပ်ငန်းထဲမှာ နှစ်မြှုပ်နေမှာပါ။ လူထုတွင်း အလိုအလျောက် ဖြစ်တည်လာတဲ့ တိုက်ခိုက်ရေးအင်အားနဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းက အသိရှိရှိစည်းရုံးထားတဲ့ တိုက်ခိုက်ရေးအင်အားတို့ကို နီးကပ်လာစေပြီး တခုတည်း ဖြစ်လာစေတဲ့ လုပ်ငန်းထဲမှာ နှစ်မြှုပ်နေမှာပါ။ ဒီလုပ်ငန်းကို လုပ်နိုင်ရင် ထိုးစစ်ဆင်တဲ့အခါ အမြဲတမ်းတပ်ဟာ လူထုရဲ့ လွှမ်းမိုး၊ ဘေးဖယ်တာ မခံရဘဲ လူထုကို ရှေ့ကဦးဆောင်ပါလိမ့်မယ်။

နောက်ပြီး အစ္စကရာရဲ့ကိုင်စွဲသော နည်းဗျူဟာအတိုင်း မိမိလုပ်ငန်းစဉ်၊ နည်းဗျူဟာနဲ့ စည်းရုံးရေးတာဝန်တို့ အထဲမှာ နိုင်ငံအနှံ့ နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုကို ဦးစားပေးလုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်နေသူတွေဟာ တော်လှန်ရေးနဲ့ လွန်နိုင်ခြေအနည်းဆုံးသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အခုနေခါ ဒေသအသီးသီးမှာ ရုရှားပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာကို ဗဟိုပြုပြီး ဆက်သွယ်ရေးကွန်ရက် ထူထောင်နေသူများဟာ “နွေဦး” အရေးအခင်းတွေနဲ့ မလွဲချော်ခဲ့ရုံမက ဒီအရေးအခင်းတွေ ဖြစ်ပေါ်မယ့်အလားအလာကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်အောင် အစ္စကရာရဲ့ဆီ အချက်အလက်တွေ ပေးပို့ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ဟာ ဆန္ဒပြပွဲတွေနဲ့ မလွဲခဲ့ရုံမက ကိုယ်တိုင်တောင် ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ကြတာပါ။ အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ဒီလူထုဆန္ဒပြပွဲတွေကို သွားကူညီရမယ့် တာဝန်ရှိတယ်လို့ ခံယူပြီး ပါဝင်ကြတာပါ။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ရုရှားပြည်ထဲက ကျန်ဒေသတွေမှာရှိတဲ့ ရဲဘော်တွေဆီကိုလည်း ဆန္ဒပြပွဲအခြေအနေတွေကို သတင်းစာကတဆင့် သတင်းပို့ပေးပြီး စုဆောင်းထားတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို အသုံးပြုနိုင်အောင် ကူညီဖို့ တာဝန်ကိုလည်း သူတို့နားလည်ကြပါတယ်။ သူတို့တတွေ တော်လှန်ရေးနဲ့ မလွဲချော်စေဖို့အတွက် အရေးအကြီးဆုံးအချက်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံတွေရှိအောင် လုပ်ရမယ်။ ခုခံဆန့်ကျင် ဆန္ဒပြမှုတိုင်းကို (ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်နည်းနဲ့) ထောက်ခံနိုင်စွမ်းရှိရမယ်။ လူထုအလိုအလျောက် လှုပ်ရှားမှုကို လမ်းညွှန်နိုင်စွမ်း ရှိရမယ်။ လှုပ်ရှားမှုအတွင်းမှာ မိတ်ဆွေတွေကြုံဖူးပြီသား အမှားတွေ မကျူးလွန်မိအောင်နဲ့ ရန်သူက ဆင်လာမယ့် ထောင်ချောက်တွေကို မနင်းမိအောင် ကာကွယ်ပေးနိုင်စွမ်းလည်း ရှိရပါမယ်။

ဒါကြောင့် အစ္စကရာရဲ့အုပ်စုအနေနဲ့ ရုရှားပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာတစောင် ပတ်လည်မှာ၊ တနည်းအားဖြင့် ဘုံသတင်းစာအတွက် ဝိုင်းဝန်းကြိုးပမ်းတဲ့ ဖြစ်စဉ်အတွင်းမှာ၊ အဖွဲ့အစည်းတရပ် ထူထောင်ရေးစီမံကိန်းကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် တောင်းဆိုတင်ပြနေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုတည်ထောင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းမျိုးကသာ တိုက်ပွဲဝင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် အဖွဲ့အစည်းတခုမှာ ရှိသင့်တဲ့ ပျော့ပျောင်းမှုကို အသေအချာ ဆောင်ကြဉ်းပေးမှာပါ။ ပျော့ပျောင်းမှုရှိတယ်ဆိုတာ ပြောင်းလဲမှု မြန်ဆန်တဲ့ တိုက်ပွဲအခြေအနေ အမျိုးမျိုးနဲ့ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် မိမိကိုယ်ကို ချက်ချင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲ ပေါင်းစပ်နိုင်စွမ်းရှိတာကို

ခေါ်တယ်။ တစ်နေရာရာမှာ ရန်သူက အင်အားအလုံးအရင်း စုစည်းထားချိန်မှာ ကိုယ့်ထက်အင်အား အဆမတန်ကြီးမားတဲ့ ဒီရန်သူနဲ့ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင် တိုက်ပွဲမဖြစ်အောင် ရှောင်နိုင်စွမ်းရှိပြီး၊ ရန်သူရဲ့ ပြဿနာမနိုင်မနင်းဖြစ်နေမှုကို ချက်ကောင်းယူနိုင်စွမ်းရှိရုံမက ရန်သူ မျှော်လင့်မထားတဲ့ အချိန်နဲ့နေရာမျိုးမှာ အလစ်အငိုက်တိုက်ခိုက်နိုင်စွမ်း ရှိတာတွေကို ခေါ်တယ်။ လူထုအုံကြွမှုတွေ လမ်းပေါ်တိုက်ပွဲတွေအတွက်လောက်ပဲ ရည်မှန်းပြီး၊ သို့မဟုတ် “ နေ့စဉ်ပြီးငွေစရာ တိုက်ပွဲတွေကို တွန်းတင်ပေး” ဖို့လောက်ပဲ ရည်မှန်းပြီး ပါတီအဖွဲ့အစည်း တည်ထောင်တာမျိုးဟာ မှားယွင်းတဲ့လုပ်ရပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ သက်ဆိုင်ရာ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းတာဝန်တွေကို အမြဲလုပ်ဆောင်နေရမယ်၊ အခြေအနေတိုင်းကို ရင်ဆိုင်ဖို့ အမြဲအသင့်ပြင်ထားရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ငြိမ်သက်တဲ့ ကာလနဲ့ ပေါက်ကွဲတဲ့ ကာလတို့ဟာ တခုကနေတခုသို့ ဘယ်အချိန် ပြောင်းလဲသွားမလဲဆိုတာ ကြိုတင်ပြီး မခန့်မှန်းနိုင်တာတွေ မကြာခဏ ဖြစ်တတ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အပြောင်းအလဲကို ခန့်မှန်းလို့ရတာတောင် ကိုယ့်အဖွဲ့အစည်းကို လိုက်လျောညီထွေ ပြန်လည်မတည်ဆောက်နိုင်တာ ဖြစ်တတ်တယ်။ သက်ဦးဆံပိုင် အာဏာရှင်နိုင်ငံမျိုးတွေဆိုရင် အဲသလို အပြောင်းအလဲတွေဟာ အံ့ဩလောက်အောင် မြန်ဆန်တတ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါတီအဖွဲ့အစည်း လှုပ်ရှားမှုရဲ့ အခြေခံအတွင်းသဘောနဲ့ အာရုံစိုက်မှုဟာ အပေါက်ကွဲဆုံး ကာလအတွက်ရော အငြိမ်သက်ဆုံး ကာလအတွက်ပါ ဖြစ်လည်းဖြစ်နိုင် လိုလည်းလိုအပ်တဲ့လုပ်ငန်း ဖြစ်ရပါမယ်။ တနည်းအားဖြင့် နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်မှုလုပ်ငန်း ဖြစ်ရပါမယ်။ ဒီလုပ်ငန်းဟာ လက်တွေ့ဘဝ မျက်နှာစာအားလုံးကို မီးမောင်းထိုးပြနေရမယ်။ လူထုလူတန်းစား လူ့အလွှာတွေထဲမှာ တတ်နိုင်သမျှ အကျယ်ပြန့်ဆုံး လုပ်တာလည်း ဖြစ်ရမယ်။ တနိုင်ငံလုံး ချိတ်ဆက်လုပ်တာလည်း ဖြစ်ရပါမယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလုပ်ငန်းကို လုပ်နိုင်ဖို့က လက်ရှိအခြေအနေမှာ ပုံမှန်ထုတ်ပေးတဲ့ ရုရှားပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာတစ်စောင်ရှိမှ ဖြစ်မယ်။ ဒီသတင်းစာအတွက် ကြိုးပမ်းရင်း ဖွဲ့တည်လာတဲ့ အဖွဲ့အစည်းဟာ အရာရာကို ရင်ဆိုင်ဖို့ အသင့်ဖြစ်နေမှာပါ။ အရာရာဆိုတာ တော်လှန်ရေးဒီရေ အနိမ့်ဆုံးကာလမှာ ပါတီရဲ့ဂုဏ်သိက္ခာ၊ ဩဇာနဲ့ စဉ်ဆက်မပြတ်မှုတို့ကို ထိန်းသိမ်းထားရတဲ့ ကိစ္စကအစ၊ တစ်နိုင်ငံလုံး လက်နက်ကိုင်အုံကြွမှုဆိုင်ရာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု၊ ကာလ ရွေးချယ်မှု၊ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်မှုကိစ္စအဆုံး အားလုံးကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။ တိုတိုဆိုရရင် “ပြည်လုံးဆိုင်ရာ သတင်းစာ စီမံကိန်း” ဟာ အုံကြွမှုအတွက်ဘက်စုံ ပြင်ဆင်မှုကို ချက်ချင်းစတင်လုပ်ကိုင်နိုင်စေပြီး၊ တချိန်တည်းမှာ နေ့စဉ်အပူတပြင်း အလုပ်တွေကို မျက်ခြည်မပြတ် လုပ်ကိုင်နိုင်စေမယ့် လက်တွေ့အကျဆုံးစီမံကိန်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဂ။ “တရားသေဝါဒ” နဲ့ “လွတ်လပ်စွာဝေဖန်ခွင့်”

လွတ်လပ်စွာ ဝေဖန်ခွင့်ဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံဟာ ရေပန်းအစားဆုံး ကြွေးကြော်သံလို့တောင် ဆိုနိုင်တယ်။ နိုင်ငံတိုင်းလိုလိုမှာရှိတဲ့ ဆိုရှယ်လစ်တွေနဲ့ ဒီမိုကရက်တွေအကြား အငြင်းပွားပြီဆိုရင် ဒီကြွေးကြော်သံကို ကြားရတော့တာပါပဲ။ လက်ရှိနိုင်ငံတကာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီထဲမှာ တော်လှန်ရေးလမ်းနဲ့ ပြုပြင်ရေးလမ်းဆိုပြီး လမ်းကြောင်းနှစ်ခု အတောင်အလက်စုံစုံ ထွက်ပေါ်နေပါပြီ။ အဲဒီလမ်းကြောင်း ၂ ခုကြား တိုက်ခိုက်မှုဟာ မီးတွေထတောက်လာလိုက်၊ ပြာပုံထဲမှာ “အပစ်အခတ်ရပ်ရေးစာချုပ်” နဲ့ တအံ့နွေးနွေး ငြိမ်သွားလိုက် ဖြစ်နေပါတယ်။ ပြုပြင်ရေးလမ်းဖြစ်တဲ့ လမ်းကြောင်း “အသစ်” ဟာ “ဟောင်းနွမ်းနေတဲ့ တရားသေ” မှာကပ်ပါဒအပေါ် “ဝေဖန်” တဲ့သဘောထား ကျင့်သုံးပါတယ်။ ဒီလမ်းကြောင်းရဲ့ အနှစ်သာရကို ဘန်းစတိုင်း (Bernstein) က ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တင်ပြခဲ့ပြီး ပြင်သစ်ဆိုရှယ်လစ် မီလာရန်း (Millerand)က လက်တွေ့လုပ်ပြခဲ့ပါတယ်။

ဘန်းစတိုင်းက ငြင်းခုံချက်အကြောင်းပြချက် “အသစ်” တပုံတခေါင်း တင်ပြပြီး ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီကို လူမှုတော်လှန်ရေးပါတီ အဖြစ်ကနေ လူမှုပြုပြင်ရေးလုပ်တဲ့ ဒီမိုကရက်ပါတီအဖြစ် ပြောင်းလဲဖို့ တောင်းဆိုပါတယ်။ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို သိပ္ပံနည်းကျအခြေခံ အုတ်မြစ်ပေါ်မှာ တင်ပြနိုင်ကြောင်း၊ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို လိုလည်းလိုအပ်တယ်၊ ရှောင်လည်း မရှောင်နိုင်ဘူးဆိုတာ သမိုင်းဆိုင်ရာ ရုပ်ဝါဒအမြင်အရ သက်သေပြနိုင်ကြောင်းတို့ကို သူက လက်မခံပါဘူး။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ကြီးထွားနေတဲ့ ပြဿနာ၊ လူအများကို ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်နေတဲ့ ပြဿနာ၊ အရင်းရှင်စနစ်ရဲ့ အတွင်းပိုင်းပဋိပက္ခများ ပြင်းထန်လာနေတဲ့ ပြဿနာ စတာတွေ တည်ရှိနေတယ် ဆိုတာကိုလည်း သူက ငြင်းပယ်တယ်။ “နောက်ဆုံးရည်မှန်းချက်” (ကွန်မြူနစ်လောက) အယူအဆကို လက်မခံသလို ပစ္စည်းမဲ့အာဏာရှင်စနစ် အတွေးအခေါ်ကိုလည်း သူက တူးတူးခါးခါးဆန့်ကျင်တယ်။ လစ်ဘရယ်ဝါဒနဲ့

ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒတို့ဟာ တခုနဲ့တခု မှုအရဖီလာဆန့်ကျင် ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာကို သူလက်မခံဘူး။ လူတန်းစားတိုက်ပွဲ သဘောတရားကို လူများစုဆန္ဒအတိုင်း အုပ်ချုပ်နေတဲ့ တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် ဒီမိုကရေစီလူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ လက်တွေ့သုံးမရဘူးဆိုပြီး သူက ငြင်းပယ်တယ်။

ဒါကြောင့် တော်လှန်တဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီကို ဓနရှင်လူမှုပြုပြင်ရေး ဝါဒအဖြစ် ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောင်းလဲပစ်ဖို့ (ဘန်းစတိုင်းရဲ့) တောင်းဆိုချက်ဟာ မာ့ကစ်ဝါဒအခြေခံ အတွေးအခေါ်အားလုံးကို ဓနရှင်အမြင်နဲ့ ဝေဖန်တဲ့ဘက်ဆီ အနည်းနဲ့အများ ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောင်းလဲလာတဲ့ လေထုနဲ့ ဆက်စပ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးစင်မြင့်တွေ၊ တက္ကသိုလ်လက်ချာတွေ၊ များပြားလှတဲ့ စာစောင်တွေ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ စာတမ်းတွေမှာ မာ့ကစ်ဝါဒအပေါ် အဲဒီအမြင်နဲ့ ဝေဖန်တာတွေက အချိန်အတော်ကြာကတည်းက ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ နှစ်ဆယ်အချို့အတွင်းမှာ ပညာတတ်လူငယ် မျိုးဆက်တခုလုံးကို အဲဒီဝေဖန်ချက်တွေနဲ့ပဲ စနစ်တကျ ပျိုးထောင်ပေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီပါတီထဲမှာ “ဝေဖန်ရေးအသစ်” လမ်းကြောင်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပေါ်ထွက်လာတာ မဆန်းပါဘူး။ ဒီလမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အတွင်းသဘောတွေဟာ တဖြည်းဖြည်းကြီးထွား ပေါ်ထွက်လာတာ မဟုတ်ဘဲ ဓနရှင်စာပေတွေကနေ ဆိုရှယ်လစ်စာပေထဲကို ခြေဆုံးခေါင်းဆုံး ကူးပြောင်းလာတာ ဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်တော့ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒထဲကဒီ “ဝေဖန်ရေး” လမ်းကြောင်းသစ်ဟာ အချောင်ဝါဒအမျိုးအစားသစ် တစ်ခုမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ လျှောက်လဲနေတဲ့ “လွတ်လပ်စွာဝေဖန်ခွင့်” ဆိုတာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှုအတွင်း အချောင်ဝါဒ လွတ်လပ်စွာတည်ရှိခွင့်၊ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီပါတီကို ပြုပြင်ရေးဒီမိုကရက်တစ် ပါတီအဖြစ် လွတ်လပ်စွာပြောင်းလဲခွင့်၊ ဆိုရှယ်လစ်လှုပ်ရှားမှုအတွင်း ဓနရှင်အတွေးခေါ်တွေနဲ့ ဓနရှင်အစိတ်အပိုင်းတွေ လွတ်လပ်စွာသွတ်သွင်းခွင့် ဖြစ်ပါတယ်။ “ လွတ်လပ်ရေး” ဆိုတဲ့စကားဟာ ထည်ဝါခွဲသားပေးမယ့် စက်မှုလုပ်ငန်း လွတ်လပ်ခွင့်အလံထူပြီး အရက်စက်ဆုံး လုယက်ရေးစစ်ပွဲတွေ ဆင်ခဲ့ကြတယ်။ လွတ်လပ်စွာ အလုပ်လုပ်ခွင့် အလံအောက်မှာ လုပ်သားပြည်သူအားလုံး လုယက်သွေးစုပ်တာ ခံခဲ့ကြရတယ်။ ခေတ်သစ် “လွတ်လပ်စွာဝေဖန်ခွင့်” ဆိုတဲ့ စကားလုံးထဲမှာလည်း အလားတူအတွင်းသဘောတွေ ကိန်းအောင်းနေတာပါ။

ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် အဖွဲ့အစည်းတွေ ရေရှည်စည်းလုံးနိုင်ဖို့အတွက် “လွတ်လပ်စွာဝေဖန်ခွင့်” ရှိမှရမယ်လို့ စီးပွားရေးဝါဒီများက တောင်းဆိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာ ဝေဖန်ရေးလက်နက်ကိုတော့ ကြောက်ကြပါတယ်။ သဘောတရားရေး ငြင်းခုံမှုကွဲပြားမှုများ ကျယ်ပြန့်တဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာများ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်း ထူထောင်ရေးစီမံကိန်းများ စတာတွေကို သူတို့သဘောမကျကြပါဘူး။ ဒါတွေက သူတို့နဲ့ မဆိုင်ဘူးတဲ့။ အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှု၊ ဒေသန္တရအလုပ်သမား အဖွဲ့အစည်း စတာတွေပဲ သူတို့နဲ့ ဆိုင်တယ်တဲ့။

တကယ်တော့ “လွတ်လပ်စွာဝေဖန်ခွင့်” သမားတွေဟာ ပြည့်စုံတဲ့ သဘောတရားစနစ် မှန်သမျှမှ လွတ်ကင်းခွင့်ကို တောင်းဆိုနေခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ လုံးဝမူမဲ့ပြီး လိုရာဆွဲသုံးဖို့အတွက် ရောကျော်ဝါဒ (eclecticism) ကိုပဲ ကိုင်စွဲကြပါတယ်။ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုထဲ ပါဝင်လာသူ အတော်များများဟာ လှုပ်ရှားမှုရဲ့ လက်တွေ့အရေးပါမှု လက်တွေ့အောင်မြင်မှုတွေကြောင့်သာ ပါဝင်လာခဲ့တာဖြစ်ပြီး သဘောတရားအရ လေ့ကျင့်သား မရရှိခဲ့သလောက်ပါပဲ။ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးမှာ စီးပွားရေးဝါဒီတွေက “လက်တွေ့လှုပ်ရှားတဲ့ ခြေတစ်လှမ်းဟာ လမ်းစဉ်တစ်ခုထက် အရေးပါတယ်။” ဆိုတဲ့ မာ့ကစ်ရဲ့ (ဝိသားလမ်းစဉ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောတဲ့) စကားကို ဟိတ်ကြီးဟန်ကြီးနဲ့ ကိုးကားလာတာ တလွဲတချော်နိုင်လှပါတယ်။ ရောကျော်ဝါဒ ကိုင်စွဲပြီး မှုကိစ္စတွေ ပြောတဲ့လုပ်ရပ်ကို မာ့ကစ်က အပြင်းအထန်ဆန့်ကျင်ရင်း ဒီစကားကို ပြောခဲ့တာပါ။ သူ ဆိုလိုတာက ပေါင်းဖို့လိုတယ်ဆိုရင် လှုပ်ရှားမှုရဲ့လက်တွေ့ရည်မှန်းချက်တွေ ရရှိဖို့အတွက် သဘောတူချက်တွေရအောင် ပေါင်းနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မူတွေအပေါ်မှာတော့ လုံးဝ ဈေးမဆစ်လေနဲ့။ “သဘောတရားအရ” မစေ့စပ်လေနဲ့။ မာ့ကစ်က ဒီအဓိပ္ပာယ်နဲ့ ပြောတာပါ။ ဒါပေမဲ့ တချို့လူတွေက မာ့ကစ်နာမည်သုံးပြီး သဘောတရားရဲ့ အခန်းကို သေးသိမ်အောင် လုပ်ချင်ကြပါတယ်။

တော်လှန်တဲ့ သဘောတရားမရှိရင် တော်လှန်တဲ့ လှုပ်ရှားမှုလည်း မရှိနိုင်ဘူးလို့ လီနင်က ခပ်ရှင်းရှင်း ပြောလိုက်ပါတယ်။ အကျဉ်းမြောင်းဆုံး လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှု သဏ္ဍာန်တွေအပေါ် စိတ်ညွတ်အားသန်နေသူတွေနဲ့ အချောင်ပါဒအပေါ် အကျယ်အပြန့်ချိမြောက်နေသူတွေ လက်ချင်းချိတ်နေကြချိန်မှာ ဒီအတွေးအခေါ်ကို ကိုင်စွဲထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေ အတွက်ဆိုရင် အခြေအနေ ၃ ရပ် တည်ရှိနေတာကြောင့် သဘောတရားရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ ပိုအရေးကြီးသွားပါတယ်။

ပထမအခြေအနေကကျွန်တော်တို့ပါတီဟာလက်ရှိအခြေအနေမှာဖွဲ့တည်ဆဲအဆင့်ပဲ ရှိသေးတယ်။ ပါတီရဲ့ ကြံ့ခိုင်လက်ကားတွေ ပုံပေါ်လာနေဆဲပဲ ရှိသေးတယ်။ တော်လှန်ရေးအတွေးအခေါ် နယ်ပယ်မှာ လှုပ်ရှားမှုကို လမ်းလွဲသွားစေမယ့် တခြားလမ်းကြောင်းတွေနဲ့ စာရင်းရှင်းတာ ပြီးပြတ်ဖို့ အဝေးကြီး လိုသေးတယ်။ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီမဟုတ်တဲ့ တော်လှန်ရေး လမ်းကြောင်းတွေလည်း ပြန်ပြီးနာလန်ထူလာနေတယ်။ ဒါကြောင့် လာမယ့် အချိန်အတော်ကြာကာလအတွင်း ရှုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီရဲ့ ကံကြမ္မာဟာ ဘယ်လမ်းကြောင်းက အားကြီးလာမလဲဆိုတဲ့ အခြေအနေအပေါ် မူတည်နေပါတယ်။

ဒုတိယအခြေအနေက ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် လှုပ်ရှားမှုဆိုတာ တကယ့်အနှစ်သာရအရ နိုင်ငံတကာလှုပ်ရှားမှုတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချက်အရ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေဟာ အမျိုးသားရေးရှေ့တင်ဝါဒကို တိုက်ဖျက်ရမယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ရသလို ငယ်ရွယ်တဲ့ အရင်းရှင်စနစ် နိုင်ငံတစ်ခုက လှုပ်ရှားမှုဟာ တခြားနိုင်ငံတွေက အတွေ့အကြုံတွေကို အသုံးပြုမှသာ အောင်မြင်နိုင်မယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်လည်း ရပါတယ်။ အဲသလို အတွေ့အကြုံတွေကို အသုံးပြုဖို့ဆိုရင် အဲဒီနိုင်ငံတွေက အတွေ့အကြုံတွေကို နားလည်ရုံ မိတ္တူပွား အတုခိုးရုံနဲ့ မရပါဘူး။ အဲဒီအတွေ့အကြုံတွေကို ဝေဖန်မှုရှိရှိ လေ့လာပြီး ကိုယ့်တိုင်းပြည်နဲ့ကိုက်အောင် အမှီခိုကင်းကင်း စမ်းသတ်အသုံးပြုနိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီလို လုပ်နိုင်ဖို့အတွက် သဘောတရားအင်အားတွေ တောင့်တောင့်တင်းတင်း ရှိနေဖို့ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံ၊ တော်လှန်ရေးအတွေ့အကြုံ၊ ကြွယ်ကြွယ်ဝဝရှိနေဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ခေတ်သစ်အလုပ်သမား လူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုဟာ ကြီးကြီးမားမား ဖွံ့ဖြိုးကြီးထွားလာခဲ့ပြီးဖြစ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

တတိယအခြေအနေက ရှုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေ ထမ်းဆောင်နေရတဲ့ အမျိုးသားရေးတာဝန်မျိုးက ကမ္ဘာမှာ တခြားဆိုရှယ်လစ် ပါတီတွေ တစ်ခုမှ မကြုံဖူးတဲ့တာဝန်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကြုံတွေ့နေရတဲ့ တာဝန်ဟာ သက်ဦးဆံပိုင် အာဏာရှင်စနစ် ထမ်းပိုးအောက်ကနေ ပြည်သူလူထုတစ်လုံး လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ထမ်းဆောင်ရမယ့် နိုင်ငံရေးစည်းရုံးရေး တာဝန်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်တို့ တင်ပြချင်တာက ရှေ့တန်းအရောက်ဆုံး သဘောတရားရဲ့ လမ်းညွှန်မှုကို ခံယူထားတဲ့ ပါတီမျိုးကသာ တပ်ဦးတိုက်ခိုက်ရေးသမား အခန်းကို ထမ်းဆောင်နိုင်တယ် ဆိုတဲ့အချက် ဖြစ်ပါတယ်။

ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ် လှုပ်ရှားမှုအတွင်း သဘောတရားရေးရဲ့ အရေးပါပုံနဲ့ပတ်သက်လို့ ၁၈၇၄ ခုနှစ်မှာ အိန်ဂယ်လ် ပြောခဲ့တဲ့ စကားတွေကို ကိုးကားလိုပါတယ်။ ဂျာမနီလယ်သမားစစ်ပွဲ စာအုပ်အမှာမှာ အိန်ဂယ်လ်က "ကျန်ဥရောပ နိုင်ငံတွေနဲ့စာရင် ဂျာမန်အလုပ်သမားတွေမှာ အားသာချက် ၂ ခု ရှိတယ်။ ပထမတစ်ခုက သူတို့ဟာ ဥရောပမှာ သဘောတရားရေး အလိုက်စားဆုံး လူမျိုးထဲမှာ ပါနေတယ်။ ဂျာမနီမှာ ပညာတတ်ဆိုသူ လူတန်းစားတွေအကြား ကွယ်ပျောက်လုလု ဖြစ်နေတဲ့ သဘောတရားရေးဘက် ဇောင်းပေးလိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေကို ဂျာမန်အလုပ်သမား လူတန်းစားက ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းထားလိုက်တယ်။ ဟေဂယ် အပါအဝင် အရင်က ရှိနှင့်နေတဲ့ ဂျာမန်ဒဿနိကဗေဒသာ မရှိခဲ့ရင် သိပ္ပံနည်းကျ ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ ဆိုတာလည်း မရှိနိုင်ဘူး။ ဂျာမန်အလုပ်သမားတွေဆိုမှာ သဘောတရားရေး လိုက်စားလိုစိတ် ရှိမနေရင်လည်း ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒဟာ သူတို့ရဲ့ အသွေးတွေ အသားတွေထဲ စိမ့်ဝင်မလာနိုင်ဘူး။"

“ ဒုတိယအချက်ကတော့ အချိန်အခါအရဆိုရင် ဂျာမန်တွေဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုထဲကို နောက်ဆုံးမှ ဝင်ရောက်လာတယ်ဆိုတဲ့ အားသာချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ဘာကြောင့်အားသာချက်လို့ ဆိုရတာလဲ။ ဂျာမန်တွေရဲ့ သဘောတရားရေးဆိုင်ရာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒဟာ စိန့်ဆိုင်မွန်၊ ဖိုးရီးယားနဲ့ အိုပင်တို့ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေအပေါ် အခြေပြုထားခဲ့တာ ဖြစ်သလို ... ဂျာမန်အလုပ်သမား လက်တွေ့လှုပ်ရှားမှုဟာလည်း အင်္ဂလိပ်နဲ့ ပြင်သစ်လှုပ်ရှားမှုတွေအပေါ် အခြေပြုပြီး ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဂျာမန်အလုပ်သမား လူတန်းစားဟာ အဲသလို ရှေ့ကလမ်းဖောက်သူတွေရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ရလိုက်ရုံမက ဟိုတုန်းက မရှောင်ရှားနိုင်ခဲ့တဲ့ သူတို့ရဲ့ အမှားမျိုး ထပ်မမှားအောင်လည်း ရှောင်ရှားနိုင်ခဲ့ကြတယ်။ အင်္ဂလန်အလုပ်သမား သမဂ္ဂတွေရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ ရှေ့မှာ ရှိမထားရင်၊ ပြင်သစ်အလုပ်သမားတွေရဲ့ နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲတွေ ရှေ့မှာရှိမထားရင်၊ အထူးသဖြင့် ပဲရစ်ဘုံအဖွဲ့လို ဧရာမတွန်းအားမျိုး မရှိခဲ့ရင် ဂျာမန်တွေ ဘယ်အခြေဆိုက်မလဲ ဆိုတာတောင် မသိနိုင်ဘူး” လို့ ရေးသားခဲ့တယ်။

“ဂျာမန်အလုပ်သမားတွေဟာ အဲသလို အားသာချက်တွေကို သဘောပေါက်နားလည်စွာ အသုံးပြုပြီး အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှု သမိုင်းမှာ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် တိုက်ပွဲကို မျက်နှာစာ ၃ ဘက်ကနေ ဆင်နွှဲနေပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ သဘောတရားရေးဘက်၊ နိုင်ငံရေးဘက်နဲ့ (အရင်းရှင်လူတန်းစားကို ခုခံတွန်းလှန်တဲ့) လက်တွေ့စီးပွားရေးဘက်တို့ဖြစ်ပြီး ဒီ ၃ ဘက်ကို ဟန်ချက်ညီညီ အပြန်အလှန် ဆက်စပ်မှုရှိရှိ၊ စနစ်တကျ တိုက်ပွဲဆင်နေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဂျာမန်အလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှု အင်အားကြီးမားလာခြင်းနဲ့ ဘယ်သူမှ ဖြိုဖျက်လို့မရခြင်း အကြောင်းရင်းကတော့ ဗဟိုချက်ကို အဲသလို ဦးတည်စုစည်း ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ အချက်ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်” လို့လည်း အိန်ဂယ်လ်က ထောက်ပြခဲ့ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဂျာမန်အလုပ်သမား လူတန်းစားဟာ ဆိုရှယ်လစ်ဆန့်ကျင်ရေး အထူးပြဌာန်းချက်ဥပဒေအောက်မှာ ပြင်းထန်ဆိုးဝါးတဲ့ စမ်းသပ်မှုတွေကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရတယ်။ သူတို့ဟာ ပြင်ဆင်မှုရှိရှိနဲ့ ဒီစမ်းသပ်မှုတွေကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြပြီး အောင်မြင်စွာ ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ရုရှားပစ္စည်းမဲ့တွေလည်း အဲဒါထက် အများကြီး ပိုပြင်းထန်တဲ့ စမ်းသပ်မှုတွေကို ကြုံရပါတော့မယ်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အုပ်စိုးမှုအောက်က ဆိုရှယ်လစ်ဆန့်ကျင်ရေး ဥပဒေထက် အဆအများကြီး ဆိုးဝါးတဲ့ မကောင်းဆိုးဝါးကောင်ကြီးကို သူတို့တိုက်ကြရပါတော့မယ်။ ကမ္ဘာ့ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစား ရင်ဆိုင်ရတဲ့ လတ်တလောလုပ်ငန်းတာဝန် အားလုံးထဲမှာ တော်လှန်ရေးအကျဆုံးဖြစ်တဲ့ လတ်တလောလုပ်ငန်းတာဝန်တရပ်ကို ရုရှားပစ္စည်းမဲ့တွေ အခုရင်ဆိုင်နေရပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဥရောပပုံစံအရော အာရှပုံစံအရပါ ဖောက်ပြန်ရေးလက္ခဏာဆောင်တဲ့ အခိုင်ခံ့ဆုံးခံတပ်ကြီးကို ဖျက်ဆီးပစ်ရေး လုပ်ငန်းတာဝန် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလုပ်ငန်းတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်ရင် ရုရှားပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားဟာ နိုင်ငံတကာတော်လှန်တဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားရဲ့ တပ်ဦး ဖြစ်လာလိမ့်မယ်။ ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီ ရှေ့တော်ပြေးတော်လှန်ရေးသမားများဟာ ၁၈၇၀ ခုများ ကာလမှာ သူ့ခေတ်သူ့အခါအလျောက် တပ်ဦးအခန်းက ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကာလက လှုပ်ရှားမှုထက် အဆရာထောင် ပိုကျယ်ပြန့်ပိုနက်ရှိုင်းတဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှုကို ရှေ့တော်ပြေး တော်လှန်ရေးသမားများလိုမျိုး သံဓိဋ္ဌာန်ခိုင်ခိုင်မာမာ၊ ဇွန်ဘဲကြီးကြီးနဲ့ စေ့ဆော်နိုင်ရင် ရုရှားပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားဟာ တပ်ဦးအခန်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်ယူစဖွယ် ဆုတံဆိပ်ကို ရရှိနိုင်မှာပဲလို့ လီနင်က ရေးခဲ့တယ်။

(ပြီး)